

A Kúria
Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának
Hírlevele

2014. április 30.
V. évfolyam 4. szám

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK.....3

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....	3
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	3
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	3
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	5
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	6
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	9
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK.....	17
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	17
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	17
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	17
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	18
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	20
EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT.....	25
A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI.....	31
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	31
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	31
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	32
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	35
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	35

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK.....49

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEL.....	49
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEL.....	61
A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI.....	67
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	67
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	75
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	75
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	76
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	80

Európai uniós jogi közlemények

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

Büntető ügyszak

2. A Bundesgerichtshof (Németország) által 2014. január 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-2/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i 2001/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben meghatározott olyan gyógyszerek, amelyek a 273/2004/EK és a 111/2005/EK rendelet szerinti „jegyzékben szereplő anyagokat” tartalmaznak, e rendeletek 2. cikkének a) pontja alapján minden esetben ki vannak-e zárva e rendeletek hatálya alól, vagy ezt csak akkor kell feltételezni, ha a gyógyszerek összetétele nem teszi lehetővé azoknak az említett rendeletek értelmében vett könnyű felhasználását vagy közvetlenül alkalmazható, illetve gazdaságosan megvalósítható eszközökkel történő kinyerését?

Gazdasági ügyszak

9. A Fővárosi Törvényszék (Magyarország) által 2013. november 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-567/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Hátrányos-e a fogyasztóra az eljárás, ha a felperes a helyi bíróság előtt szerződés (általános szerződési feltételek) érvénytelenségének megállapítása iránt indított perben a keresetlevelében a perrel érintett szerződés egyik kikötése tisztességtelenségének a megállapítását is kéri, és az más bíróság, a törvényszék hatáskörét alapozza meg? A fogyasztó ugyanakkor a vele szerződő fél által indított perben hivatkozhat a szerződéses kikötés tisztességtelenségére a helyi bíróság előtt, és a törvényszékhez történő áttétel folytán nagyobb összegű illetékfizetési kötelezettség terheli.

2. Az egyenlő helyzetet teremtené-e, ha a fogyasztó a helyi bíróság előtt a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt általa indított perben, hivatkozhatna a szerződés egyes kikötéseinek tisztességtelenségére is, amelynek következtében ugyanazon helyi bíróság rendelkezhetne hatáskörrel?

10. A Sąd Okręgowy w Gliwicach (Lengyelország) által 2013. december 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-629/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Ellentétes-e az Európai Unió működéséről szóló szerződés 49. és 54. cikkével, valamint a valamely tagállam jogának hatálya alá tartozó meghatározott jogi formájú társaságoknak egy másik tagállamban létesített fióktelepeire vonatkozó bejelentési és közzétételi követelményeiről szóló tizenegyedik tanácsi irányelv 1. cikkével az a szabályozás, amely szerint valamely tagállamban egy másik

tagállamban székhellyel rendelkező társaság fióktelepének cégnyilvántartásból való törlését elutasítják, ha e fióktelepet nem azon eljárás alapján szüntették meg, amelyet a belföldi korlátolt felelősségű társaság megszűnésének esetére írtak elő, miközben a belföldi társaság fióktelepének nyilvántartásból való törléséhez ezen eljárás lefolytatása nem szükséges? Ennek keretében a belföldi társaságok esetében a fióktelepeket csak a belföldi társaság cégnyilvántartásába jegyzik be, és ez a társaság köteles az anyavállalatot a fióktelepeivel együtt bemutató konszolidált éves beszámolót benyújtani, ellenben a külföldi társaságok fióktelepeit bejegyzik a cégnyilvántartásba, és csak a fióktelep éves beszámolóját nyújtják be a cégnyilvántartás felé.

11. A Juzgado Mercantil n 0 3 de Barcelona (Spanyolország) által 2013. december 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-688/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Azt a biztosítékot, hogy a felszámolás alatt álló vállalkozást vagy e vállalkozás termelőegységét megszerző kedvezményezett nem vállalja át a termelőegység átruházását megelőző társadalombiztosítási tartozásokból vagy munkaviszonyokból származó korábbi tartozásokból származó adósságokat, amikor a fizetéseképtelenségi eljárás során e védelem úgy jelenik meg, mint amely a közösségi irányelvekben előírtakkal legalább egyenértékű, egyedülének és a munkaszerződésekhez vagy a munkaviszonyokhoz közvetlenül kapcsolódó kötelezettségek tekintetében kizárólagosnak kell-e minősíteni, vagy pedig a munkavállalók jogai teljes védelmének és a foglalkozás megtartása esetében ugyanezt a biztosítékot ki kell-e terjeszteni a harmadik személy számára történő átruházást megelőző munkaviszonyokból eredő tartozásokra és a társadalombiztosítási tartozásokra is?

2. A munkavállalók jogaira vonatkozó ugyanezen biztosíték keretében a termelőegység megszerzője kaphat-e biztosítékot a felszámolást végző és az átruházást jóváhagyó bíróságtól nemcsak a munkaszerződésekből eredő jogok, hanem az átruházást megelőzően a fizetéseképtelen társaságnak azon munkavállalókkal szemben fennálló tartozásai, akiknek már megszűnt a munkaviszonyuk, vagy a korábbi társadalombiztosítási tartozások tekintetében is?

3. Ha valaki azzal a kikötéssel szerez meg valamely felszámolás alatt lévő vállalkozást vagy termelőegységet, hogy részben vagy egészben fenntartja a munkaszerződéseket, ezekbe jogutódként lépve megkapja-e azt a biztosítékot, hogy nem róhatók fel vele szemben vagy nem szállnak rá az átadó egyéb, azon szerződésekkel vagy jogviszonyokkal kapcsolatos kötelezettségei, amelyekbe mint jogutód lép, különösen korábbi munkaviszonyból származó vagy társadalombiztosítási tartozások tekintetében?

4. Értelmezhető-e úgy a 23/2001 irányelv a bíróságilag vagy közigazgatásilag fizetéseképtelennek vagy felszámolás alatt állónak minősített termelőegységek vagy vállalkozások átruházását illetően, hogy ez nemcsak a munkaszerződések védelmét teszi lehetővé, hanem annak bizonyosságát is, hogy a megszerző nem felelős a szóban forgó termelőegység megszerzését megelőzően esedékes tartozásokért?

5. Felmerül a kérdés, hogy a spanyol Ley Concursal 149. cikke (2) bekezdésének megfogalmazása a vállalkozás jogutódlására vonatkozó részében annak a belső jogban történő kimondása-e, amit a 23/2001 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontja a kivétel érvényesüléséhez előír.

6. Amennyiben pedig ez a helyzet, a felszámolást végző bíró által e biztosítékokkal és védelemmel hozott átruházó végzés minden esetben kötelező erővel bír-e az olyan bírósági és közigazgatási eljárások tekintetében, amelyeket az új szerzővel szemben az átruházás időpontját megelőzően esedékes tartozások tekintetében indíthatnak, megállapítva tehát azt, hogy az Estatuto de los Trabajadores 44. cikke nem hatástalaníthatja a Ley Concursal 149. cikkének (2) és (3) bekezdésében foglaltakat[?]

7. Ha éppen ellenkezőleg, úgy kell értelmezni, hogy a Ley Concursal 149. cikkének (2) és (3) bekezdése nem az irányelv 5. cikkének kivételeként működik, akkor annak tisztázását kell kérni a

Bíróságtól, hogy az irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti szabályozás kizárólag a hatályos szerződések szigorúan munkajogi vonatkozású jogait és kötelezettségeit érinti-e, így semmilyen esetben nem kell a megszerző számára átruházni a társadalombiztosítási járulékokból származókhöz hasonló jogokat és kötelezettségeket, és a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását megelőzően már megszűnt munkaszerződésekre vonatkozó egyéb kötelezettségeket.

Munkaügyi ügyszak

11. A Pesti Központi Kerületi Bíróság (Magyarország) által 2013. november 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-586/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Az Európai Unió Az Európai Unió joga, különösen az Európai Bíróság C-307/09 — C-309/09. sz. egyesített ügyekben hozott ítéletében megfogalmazott munkaerő-átengedési definíció szerint munkaerő-átengedésről van-e szó, ha a megbízott kötelezettséget vállal, hogy saját munkavállalóival a megbízó vágóhídján, a tőle bérelt helyiségekben marha-feleket dolgoz fel, és azokat piackész állapotú húscsomagokba csomagolja, és a megbízottat a feldolgozott hús kilogrammja után illeti meg díj, valamint a húsfeldolgozás minőségi hiányosságai esetén a húsfeldolgozás kikötött díjából eszközölt levonásokat a megbízottnak túrníe kell, figyelembe véve azt is, hogy a megbízott a fogadó államban kizárólag ugyanannak a megrendelőnek teljesít szolgált?

2. Az Európai Bíróság C-307/09 — C-309/09. sz. egyesített ügyekben hozott ítéletének alapelve, miszerint a 2004. május 1. napján csatlakozott tagállamok csatlakozási szerződésai szerinti, a munkavállalók szabad mozgására vonatkozó átmeneti rendelkezések idejére a munkaerő-átengedést korlátozni lehet, alkalmazandó-e olyan munkavállalók kiküldetésére is, akiket a munkaerő-átengedés keretén belül egy 2004. május 1. napján csatlakozott tagállamban székhellyel rendelkező vállalkozás Ausztriába küld ki, ha erre a kiküldetésre a csatlakozási szerződések szerint nem védett ágazatban kerül sor?

12. A Centrale Raad van Beroep (Hollandia) által 2013. december 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-655/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Úgy kell-e értelmezni az 1408/71 rendelet 71. cikke (1) bekezdése a) pontjának i. alpontját, hogy e rendelkezéssel összeegyeztethetetlen az, hogy részleges munkanélküli határ menti ingázónak tekintendő az a határ menti ingázó, akit az egyik tagállamban egy munkáltatóval létesített teljes munkaidős munkaviszonyt közvetlenül követően ugyanazon tagállamban egy másik munkáltató kezd foglalkoztatni alacsonyabb óraszámmal?

13. A Juzgado Mercantil n o 3 de Barcelona (Spanyolország) által 2013. december 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-688/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Azt a biztosítékot, hogy a felszámolás alatt álló vállalkozást vagy e vállalkozás termelőegységét megszerző kedvezményezett nem vállalja át a termelőegység átruházását megelőző társadalombiztosítási tartozásokból vagy munkaviszonyokból származó korábbi tartozásokból származó adósságokat, amikor a fizetéseképtelenségi eljárás során e védelem úgy jelenik meg, mint

amely a közösségi irányelvekben előírtakkal legalább egyenértékű, egyedülinek és a munkaszerződésekhez vagy a munkaviszonyokhoz közvetlenül kapcsolódó kötelezettségek tekintetében kizárólagosnak kell-e minősíteni, vagy pedig a munkavállalók jogai teljes védelmének és a foglalkozás megtartása esetében ugyanezt a biztosítékot ki kell-e terjeszteni a harmadik személy számára történő átruházást megelőző munkaviszonyokból eredő tartozásokra és a társadalombiztosítási tartozásokra is?

2. A munkavállalók jogaira vonatkozó ugyanezen biztosíték keretében a termelőegység megszerzője kaphat-e biztosítékot a felszámolást végző és az átruházást jóváhagyó bíróságtól nemcsak a munkaszerződésekben eredő jogok, hanem az átruházást megelőzően a fizetésektelen társaságnak azon munkavállalókkal szemben fennálló tartozásai, akiknek már megszűnt a munkaviszonyuk, vagy a korábbi társadalombiztosítási tartozások tekintetében is?

3. Ha valaki azzal a kikötéssel szerez meg valamely felszámolás alatt lévő vállalkozást vagy termelőegységet, hogy részben vagy egészben fenntartja a munkaszerződéseket, ezekbe jogutódként lépve megkapja-e azt a biztosítékot, hogy nem róhatók fel vele szemben vagy nem szállnak rá az átadó egyéb, azon szerződésekkel vagy jogviszonyokkal kapcsolatos kötelezettségei, amelyekbe mint jogutód lép, különösen korábbi munkaviszonyból származó vagy társadalombiztosítási tartozások tekintetében?

4. Értelmezhető-e úgy a 23/2001 irányelv a bíróságilag vagy közigazgatásilag fizetésektelennek vagy felszámolás alatt állónak minősített termelőegységek vagy vállalkozások átruházását illetően, hogy ez nemcsak a munkaszerződések védelmét teszi lehetővé, hanem annak bizonyosságát is, hogy a megszerző nem felelős a szóban forgó termelőegység megszerzését megelőzően esedékes tartozásokért?

5. Felmerül a kérdés, hogy a spanyol Ley Concursal 149. cikke (2) bekezdésének megfogalmazása a vállalkozás jogutódlására vonatkozó részében annak a belső jogban történő kimondása-e, amit a 23/2001 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontja a kivétel érvényesüléséhez előír.

6. Amennyiben pedig ez a helyzet, a felszámolást végző bírő által e biztosítékokkal és védelemmel hozott átruházó végzés minden esetben kötelező erővel bír-e az olyan bírósági és közigazgatási eljárások tekintetében, amelyeket az új szerzővel szemben az átruházás időpontját megelőzően esedékes tartozások tekintetében indíthatnak, megállapítva tehát azt, hogy az Estatuto de los Trabajadores 44. cikke nem hatástalaníthatja a Ley Concursal 149. cikkének (2) és (3) bekezdésében foglaltakat[?]

7. Ha éppen ellenkezőleg, úgy kell értelmezni, hogy a Ley Concursal 149. cikkének (2) és (3) bekezdése nem az irányelv 5. cikkének kivételeként működik, akkor annak tisztázását kell kérni a Bíróságtól, hogy az irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti szabályozás kizárólag a hatályos szerződések szigorúan munkajogi vonatkozású jogait és kötelezettségeit érinti-e, így semmilyen esetben nem kell a megszerző számára átruházni a társadalombiztosítási járulékokból származókhöz hasonló jogokat és kötelezettségeket, és a fizetésektelenségi eljárás megindítását megelőzően már megszűnt munkaszerződésekre vonatkozó egyéb kötelezettségeket.

Polgári ügyszak

16. Az Oberster Patent- und Markensenat (Ausztria) által 2013. december 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-631/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A gyógyszerek kiegészítő oltalmi tanúsítványáról szóló, 2009. május 6-i 469/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 1. cikke b) pontja és 3. cikkének a) és b) pontja alapján a további feltételek fennállása esetén ki lehet-e adni oltalmi tanúsítványt valamely alapszabadalommal védett hatóanyagra (a jelen esetben a Protein D-re), ha ezt a hatóanyagot a gyógyszer (a jelen esetben a Synflorix) más hatóanyagokkal kovalens (molekuláris) kötésben tartalmazza, e hatóanyag azonban megőrzi a saját hatását?

2. Az 1. kérdésre adott igenlő válasz esetén:

2.1. A 469/2009/EK rendelet 3. cikkének a) és b) pontja alapján ki lehet-e adni oltalmi tanúsítványt valamely alapszabadalommal védett anyagra (a jelen esetben a Protein D-re), ha ez az anyag egyetlen saját gyógyhatással rendelkezik (a jelen esetben mint Haemophilus- influenzae baktériumok elleni [eredeti 3. o.] oltóanyag) a gyógyszer engedélye azonban nem erre a gyógyhatásra vonatkozik?

2.2. A 469/2009/EK rendelet 3. cikkének a) és b) pontja alapján ki lehet-e adni oltalmi tanúsítványt valamely alapszabadalommal védett anyagra (a jelen esetben a Protein D-re), ha az engedély ezt az anyagot a tulajdonképpen a hatóanyag (a jelen esetben a Pneumococcus polyszacharidok) „hordozójaként” határozza meg, amely „adjuvánsként” ezen anyag hatását erősíti, azonban ez a hatás a gyógyszer engedélyében nincs kifejezetten megnevezve?

17. A Juzgado de Primera Instancia de Barcelona (Spanyolország) által 2013. december 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-645/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni [e rendelkezéseket], hogy nem állnak rendelkezésre megfelelő és hatékony eszközök ahhoz, hogy megszűnjön az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazása, és sérül a hatáskörrel rendelkező bíróság előtti, annak megállapítása céljából indított eljárás kezdeményezésének joga, hogy a fogyasztókkal kötendő szerződésekben általános használatra kidolgozott szerződési feltételek tisztességtelenek-e, valamint annak joga, hogy megfelelő és hatékony eszközök kerüljenek alkalmazásra a célból, hogy megszűnjön az ilyen feltételek alkalmazása, ha a tagállami jogalkotás nem rendelkezik a magasabb fokú bíróság előtti jogorvoslat lehetőségéről a jelzálogtárgyra vezetett végrehajtási eljárás keretében, abban az esetben, ha az adott szerződési kikötés alkalmazásának tisztességtelen jellege okán történő mellőzése iránti kérelmet elutasítják?

2. Az előző kérdésre adandó igenlő válasz esetén, a fogyasztó tisztességtelen feltételekkel szembeni megfelelő és hatékony védelmének eléréséhez a nemzeti bíróság hivatalból biztosíthatja-e a fogyasztó számára azt a jogot, hogy magasabb fokú bíróság vizsgálja felül az elsőfokú bíróság azon határozatát, amely elutasította a szerződési feltétel alkalmazásának a hivatkozott tisztességtelen jellege miatti mellőzését?

18. A Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia) által 2013. december 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-681/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni a 44/2001/EK rendelet 34. cikkének 1. pontját, hogy ezen elutasítási indok arra az esetre is kiterjed, amikor a származási tagállam bíróságának határozata nyilvánvalóan ellentétes az uniós joggal, és ezt az említett bíróság felismerte?

2. a) Úgy kell-e értelmezni a 44/2001/EK rendelet 34. cikkének 1. pontját, hogy az ezen elutasítási indokra való sikeres hivatkozást kizárja az a körülmény, hogy az ezen elutasítási indokra hivatkozó fél a határozat származási államában elmulasztotta a határozatot megtámadó, ott igénybe vehető eljárás kezdeményezését?

b) A 2. a) kérdésre adandó igenlő válasz esetén: megváltozik-e ez akkor, ha a határozatot megtámadó eljárás kezdeményezése a határozat származási államában értelmetlen volt, mert feltételezendő, hogy az nem vezetett volna más határozat meghozatalára?

3. Úgy kell-e értelmezni a 2004/48/EK irányelv 14. cikkét, hogy e rendelkezés hatálya a felek kártérítési követelés tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében valamely tagállamban felmerülő költségeire is kiterjed, ha a követelés és az azzal szembeni védekezés az alperesnek a lefoglalás és az

által a védjegyjogának érvényesítése céljából egy másik tagállamban kiadott közlemények miatti felelősségével kapcsolatos, és ezzel összefüggésben felmerül az utóbbi tagállam bírósága határozatának az elsőként említett tagállamban történő elismerésére vonatkozó kérdés?

19. A Korkein oikeus (Finnország) által 2014. január 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-4/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: finn

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni a Brüsszel I. rendelet 1. cikkének (2) bekezdését, hogy azok az ügyek, amelyek tárgyát olyan kényszerítő bírság (astreinte) végrehajtása képezi, amelyet a szülői felügyeleti jogra és a láthatási jogra vonatkozó jogvitában a főkötelezettség biztosítása céljából állapítottak meg, nem tartoznak a rendelet hatálya alá?
2. Abban az esetben, ha az előzőekben említett ügyek a Brüsszel I. rendelet hatálya alá tartoznak, úgy kell-e értelmezni az említett rendelet 49. cikkét, hogy a kényszerítő bírság napi tétele, amely a származási tagállamban magában a megállapított összegben végrehajtható, amelynek végleges összege azonban a kényszerítőbírság-fizetésre kötelezett személy kérelme vagy előadása nyomán változhat, valamely tagállamban csak akkor hajtható végre, ha annak mértékét a származási tagállamban külön jogerősen megállapítják?
3. Abban az esetben, ha az előzőekben ismertetett ügyek nem tartoznak a Brüsszel I. rendelet hatálya alá, úgy kell-e értelmezni a Brüsszel IIa. rendelet (2) 47. cikkének (1) bekezdését, hogy a szülői felügyeleti jogra és a láthatási jogra vonatkozó végrehajtási és biztosítási intézkedések az említett rendelkezés értelmében vett végrehajtási eljárás körébe tartoznak, amelyre a végrehajtás helye szerinti tagállam joga az irányadó, vagy azok a szülői felügyeleti jogra és a láthatási jogra vonatkozó határozat olyan részét képezhetik, amelyet a Brüsszel IIa. rendelet alapján a másik tagállamban kell végrehajtani?
4. Abban az esetben, ha a kényszerítő bírság végrehajtását más tagállamban kérik, meg kell-e követelni, hogy a végrehajtandó kényszerítő bírság mértéke abban a tagállamban, amelyben a határozatot hozták, külön jogerősen meg legyen állapítva, akkor is, ha a végrehajtás során nem alkalmazható a Brüsszel I. rendelet?
5. Ha a szülői láthatási jog érvényesítése céljából megállapított kényszerítő bírság (astreinte) más tagállamban végrehajtható, anélkül, hogy a végrehajtandó kényszerítő bírság mértékét a származási tagállamban külön jogerősen megállapították volna:
  - a) mégis annak vizsgálatát feltételezi-e a kényszerítő bírság végrehajtása, hogy a láthatási jog gyakorlását olyan okok akadályozták-e meg, amelyeket a gyermek jogaira tekintettel feltétlenül figyelembe kellett venni, vagy
  - b) melyik bíróság rendelkezik joghatósággal ebben az esetben e körülmények vizsgálatára, pontosabban,
    - i. a végrehajtás helye szerinti állam bíróságának joghatósága minden esetben annak vizsgálatára korlátozódik-e, hogy a szülői láthatási jog gyakorlásának állítólagos megakadályozása olyan okon alapult-e, amely kifejezetten kiderül az ügy érdemében hozott határozatból, vagy
    - ii. az következik-e a gyermekeknek az Unió Alapjogi Chartája által védett jogaiból, hogy a végrehajtás helye szerinti állam bírósága szélesebb körű jogkörrel vagy kötelezettséggel rendelkezik annak vizsgálatára, hogy a láthatási jog gyakorlását olyan okok akadályozták-e meg, amelyeket a gyermek jogainak védelme érdekében feltétlenül figyelembe kellett venni?

45. A Bundesgerichtshof (Németország) által 2013. november 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-573/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni az 1008/2008/EK rendelet 23. cikke (1) bekezdésének második mondatát, hogy a megfizetendő végső árat elektronikus jegyfoglalási rendszer keretében a légi viteldíj első megjelölésekor kell feltüntetni?
2. Úgy kell-e értelmezni az 1008/2008/EK rendelet 23. cikke (1) bekezdésének második mondatát, hogy a megfizetendő végső árat elektronikus jegyfoglalási rendszer keretében kizárólag az ügyfél által konkrétan kiválasztott légi járatra vonatkozóan vagy az összes meghirdetett légi járatra vonatkozóan kell feltüntetni?

46. A Verwaltungsgerichtshof (Ausztria) által 2013. november 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-589/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Úgy kell-e értelmezni az EK 56. cikket (jelenleg EUMSZ 63. cikket), hogy azzal ellentétes az olyan adóztatási rendszer, amely valamely osztrák magánalapítvány részesedések értékesítéséből származó tőkehozamaira és jövedelmeire vonatkozik, és amely a magánalapítványnak a belföldi egyszerű adóztatást biztosító „köztes adó” formájában történő adóztatását csak arra az esetre írja elő, ha valamely kettős adóztatás elkerülésére irányuló egyezmény alapján a magánalapítványi támogatás kedvezményezettje esetében a közvetlenül a támogatásokat terhelő tőkejövedelem-adó mentesítésére kerül sor?

47. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2013. november 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-593/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A Szerződésnek a letelepedés szabadságára (EUMSZ 49. cikk) és a szolgáltatásnyújtás szabadságára (EUMSZ 56. cikk) vonatkozó elveivel, valamint a 2006/123/EK irányelvben foglalt elvekkkel ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás elfogadása és alkalmazása, amely előírja, hogy a részvénytársaság formájában létrehozott SOA-k „igazolt székhelyének az [Olasz] Köztársaság területén kell lennie”?
2. Az EUMSZ 51. cikk szerinti eltérést úgy kell-e értelmezni, hogy az magában foglalja az olyan magánjogi szervezetek által végzett tanúsításhoz hasonló tevékenységeket is, amelyek, egyfelől, részvénytársasági formában a versenyen alapuló piacon végeznek tevékenységet, és amelyek, másfelől, részt vesznek a közhatalom gyakorlásában, és amelyek ezért engedélyezési kötelezettség és az Autorità di vigilanza szigorú ellenőrzése alá tartoznak?

48. A Bundesfinanzhof (Németország) által 2013. november 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-594/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 132. cikke (1) bekezdése g) pontjának értelmezése kapcsán:

- a) Gyakorolhatja-e valamely tagállam a szociális jellegű intézmény elismerése tekintetében számára biztosított mérlegelési jogkört akként, hogy bár elismeri azokat a személyeket, akik szolgáltatásaikat társadalombiztosítási és ápolási biztosítási pénztáraknak nyújtják, de nem ismeri el azt a szakápoló személyzetet, amely a szolgáltatásait közvetlenül az ápolásra szoruló személyek részére teljesíti?
- b) Amennyiben a szakápoló személyzetet szociális intézményként el kell ismerni: a szakápoló személyzetet elismert ápolási intézményeknek (fogadó intézményeknek) kölcsönbe adó munkaerő kölcsönző cég elismerését is maga után vonja-e a kölcsönbe adott személyzet elismerése?

2. A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 134. cikke a) pontjának értelmezése kapcsán:

Elengedhetlen-e a fogadó intézmény (kölcsönbe vevő) ápolási szolgáltatásainak teljesítése céljából szakápoló személyzet rendelkezésre bocsátása a szociális gondozással és szociális biztonsággal szorosan összefüggő ügyletek teljesítéséhez, ha a fogadó intézmény személyzet nélkül nem működhet?

49. A Corte Suprema di Cassazione (Olaszország) által 2013. november 25-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-607/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni a 2362/98/EK rendelet 11. cikkét — amely előírja, hogy a tagállamoknak kell megbizonyosodniuk arról, hogy a piaci szereplők vezetésük, alkalmazottaik és működésük szempontjából független gazdasági egységként, saját számlájukra folytatnak aktív importőri kereskedelmi tevékenységet —, hogy a biztosított vámkedvezmények nem illetik meg a hagyományos piaci szereplő nevében végzett behozatali tevékenységeket, amennyiben ezeket a tevékenységeket az ugyanezen rendelet által az „új piaci szereplők” tekintetében előírt követelményeknek csupán formálisan megfelelő jogalanyok végzik?

2. A 2362/98/EK rendelet alapján valamely hagyományos piaci szereplő értékesíthet-e az Unió területén kívülről származó banánt olyan új piaci szereplő részére, aki azzal a céllal állapodott meg a hagyományos piaci szereplővel, hogy az az Unió területére vámkedvezményes banánt hozzon be és azt ott ugyanannak a hagyományos piaci szereplőnek az egész művelet előtt megállapított áron értékesítse ismét, bármiféle tényleges vállalkozási kockázat viselése és e művelet tekintetében bármiféle eszköz rendelkezésre bocsátása nélkül?

3. A 2. kérdésben említett megállapodás a jogok új piaci szereplők által hagyományos piaci szereplőkre történő átruházása 2362/98/EK rendelet 21. cikkének (2) bekezdésében szereplő tilalmának megsértését képezi-e, aminek következtében az átruházás nem bír joghatással, a 2988/95 rendelet 4. cikkének (3) bekezdése értelmében pedig nem kedvezményes, hanem teljes mértékű vámot kell fizetni?

50. A Sąd Najwyższy (Lengyelország) által 2013. december 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-633/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és kapcsolódó eszközökhöz való hozzáférésről, valamint azok összekapcsolásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/19/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („hozzáférési” irányelv) 13. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a nemzeti szabályozó hatóságok az árszabályozásra vonatkozó kötelezettségek alapján a jelentős piaci erővel rendelkező üzemeltetők számára előírhatnak olyan kötelezettséget, amely megtiltja, hogy ezen üzemeltetők a telefonhálózataikon a beszédcélú hívásvégződtetési szolgáltatások tekintetében aránytalanul magas árat alkalmazzanak?

51. A Cour du travail de Bruxelles (Belgium) által 2013. december 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-647/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Megtiltja-e egyrészt az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében található lojális együttműködés elve, másrészt az Alapjogi Charta 34. cikkének (1) bekezdése, hogy a munkanélküli-járadékra való jogosultság megállapítása során egy tagállam megtagadja

- az Európai Unió valamely, érintett tagállamban működő intézményében szerződéses alkalmazottként töltött foglalkoztatási időszakok figyelembevételét, különösen akkor, ha az érintett személy a szerződéses alkalmazottként való foglalkoztatás előtt vagy után az említett állam szabályozása értelmében munkavállalóként is munkát végzett;
- azon munkanélküliként eltöltött napok munkanapként való figyelembevételét, amelyek tekintetében az „Európai Közösségek egyéb alkalmazottaira vonatkozó alkalmazási feltételek” szerinti munkanélküli ellátást nyújtottak, míg munkában töltött napoknak kell tekinteni azon munkanélküliként eltöltött napokat, amelyekre az érintett tagállam szabályai szerint nyújtottak ellátást?

52. A Finanzgericht Düsseldorf (Németország) által 2013. december 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-657/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Összeegyeztethető-e az Európai Unió működéséről szóló szerződés 49. cikke szerinti letelepedési szabadsággal, ha a nemzeti szabályozás úgy rendelkezik valamely eszköz belföldi telephelyről ugyanazon vállalkozás külföldi telephelyére történő átruházásának esetére, hogy magáncélokra történő eszköz kivonás esete áll fenn azzal a következménnyel, hogy a rejtett tartalékok felfedése révén kivonási nyereség keletkezik, egy további nemzeti szabályozás pedig lehetőséget teremt a kivonási nyereség öt vagy tíz gazdasági évre történő egyenlő arányú felosztására?

53. A First-tier Tribunal (Tax Chamber) (Egyesült Királyság) által 2013. december 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-659/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Érvénytelen-e az 1472/2006/EK tanácsi rendelet annyiban, amennyiben sérti a dömpingellenes alaprendelet (a 384/96/EK tanácsi rendelet) 2. cikke (7) bekezdésének b) pontját és 9. cikkének (5) bekezdését, ha a Bizottság nem vizsgálta a dömpingellenes alaprendelet 17. cikke szerinti mintában

nem szereplő kínai és vietnami exportáló gyártók által benyújtott piacgazdasági feltételek alapján működő vállalokozási jogállás odaítélése vagy egyéni elbírálás iránti kérelmeket?

2. Érvénytelen-e az 1472/2006/EK tanácsi rendelet annyiban, amennyiben sérti a dömpingellenes alaprendelet (a 384/96/EK tanácsi rendelet) 2. cikke (7) bekezdésének c) pontját, ha a Bizottság nem hozott határozatot a dömpingellenes alaprendelet 17. cikke szerinti mintában nem szereplő kínai és vietnami exportáló gyártók által benyújtott piacgazdasági feltételek alapján működő vállalokozási jogállás odaítélése vagy egyéni elbírálás iránti kérelmek vizsgálatának megkezdését követő három hónapon belül?

3. Érvénytelen-e az 1472/2006/EK tanácsi rendelet annyiban, amennyiben sérti a dömpingellenes alaprendelet (a 384/96/EK tanácsi rendelet) 2. cikke (7) bekezdésének c) pontját, ha a Bizottság nem hozott határozatot a dömpingellenes alaprendelet 17. cikke szerinti mintában szereplő kínai és vietnami exportáló gyártók által benyújtott piacgazdasági feltételek alapján működő vállalokozási jogállás odaítélése vagy egyéni elbírálás iránti kérelmek vizsgálatának megkezdését követő három hónapon belül?

4. Érvénytelen-e az 1472/2006/EK tanácsi rendelet annyiban, amennyiben sérti a dömpingellenes alaprendelet (a 384/96/EK tanácsi rendelet) 3. cikkét, 4. cikkének (1) bekezdését, 5. cikkének (4) bekezdését, és 17. cikkét, ha nem működött együtt elegendő számú közösségi gyártó ahhoz, hogy a Bizottság érvényesen állapíthassa meg a kárt és — ennek eredményeképpen — az okozati összefüggést?

5. Érvénytelen-e az 1472/2006/EK tanácsi rendelet annyiban, amennyiben sérti a dömpingellenes alaprendelet (a 384/96/EK tanácsi rendelet) 3. cikkének (2) bekezdését és az EK 253. cikket, ha a vizsgálati iratok bizonyítják, hogy a közösségi iparágak okozott kár megállapítására ténylegesen hibás adatok alapján került sor, továbbá ha a rendelet egyáltalán nem alapozza meg e bizonyíték mellőzését?

6. Érvénytelen-e az 1472/2006/EK tanácsi rendelet annyiban, amennyiben sérti a dömpingellenes alaprendelet (a 384/96/EK tanácsi rendelet) 3. cikkének (7) bekezdését, ha az állítólagos dömpingelt behozattalól nem különítették el és különböztették meg megfelelően az egyéb olyan ismert tényezők hatásait, amelyek kárt okoznak?HU C 71/8 Az Európai Unió Hivatalos Lapja 2014.3.8.

7. A tagállamok bíróságai milyen mértékben hivatkozhatnak az 1472/2006/EK tanácsi rendeletnek a Bíróság által a C-249/10. P. sz. Brosmann ügyben és a C-247/10. P. sz. Zhejiang Aokang ügyben alkalmazott értelmezésére annak mérlegelése érdekében, hogy a vámok a Közösségi Vámkodekx (a 2913/92/EGK tanácsi rendelet (3)) 236. cikke értelmében nem jogszabály szerintiék voltak olyan társaságok esetében, amelyek — mint a Brosmann és a Zhejiang Aokang ügy felperesei — a mintában ugyan nem szerepeltek, azonban piacgazdasági feltételek alapján működő vállalokozási jogállás odaítélése vagy egyéni elbírálás iránti kérelmet nyújtottak be, melyet nem vizsgáltak meg?

54. A Supremo Tribunal Administrativo (Portugália) által 2013. december 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-662/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Egy olyan helyzetben, amelyben az adóhatóság részéről a hea-visszatérítésre irányuló visszaélés szerű magatartás gyanúja áll fenn, és amelyben a portugál jog az adójog területén tanúsított visszaélés szerű magatartásokra alkalmazandó kötelező jellegű előzetes eljárást ír elő, úgy kell-e tekinteni, hogy a szóban forgó eljárás nem alkalmazható a hea területén, tekintettel az adónem közösségi eredetére?

55. Az Administratīvā apgabaltiesa (Lettország) által 2013. december 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-664/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lett

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Úgy kell-e értelmezni a vezetői engedélyekről szóló, 2006. december 20-i 2006/126/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (2) preambulumbekzdésének első mondatával együttesen értelmezett 12. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely megállapítja, hogy az adott személy bejelentett lakcíme az egyetlen eszköz annak bizonyítására, hogy az adott személy szokásos tartózkodási helye a szóban forgó államban (Lettországban) van? A nemzeti szabályozás alapján „bejelentett lakcím” alatt a személy azon kötelezettségét kell érteni, hogy állami nyilvántartásba vetesse magát a célból, hogy közölje a bejelentett lakcímen való elérhetőségét az állammal és helyi önkormányzattal való jogviszonyai tekintetében.

56. A Tribunal do Comércio de Lisboa (Portugália) által 2013. december 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-667/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Megsértette-e a határozat az indokolási kötelezettséget:

- a) azáltal, hogy nem jelölte meg azon okot, amelyek miatt a portugál állam által nyújtott garancia érinti a tagállamok közötti kereskedelmet?
- b) azáltal, hogy nem tisztázta azon okot, amely miatt a garancia formájában nyújtott támogatást, amely támogatást először az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének hatálya alá tartozónak ítélte, később pedig a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánított?

2. Hiányos-e a határozat az indokolás és a rendelkező rész közötti ellentmondás miatt azon időpontot illetően, amelytől kezdődően a (támogatás) jogellenessé vált: 2008. december 5. vagy 2009. június 5.?

3. Ellentétes-e a határozat az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének rendelkezésével, amennyiben a nyújtott garancia nem érintette a tagállamok közötti kereskedelmet, különös tekintettel a kölcsön céljára és annak tényleges felhasználására, valamint azon tényre, hogy a kedvezményezett 2008. december 1-jétől nem végez (gazdasági) tevékenységet?

4. Ellentétes-e a határozat az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésével, amennyiben egy tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetésére nyújtanak támogatást és amennyiben az ezen ok miatt összeegyeztethető a közös piaccal?

5. Másodlagosan; ellentétes-e a konkrét esetben alkalmazandó 659/1999 rendelet (14. cikkének) (1) és (2) bekezdésével a visszatérítendő összeg csökkentése, ha ugyanezen szabály megkülönböztetés nélkül a fizetéképtelen társaság valamennyi hitelezőjére alkalmazandó?

57. A Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litvánia) által 2013. december 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-671/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: litván

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A 94/19 irányelv 7. cikke (2) bekezdésének és I. melléklete 12. pontjának rendelkezéseit együttesen úgy kell-e érteni és értelmezni, hogy amennyiben valamely tagállam kizárja a biztosításból a hitelintézet olyan betéteseit, akik a hitelintézet által kibocsátott hitelviszonyt megtestesítő értékpapírral (letéti jeggyel) rendelkeznek, e kizárás csak abban az esetben alkalmazható, ha az említett letéti jegyek megfelelnek a 2004/39 irányelv szerinti pénzügyi eszköz minden tulajdonságának (figyelemmel egyéb uniós jogi aktusokra, így például az Európai Központi Bank 25/2009/EK rendeletére is), köztük a másodlagos piacon fennálló forgalomképességnek?

2. Ha az érintett tagállam úgy dönt, hogy oly módon ülteti át a nemzeti jogba a 94/19 és a 97/9 irányelvet, hogy a betétesek és a befektetők védelmét szolgáló rendszerek egy jogalkotási aktusban (azonos törvényben) szerepelnek, a 94/19 irányelv 7. cikke (2) bekezdésének és I. melléklete 12. pontjának rendelkezéseit, illetve a 97/9 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének rendelkezéseit, figyelemmel a 97/9 irányelv 2. cikkének (3) bekezdésére is, együttesen úgy kell-e érteni és értelmezni, hogy kizárt, hogy a letéti jegyek és kötvények jogosultjaira ne vonatkozzon egyetlen, a fent hivatkozott irányelvek értelmében vett védelmi (biztosítási) rendszer sem?

3. Figyelemmel arra, hogy a nemzeti szabályozás szerint a 94/19 és a 97/9 irányelv alapján lehetséges egyetlen védelmi rendszer sem vonatkozik a hitelintézet által kibocsátott letéti jegyek és kötvények jogosultjaira:

- a) (a 2009/14 irányelvvel módosított) 94/19 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének, 7. cikke (1) bekezdésének, 10. cikke (1) bekezdésének, valamint a betét fogalmát meghatározó 1. cikke 1. pontjának rendelkezései kellően egyértelműek, pontosak, feltétlenek-e, továbbá olyan alanyi jogokat keletkeztetnek-e, amelyekre magánszemélyek hivatkozhatnak a nemzeti bíróság előtt annak érdekében, hogy alátámasszák az állam által létrehozott, a kártalanítás megfizetésével megbízott biztosítóintézménnyel szemben benyújtott kártalanítási igényüket?
- b) A 97/9 irányelv 2. cikkének (2) bekezdése és 4. cikkének (1) bekezdése kellően egyértelmű, pontos, feltétlen-e, továbbá olyan alanyi jogokat keletkeztet-e, amelyekre magánszemélyek hivatkozhatnak a nemzeti bíróság előtt annak érdekében, hogy alátámasszák az állam által létrehozott, a kártalanítás megfizetésével megbízott biztosítóintézménnyel szemben benyújtott kártalanítási igényüket?
- c) A fenti („3a” és „3b”) kérdésekre adandó igenlő válasz esetén a nemzeti bíróságnak a két lehetséges védelmi rendszer közül melyik alkalmazását kell választania egy magánszemély és egy hitelintézet közötti jogvita eldöntése érdekében, amelyben az állam által létrehozott, a betétesek és a befektetők védelmét szolgáló rendszereket működtető biztosítási szerv is részt vett?

4. A 97/9 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének és 4. cikke (2) bekezdésének rendelkezéseit (az irányelv I. mellékletének rendelkezéseivel együtt) úgy kell-e érteni és értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a befektetők kártalanítási rendszere nem alkalmazandó a hitelintézet által kibocsátott hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokkal rendelkező befektetőkre a pénzügyi eszközök típusa (hitelviszonyt megtestesítő értékpapír) miatt, figyelemmel arra a tényre, hogy a biztosított (a hitelintézet) nem ruházta át vagy használta fel a befektetők eszközeit vagy értékpapírjait az utóbbiak hozzájárulása nélkül? Az a tény, hogy a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat kibocsátó hitelintézet — a kibocsátó — egyidejűleg e pénzügyi eszközök letétkezelője (közvetítője) is, valamint, hogy a befektetett eszközöket nem különítik el az egyéb eszközöktől, amelyekkel a hitelintézet rendelkezik, a befektetővédelmet illetően releváns-e a 97/9 irányelv fent hivatkozott rendelkezéseinek értelmezése szempontjából?

58. A Tribunal de première instance de Liège (Belgium) által 2013. december 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-685/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Az „engedélyezési” irányelv rendelkezéseivel, és különösen annak — a rádiófrekvenciahasználati-jogokért, illetve az állami vagy magántulajdonú ingatlanokon, azok felett vagy alatt létesítmények telepítésére vonatkozó jogokért kivetett díjakra vonatkozó — 13. cikkével ellentétes-e, ha valamely tagállam önkormányzati igazgatási hatóságai, önkormányzati rendelet útján a mobiltávközlési szolgáltatókra olyan pénzügyi terhet alkalmaznak, amely tornyonként vagy póznánként 2 500 euró egyszeri és átalányjellegű adónak minősül, fizetési kötelezettségét az adóév január 1-jén az önkormányzat területén való tartózkodás alapozza meg, nincs díjjellege és amelyet költségvetési és környezetvédelmi célkitűzések tesznek indokolttá?

59. A Högsta förvaltningsdomstolen (Svédország) által 2013. december 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-686/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: svéd

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Ellentétes-e az EUMSZ 49. cikkel és az EUMSZ 63. cikkel az a nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a székhely szerinti tagállam nem engedélyezi a másik tagállamban letelepedett társaságban meglévő üzleti célú részesedés tökenyerességének vagy tőkeveszteségének szerves részét képező árfolyamveszteség levonását abban az esetben, amikor a székhely szerinti tagállam olyan rendszert alkalmaz, amelynek értelmében az ilyen eszközökhöz kapcsolódó tökenyereségek és tőkeveszteségek teljes mértékben adómentesek?

60. Az Efeteio Thrakis (Görögország) által 2013. december 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-690/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: görög

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. a) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartoznak-e a 4332/1929. sz. törvény — 1914/1990. sz. törvény 26. cikkének (1) bekezdésével összhangban értelmezett — 12. cikkében és 13. cikkének (1) bekezdésében az A.T.E. AE részére biztosított anyagi és eljárási jogok?

b) E korlátozást abban az esetben is alkalmazni kell-e, ha az A.T.E. AE alapszabályával összhangban „közhasznú” tevékenységet folytat?

2. Az 1.a) és 1.b) pontban feltett kérdésekre adott igenlő válasz esetén a szóban forgó elsőbbség hatályának fenntarthatósága céljából Görögország köteles-e az említett Szerződés 108. cikkének (3) bekezdése szerinti eljárást követni?

3. A jelen ügyben a jelen fellebbviteli bíróság köteles-e mellőzni a 4332/1929. sz. törvény 12. cikkében és 13. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezések alkalmazását, amennyiben azok esetlegesen ellentétesek az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésében és az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében foglalt rendelkezésekkel?

61. A Finanzgericht München (Németország) által 2013. december 30-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-687/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Érvényes-e a Kínai Népköztársaságból származó kerámialapok behozatalára vonatkozó végleges dömpingellenes vám kivetéséről és a kivetett ideiglenes vám végleges beszedéséről szóló, 2011. szeptember 12-i 917/2011/EU tanácsi végrehajtási rendelet?

62. A Sø- og Handelsret (Dánia) által 2014. január 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-23/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: dán

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Milyen iránymutatásokat kell használni annak eldöntéséhez, hogy az EK-Szerződés 82. cikkével ellentétes erőfölénnyel való visszaélést valósít-e meg az erőfölényben lévő vállalkozás, amikor az előzetes döntéshozatalra utaló határozat 10. és 11. pontjában hivatkozott jellemzőkkel bíró, egységes mennyiségi küszöbértékkel rendelkező árengedményrendszert alkalmazza?

A kérdést előterjesztő bíróság kéri, hogy a Bíróság válaszában tisztázza, milyen jelentősége van az értékelés során annak, hogy úgy alakították-e ki az árengedményrendszer küszöbértékeit, hogy az árengedményrendszer a piacon megtalálható ügyfelek többségére alkalmazandó.

A kérdést előterjesztő bíróság kéri, hogy a Bíróság válaszában tisztázza továbbá, hogy az ilyen árengedményrendszernek az EK-Szerződés 82. cikke szerinti értékelése tekintetében van-e, és ha igen, milyen jelentősége van az erőfölényben lévő vállalkozás árainak és költségeinek (a „megegyező hatékonyságú versenytárs” kritériumának jelentősége).

A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor annak tisztázását is kéri a Bíróságtól, hogy ezzel összefüggésben milyen jelentőséggel bírnak a piac jellemzői, beleértve azt is, hogy a piac jellemzői indokolhatják-e a piaclezáró hatásnak a „megegyező hatékonyságú versenytárs” kritériumától eltérő vizsgálatokkal és elemzésekkel történő bizonyítását (e tekintetben lásd a Bizottság 82. cikk alkalmazásáról szóló közleményének 24. pontját).

2. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat 10. és 11. pontjában hivatkozott jellemzőkkel bíró árengedményrendszer versenyellenes hatásának mennyire kell valószínűnek és komolynak lennie ahhoz, hogy alkalmazandó legyen az EK-Szerződés 82. cikke?

3. Az első és a második kérdésre adott válaszra tekintettel a nemzeti bíróságnak milyen különös körülményeket kell figyelembe vennie annak értékelésekor, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban bemutatott körülmények között (a piac és az árengedményrendszer jellemzői) az árengedményrendszer rendelkezik-e, vagy rendelkezhet-e olyan piaclezáró hatással az adott ügyben, hogy az az EK-Szerződés 82. cikkének hatálya alá tartozó visszaélést valósítson meg?

Ezzel összefüggésben követelmény-e a piaclezáró hatás *érzékelhetősége*?

63. A Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco (Spanyolország) által 2014. január 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-38/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

A lojális együttműködés és az irányelvek hatékony érvényesülésének alapelveire tekintettel úgy kell-e értelmezni a 2008/115/EK irányelv 4. cikkének (2) és (3) bekezdését, illetve 6. cikkének (1) bekezdését, hogy azokkal ellentétes az olyan szabályozás, mint amilyen az alapeljárás tárgyát képező, és az azt értelmező ítélkezési gyakorlat, amely kizárólag pénzügyi szankcióval engedi sújtani az illegálisan tartózkodó külföldit, amely szankció a kiutasítással együtt nem alkalmazható?

64. A Tribunale Amministrativo Regionale per il Piemonte (Olaszország) által 2014. február 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-50/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Ellentétes-e a közbeszerzésekre vonatkozó uniós joggal — a jelen ügyben, mivel zárt szerződésekről van szó, a szabad verseny, a megkülönböztetés-mentesség, az átláthatóság és az arányosság általános elveivel — az olyan nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi az egészségügyi szállítási szolgáltatásnak olyan önkéntes szervezetek részére történő közvetlen odaítélését, amelyeket elsődlegesen ingyenes szolgáltatásnyújtás alapján hoztak létre, költségeik megtérítése mellett?

2. Amennyiben az ilyen jellegű odaítélés a közösségi joggal összeegyeztethetőnek minősül, foglaljon állást a Bíróság abban a kérdésben, hogy előzetesen össze kell-e hasonlítani a közvetlen odaítélésre jogosult, egymáshoz hasonló (esetlegesen közösségi) piaci szereplőktől származó ajánlatokat a felesleges és nem megfelelő költségek kockázatának csökkentése érdekében, tehát így kell-e értelmezni a közvetlen odaítélést lehetővé tevő nemzeti szabályozást?

3. Amennyiben az ilyen jellegű odaítélés a közösségi joggal összeegyeztethetőnek minősül, foglaljon állást a Bíróság abban a kérdésben, hogy a közvetlen odaítélésre jogosult önkéntes szervezetek a párhuzamos piacra jutás pontosan meghatározott százalékos korlátozásának hatálya alá tartoznak-e, tehát így kell-e értelmezni az e szervezetek kereskedelmi tevékenységének másodlagos jellegét előíró nemzeti jogi rendelkezést¹

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Gazdasági ügyszak

9. A Bíróság (tizedik tanács) 2014. február 6-i ítélete (a Landgericht Bonn (Németország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Mömax Logistik GmbH. kontra Bundesamt für Justiz (C-528/12. sz. ügy)²

A 2006. június 14-i 2006/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján meghatározott jogi formájú társaságok éves beszámolójáról szóló, 1978. július 25-i 78/660/EGK negyedik tanácsi irányelv 57. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes valamely tagállam olyan szabályozása, amely az e tagállam jogának hatálya alá tartozó leányvállalatot csak akkor mentesíti ezen irányelvnek az éves beszámoló tartalmára, könyvvizsgálatára és közzétételére vonatkozó rendelkezései alól, ha az anyavállalat is ugyanazon tagállam jogának hatálya alá tartozik.

Munkaügyi ügyszak

5. A Bíróság (harmadik tanács) 2014. február 13-i ítélete (a Työtuomioistuin (Finnország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry kontra Terveyspalvelualan Liitto ry (C-512/11), Ylemmät Toimihenkilöt (YTN) ry kontra Teknologiateollisuus ry, Nokia Siemens Networks Oy (C-513/11)³

Úgy kell értelmezni az UNICE, a CEEP és az ESZSZ által a szülői szabadságról kötött keretmegállapodásról szóló, 1996. június 3-i 96/34/EK tanácsi irányelvet, hogy azzal ellentétes az alapügyekben alkalmazandó kollektív szerződésekben foglalt rendelkezéshez hasonló nemzeti jogi rendelkezés, amelynek értelmében az ezen irányelv szerinti fizetés nélküli szülői szabadságát a várandós, a gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló, 1992. október 19-i 92/85/EGK tanácsi irányelv (tizedik egyedi irányelv a 89/391/EGK irányelv 16. cikke (1) bekezdésének értelmében) szerinti szülési szabadság azonnali hatályú megkezdése érdekében megszakító várandós munkavállaló nem jogosult annak a díjazásnak a fenntartására, amelyre jogosult lett volna abban az esetben, ha a szülési szabadság megkezdése előtt minimális ideig ismét munkába állt volna.

¹ A mondat végét a Hivatalos Lap nem tartalmazza.

² A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 4. sz., Közigazgatási ügyszak, 48. sorszám alatt.

³ A kérdést l.: Hírlevél II. évf. 12. sz., Munkaügyi ügyszak, 5. sorszám alatt.

10. A Bíróság (negyedik tanács) 2014. január 23-i ítélete (a Tribunale di Milano (Olaszország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Nintendo Co. Ltd és társai kontra PC Box Srl, 9Net Srl (C-355/12. sz. ügy)⁴

1. *Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy a „hatásos műszaki intézkedésnek” az ezen irányelv 6. cikkének (3) bekezdése szerinti fogalma alá tartozhatnak az olyan műszaki intézkedések, amelyek elsődlegesen abból állnak, hogy a szerzői jog jogosultja által nem engedélyezett cselekmények elleni védelem érdekében nemcsak a jogi védelem alatt álló művet tartalmazó hordozóba — így a videójátékba — kerül beépítésre egy felismerő eszköz, hanem az e játékokhoz való hozzáférést és e játékok használatát biztosító hordozható készülékekbe vagy konzolokba is.*

2. *A nemzeti bíróság feladata megvizsgálni, hogy vannak-e más olyan intézkedések vagy a konzolokba nem beépített eszközök, amelyek kevesebb problémát vagy korlátozást jelentenének a harmadik személyek tevékenységei szempontjából, ugyanakkor hasonlóképpen védenék e jogosult jogait. E célból célszerű figyelembe venni többek között a különböző típusú műszaki intézkedésekkel kapcsolatos költségeket, a bevezetés műszaki és gyakorlati szempontjait, valamint az arra vonatkozó összehasonlítást, hogy e különböző típusú műszaki intézkedések mennyire hatásosak a jogosult jogainak védelme szempontjából, mindazonáltal ezen intézkedéseknek nem kell feltétlenül hatásosnak lenniük. Szintén az említett bíróság feladata megvizsgálni az említett műszaki intézkedések megkerülésére alkalmas eszközök, termékek vagy alkatrészek célját. E tekintetben — a szóban forgó körülmények függvényében — különösen az lesz releváns, hogy a harmadik személyek ténylegesen hogyan használják azokat. A nemzeti bíróság többek között megvizsgálhatja, hogy ténylegesen milyen gyakran használják ezen eszközöket, termékeket vagy alkatrészeket a szerzői jogot sértő módon, valamint hogy milyen gyakran használják azokat olyan célokra, amelyek nem sértik az említett jogot.*

11. A Bíróság (első tanács) 2014. február 6-i ítélete (a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Leidseplein Beheer BV, H. J. M. de Vries kontra Red Bull GmbH, Red Bull Nederland BV (C-65/12. sz. ügy)⁵

A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a jöhírnevű védjegy jogosultjának az e rendelkezés értelmében vett „alapos oknál” fogva túrnie kell, hogy harmadik személy a védjegyéhez hasonló megjelölést az említett védjegy árujegyzékében szereplő áruval azonos áru vonatkozásában használjon, amennyiben bizonyítást nyer, hogy ezt a megjelölést a védjegy bejelentését megelőzően, azonos áru vonatkozásában, jóhiszeműen már használták. Annak eldöntéséhez, hogy ez így van-e, a nemzeti bíróságnak különösen a következő szempontokat kell figyelembe vennie:

- *az említett megjelölés elfogadottsága és ismertsége az érintett vásárlóközönség körében;*
- *a megjelölés eredeti használatával érintett áruk és szolgáltatások és a jöhírnevű védjegy árujegyzékében szereplő áru közötti hasonlóság mértéke, és*
- *a védjegyhez hasonló megjelölés ezen áru tekintetében történő használatának gazdasági és kereskedelmi jelentősége.*

4 A kérdést l.: Hírlevél III. évf. 10. sz., Közigazgatási ügyszak, 48. sorszám alatt.

5 A kérdést l.: Hírlevél III. évf. 5. sz., Polgári ügyszak, 3. sorszám alatt.

12. A Bíróság (második tanács) 2014. február 6-i ítélete (a Højesteret (Dánia) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Martin Blomqvist kontra Rolex SA, Manufacture des Montres Rolex SA (C-98/13. sz. ügy)⁶

Az egyes szellemi tulajdonjogokat feltehetően sértő áruk elleni vámhatósági intézkedésekről és az ilyen jogokat ténylegesen sértő áruk ellen hozandó intézkedésekről szóló, 2003. július 22-i 1383/2003/EK tanácsi rendeletet úgy kell értelmezni, hogy az olyan áruhoz fűződő szellemi tulajdonjog jogosultja, amelyet valamely tagállam területén lakó személynek egy harmadik országbeli online értékesítéssel foglalkozó honlapon keresztül adtak el, az említett áru e tagállamba történő belépésekor, pusztán az említett áru megszerzésének ténye folytán részesül az említett rendelet által e jogosult számára biztosított védelemben. E tekintetben nem szükséges az, hogy az eladást megelőzően a szóban forgó áru olyan eladásra való felkínálás vagy reklám tárgyát is képezze, amely ugyanezen állam fogyasztóit célozza.

13. A Bíróság (negyedik tanács) 2014. február 13-i ítélete (a Svea hovrätt (Svédország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Nils Svensson, Sten Sjögren, Madelaine Sahlman, Pia Gadd kontra Retriever Sverige AB (C-466/12. sz. ügy)⁷

1. Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy nem minősül e rendelkezés szerinti nyilvánossághoz közvetítésnek egy internetes oldalon más internetes oldalon szabadon hozzáférhető művekre mutató kattintható linkek szolgáltatása.

2. A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha az adott tagállam szélesebb körű védelmet biztosíthat a szerzői jog jogosultjai számára azáltal, hogy a nyilvánossághoz közvetítés fogalmát úgy határozza meg, hogy az szélesebb cselekményi kört fedjen le, mint amely e rendelkezésben szerepel.

14. A Bíróság (harmadik tanács) 2014. február 13-i ítélete (a Bundesgerichtshof (Németország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — H. Gautzsch Großhandel GmbH & Co. KG kontra Münchener Boulevard Möbel Joseph Duna GmbH (C-479/12. sz. ügy)⁸

1. A közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001. december 12-i 6/2002/EK tanácsi rendelet 11. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, miszerint tekinthető úgy, hogy valamely lajstromozás nélküli formatervezési minta a rendes üzletvitel során ésszerűen juthatott az érintett ágazaton belül az Európai Unióban működő szakmai körök tudomására, amennyiben az említett formatervezési mintáról készült képeket terjesztettek az ezen ágazatban működő kereskedők között, aminek az előtte folyó ügy körülményeire tekintettel történő értékelése a közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság feladata.

2. A 6/2002 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének első mondatát úgy kell értelmezni, miszerint tekinthető úgy, hogy valamely lajstromozás nélküli formatervezési minta, jóllehet azt harmadik személyek számára kifejezett vagy hallgatóságos titoktartási kötelezettség terhe nélkül mutatták be, a rendes üzletvitel során ésszerűen nem juthatott az érintett ágazaton belül az Európai Unióban működő szakmai körök tudomására, amennyiben azt csak az említett ágazathoz tartozó egyetlen vállalkozás számára mutatták be, vagy azt csak az Unió területén kívül található valamely vállalkozás bemutatóterméiben állították ki, aminek az előtte folyó ügy körülményeire tekintettel történő értékelése a közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság feladata.

3. A 6/2002 rendelet 19. cikke (2) bekezdésének első albekezdését úgy kell értelmezni, hogy az oltalom alatt álló minta jogosultját terheli annak bizonyítása, hogy a vitatott használat e minta utánzásának

⁶ A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 6. sz., Polgári ügyszak, 41. sorszám alatt.

⁷ A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 1. sz., Polgári ügyszak 8. sorszám alatt.

⁸ A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 3. sz., Polgári ügyszak, 23. sorszám alatt.

következménye. Ha azonban a közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság megállapítja, hogy e bizonyítási tehernek az említett jogosult általi viselése a bizonyításfelvételt lehetetlenné vagy túlzottan nehezé tenné, a tényleges érvényesülés elve tiszteletben tartásának biztosítása érdekében a nemzeti jog alapján rendelkezésére álló valamennyi eljárásjogi eszközt igénybe kell vennie e nehézség áthidalása végett, beleértve adott esetben a bizonyítási teher megfordulását vagy könnyítését előíró nemzeti jogszabályokat.

4. A 6/2002 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése és 89. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján benyújtott keresettel szembeni védekezés keretében felhozható elévülésre és jogvesztésre a nemzeti jog irányadó, amelyet az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartásával kell alkalmazni.

5. A 6/2002 rendelet 89. cikke (1) bekezdésének d) pontját úgy kell értelmezni, hogy a bitorlást megvalósító termékek megsemmisítésére irányuló kérelmekre a bitorlás vagy kísérletének elkövetési helye szerinti tagállam joga irányadó, a nemzetközi magánjogot is ideértve. Az e cselekmények elkövetőjének tevékenységeiből eredő kár megtérítésére és az e tevékenységekre vonatkozó adatok e kár megállapítása érdekében történő szolgáltatására irányuló kérelmekre az említett rendelet 88. cikke (2) bekezdésének megfelelően az eljáró közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság nemzeti joga irányadó, nemzetközi magánjogát is ideértve.

Közigazgatási ügyszak

40. A Bíróság (negyedik tanács) 2014. január 23-i ítélete (a Tribunale di Genova (Olaszország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Mattia Manzi, Compagnia Naviera Orchestra kontra Capitaneria di Porto di Genova (C-537/11. sz. ügy)⁹

1. Az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, körutazást végző turistahajó a 2005. július 6-i 2005/33/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az egyes folyékony tüzelőanyagok kéntartalmának csökkentéséről, valamint a 93/12/EGK irányelv módosításáról szóló, 1999. április 26-i 1999/32/EK tanácsi irányelv 2. cikkének 3g. pontjában szereplő „rendszeres szolgáltatásokkal” kapcsolatos kritérium tekintetében akkor tartozik ezen irányelv 4a. cikke (4) bekezdésének hatálya alá, ha közbenső kikötésekkel vagy azok nélkül körutazásokat bonyolít le, és a kiindulási vagy valamely másik kikötőbe érkezik meg, amennyiben e körutazásokat meghatározott gyakoriság mellett, pontos időpontokban, továbbá — főszabály szerint — pontosan meghatározott indulási és érkezési időpontok mellett szervezik meg, azzal, hogy az érdekeltek szabadon választhatnak a kínált különféle körutazások között, aminek ellenőrzése a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

2. A 2005/33 irányelvvel módosított 1999/32 irányelv 4a. cikke (4) bekezdésének érvényessége nem vizsgálható sem a pacta sunt servanda általános nemzetközi jogi elvre, sem az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének első albekezdésében szereplő, jóhiszemű együttműködés elvére tekintettel, mivel az említett irányelv e rendelkezése a hajókról történő szennyezés megelőzéséről szóló, Londonban 1973. november 2-án aláírt és az 1978. február 17-i jegyzőkönyvvel kiegészített nemzetközi egyezmény VI. mellékletének megsértését eredményezheti, ily módon pedig arra kötelezheti az 1978. évi jegyzőkönyvvel módosított, a hajókról történő szennyezés megelőzéséről szóló 1973. évi nemzetközi egyezményt módosító, 1997. szeptember 26-án Londonban aláírt 1997. évi jegyzőkönyvben részes fél tagállamokat, hogy ne teljesítsék az abban részes többi fél tekintetében rájuk háruló kötelezettségeket.

3. Nem az Európai Unió Bíróságának feladata határozni arról, hogy a VI. melléklet milyen hatással van a 2005/33 irányelvvel módosított 1999/32 irányelv 4a. cikke (4) bekezdésének hatályára.

⁹ A kérdést l.: Hírlevél III. évf. 1. sz., Közigazgatási ügyszak, 5. sorszám alatt.

41. A Bíróság (első tanács) 2014. január 23-i ítélete (a Finanzgericht Hamburg (Németország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — DMC Beteiligungsgesellschaft mbH kontra Finanzamt Hamburg-Mitte (C-164/12. sz. ügy)¹⁰

1. Az EUMSZ 63. cikket úgy kell értelmezni, hogy az adóztatási joghatóság tagállamok közötti megosztásának fenntartásával kapcsolatos cél igazolhatja azt a tagállami szabályozást, amely alapján a személyegyesítő társaságnak az e tagállam területén székhellyel rendelkező tőketársaság tőkéjéhez való vagyoni hozzájárulásként szolgáltatott eszközei értékét becsült értéken kell megállapítani, aminek következtében az ezekhez az eszközökhöz kapcsolódó, ezen állam területén keletkezett rejtett tőkenyeresség a tényleges realizálás előtt adókötelessé válik, amennyiben az említett állam ténylegesen nem képes adóztatási joghatóságát gyakorolni ezen tőkenyeresség tekintetében annak tényleges realizálása időpontjában, aminek a megállapítása a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik.

2. Az EUMSZ 63. cikket úgy kell értelmezni, hogy nem haladja meg az adóztatási joghatóság tagállamok közötti megosztásának fenntartásával kapcsolatos cél eléréséhez szükséges mértéket az a tagállami szabályozás, amely alapján a területén keletkezett rejtett tőkenyeresség azonnali megadóztatására kerül sor, amennyiben az adózó a halasztott fizetés lehetőségének választása esetén csak akkor köteles bankgaranciát nyújtani, ha az adóbeszedés sikertelenségével kapcsolatban tényleges kockázat merül fel.

42. A Bíróság (tizedik tanács) 2014. január 23-i ítélete (a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — X BV kontra Staatssecretaris van Financiën (C-380/12. sz. ügy)¹¹

1. A „szennyeződés eltávolításának” a 2006. október 17-i 1549/2006/EK bizottsági rendelettel módosított, a vám- és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletét képező Kombinált Nomenklátúra 25. árucsoportjához kapcsolódó I. megjegyzés szerinti fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az magában foglalja a nyers állapotban lévő ásványi termék azon bizonyos kémiai részecskéinek eltávolítását is, amelyeket természetes körülmények között tartalmaz, amennyiben ezen eltávolítás javítja a szóban forgó termék rendeltetésének betöltését szolgáló képességeit, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

2. Az 1549/2006 rendelettel módosított 2658/87 rendelet I. mellékletét képező Kombinált Nomenklátúra 25. árucsoportjához kapcsolódó I. megjegyzést úgy kell értelmezni, hogy a vegyszerekkel történő, a szennyeződés eltávolításával járó kezelés alá vont termékek csak akkor sorolhatók a Kombinált Nomenklátúra 2508 vámtarifaszám alá, ha az említett kezelés nem módosította a felületi szerkezetüket, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

43. A Bíróság (negyedik tanács) 2014. január 30-i ítélete (a Conseil d'État (Belgium) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Aboubacar Diakite kontra Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (C-285/12. sz. ügy)¹²

A harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről (helyesen: feltételeire) és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv 15. cikkének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés alkalmazása szempontjából a belső fegyveres konfliktushelyzet fennállását el kell ismerni, ha egy állam reguláris hadereje és egy vagy több fegyveres csoport közötti összecsapásról, illetve két vagy több fegyveres csoport közötti összecsapásról van szó, és nem szükséges, hogy az ilyen konfliktushelyzet a nemzetközi humanitárius jog értelmében vett nem nemzetközi jellegű fegyveres összeütközésnek minősüljön, továbbá nem kell az

10 A kérdést l.: Hírlevél III. évf. 8. sz., Közigazgatási ügyszak, 1. sorszám alatt.

11 A kérdést l.: Hírlevél III. évf. 11. sz., Közigazgatási ügyszak, 10. sorszám alatt.

12 A kérdést l.: Hírlevél III. évf. 9. sz., Közigazgatási ügyszak, 19. sorszám alatt.

érintett területen megvalósuló erőszak mértékén kívül külön vizsgálni a fegyveres összecsapások hevességét, az abban részt vevő fegyveres erők szervezettségét vagy a konfliktushelyzet időtartamát.

44. A Bíróság (nagytanács) 2014. február 5-i ítélete (a Székesfehérvári Törvényszék (Magyarország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Hervis Sport- és Divatkereskedelmi Kft. kontra Nemzeti Adó- és Vámhivatal Középdunántúli Regionális Adó Főigazgatósága (C-385/12. sz. ügy)¹³

Az EUMSZ 49. és az EUMSZ 54. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes a bolti kiskereskedelem árbevételére kivetett adóra vonatkozó olyan tagállami jogszabály, amely e jogszabály értelmében kapcsolt vállalkozásnak minősülő, vállalatcsoportba tartozó adóalanyokat arra kötelezi, hogy árbevételüket egy erősen progresszív adómérték alkalmazása keretében adják össze, majd az így kapott adóösszeget egymás között való árbevételük arányában osszák szét, amennyiben — és ennek ellenőrzése a kérdést előterjesztő bíróság feladata — a vállalatcsoportba tartozó és a különadó legfelső adósávjába eső adóalanyok többnyire más tagállamban székhellyel rendelkező társaságok kapcsolt vállalkozásai.

45. A Bíróság (tizedik tanács) 2014. február 6-i ítélete (a Curtea de Apel București (Románia) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — E.ON Global Commodities SE, korábban E.ON Energy Trading SE kontra Agenția Națională de Administrare Fiscală — Direcția Generală de Soluționare a Contestațiilor, Direcția Generală a Finanțelor Publice a Municipiului București — Serviciul de administrare a contribuabililor nerezidenți (C-323/12. sz. ügy)¹⁴

A tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról — a hozzáadottérték-adónak az ország területén nem honos adóalanyok részére történő visszatérítésének szabályairól szóló, 1979. december 6-i 79/1072/EGK nyolcadik tanácsi irányelvnek a 2007. december 20-i 2007/75/EK tanácsi irányelvvel módosított, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 38., 171. és 195. cikkével összefüggésben értelmezett rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy a valamely tagállamban letelepedett adóalany, aki más tagállamban letelepedett adóköteles viszonteladók számára értékesített villamos energiát, az előzetesen megfizetett hűa visszatérítése érdekében hivatkozhat a 79/1072 nyolcadik irányelvre az utóbbi államban. E jogot nem zárja ki pusztán az a tény, hogy az utóbbi államban hozzáadottértékadó-nyilvántartásba vett adóképviselet jelölt meg.

46. A Bíróság (második tanács) 2014. február 6-i ítélete (a Curtea de Apel Oradea (Románia) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — SC Fatorie SRL kontra Direcția Generală a Finanțelor Publice Bihor (C-424/12. sz. ügy)¹⁵

1. Fordított adózási eljárás alá eső ügylet keretében az alapügyben szereplőhöz hasonló körülmények között nem ellentétes a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelvvel és az adósemlegesség elvével, ha a szolgáltatás igénybevevőjét megfosztják levonási jogától azon hozzáadottérték-adó tekintetében, amelyet hibásan kiállított számla alapján jogalap nélkül fizetett meg a szolgáltatásnyújtó részére, ideértve azt az esetet, ha e hiba kijavítása lehetetlen, mivel a kérdéses szolgáltatásnyújtó felszámolás alá került.

2. Nem ellentétes a jogbiztonság elvével az olyan nemzeti közigazgatási gyakorlat, amelynek értelmében a nemzeti adóhatóság jogvesztő határidőn belül visszavon valamely olyan határozatot,

13 A kérdést l.: Hírlevél III. évf. 12. sz., Közigazgatási ügyszak, 4. sorszám alatt.

14 A kérdést l.: Hírlevél III. évf. 10. sz., Közigazgatási ügyszak, 12. sorszám alatt.

15 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 1. sz., Közigazgatási ügyszak, 3. sorszám alatt.

amelyben korábban elismerte az adózó hozzáadottértékadó-levonási jogát, és egy új ellenőrzést követően ezen adót és annak késedelmi pótlékait követeli tőle.

47. A Bíróság (harmadik tanács) 2014. február 6-i ítélete (a Tribunal Central Administrativo Norte (Portugália) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Instituto Português e dos Transportes Marítimos (IPTM) kontra Navileme-Consultadoria Náutica Lda, Nautizende — Consultadoria Náutica, Lda (C-509/12. sz. ügy)¹⁶

Az EUMSZ 52. cikket és az EUMSZ 56. cikket akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapeljárársban szóban forgóhoz hasonló olyan tagállami szabályozás, amely belföldi lakóhelyre vonatkozó feltételt ír elő azon uniós polgárok számára, akik az e tagállam által kiállított kedvtelési célú hajóvezetői engedélyhez kívánnak hozzájutni.

48. A Bíróság (harmadik tanács) 2014. február 6-i ítélete (a Finanzgericht Düsseldorf (Németország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Helm Düngemittel GmbH kontra Hauptzollamt Krefeld (C-613/12. sz. ügy)¹⁷

1. A 2004. április 21-i 2004/635/EK tanácsi határozatban jóváhagyott, 2001. június 25-én Luxembourgban aláírt, az egyrészt az Európai Közösségek és tagállamai, másrészt az Egyiptomi Arab Köztársaság közötti euro-mediterrán társulást létrehozó megállapodást úgy kell értelmezni, hogy valamely áru egyiptomi származását az e megállapodással bevezetett preferenciális vámrendszer értelmében akkor is lehet bizonyítani, ha az árut az egyik tagállamba való érkezésekor az áru egy részének egy másik tagállamba való küldése céljából megosztották, és ha az első tagállam vámhatóságai által ezen árunak a második tagállamba küldött részére vonatkozóan kiadott helyettesítő EUR.1 szállítási bizonyítvány nem felelt meg az említett megállapodásnak a „származó termék” fogalmának meghatározásáról és az igazgatási együttműködés módszereiről szóló, 2006. február 17-i 1/2006 EU-Egyiptom társulási tanácsi határozattal módosított 4. jegyzőkönyve 20. cikkében az ilyen bizonyítvány kiadásával kapcsolatban előírt feltételeknek.

2. Az ilyen bizonyításfelvétel azonban egyrészt megköveteli, hogy az eredetileg Egyiptomból importált áru preferenciális származását az egyiptomi vámhatóságok által e jegyzőkönyvnek megfelelően kiadott EUR.1 szállítási bizonyítvány alapján állapítsák meg, másrészt pedig, hogy az importőr bizonyítsa azt, hogy az említett első tagállamban megosztott és a második tagállamba küldött árumennyiség megegyezik az Egyiptomból az első tagállamba importált áru egy részével. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy teljesülnek-e ezek a feltételek az alapügyben.

49. A Bíróság (hatodik tanács) 2014. február 6-i ítélete (a Cour de cassation (Franciaország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Directeur général des douanes et droits indirects, Chef de l'agence de la direction nationale du renseignement et des enquêtes douanières kontra Humeau Beaupreau SAS (C-2/13. sz. ügy)¹⁸

A vám- és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletében szereplő, a tényállás időpontjában hatályos Kombinált Nomenklátúra 2. a) általános értelmezési szabályát akként kell értelmezni, hogy a felsőrész, a járótalp és a talpbetét mint a lábbeli lényeges jellemzőivel rendelkező, össze nem szerelt állapotban bemutatott áru az említett Kombinált Nomenklátúra 6404 vámtarifaszáma alá tartozik, ha az ezen alkatrészek behozatalát követően a kérget a felsőrészbe kell illeszteni, és a járótalpat, valamint a felsőrészt az összeállításuk céljából csiszolni kell.

16 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 3. sz., Közigazgatási ügyszak, 30. sorszám alatt.

17 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 5. sz., Közigazgatási ügyszak, 63. sorszám alatt.

18 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 4. sz., Közigazgatási ügyszak, 54. sorszám alatt.

50. A Bíróság (harmadik tanács) 2014. február 13-i ítélete (a Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Olaszország) előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) — Airport Shuttle Express scarl (C-162/12), Giovanni Panarisi (C-162/12), Società Cooperativa Autonegocio Piccola arl (C-163/12), Gianpaolo Vivani (C-163/12) kontra Comune di Grottaferrata¹⁹

Az Európai Unió Bíróságának nincs hatásköre a C-162/12. és C-163/12. sz. egyesített ügyekben a Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Olaszország) által a 2011. október 19-i és 2011. december 1-jei határozattal előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek megválaszolására, amennyiben azok az EUMSZ 49. cikk értelmezésére vonatkoznak. Az említett kérelmek elfogadhatatlanok, amennyiben más uniós jogi rendelkezések értelmezésére vonatkoznak.

51. A Bíróság (negyedik tanács) 2014. február 13-i ítélete (az Unabhängiger Verwaltungssenat des Landes Oberösterreich (Ausztria) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Susanne Sokoll-Seebacher által indított eljárás (C-367/12. sz. ügy)²⁰

Az EUMSZ 49. cikket és különösen a megvalósítani kívánt cél koherens elérésének követelményét akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló tagállami jogszabály, amely az új gyógyszerár létrehozása iránti igény vizsgálatához szükséges alapvető kritériumként szigorú határt rögzít a „továbbra is ellátandó személyek” száma tekintetében, amennyiben az illetékes nemzeti hatóságoknak nincs lehetőségük a helyi adottságok figyelembevételével eltérni e határtól.

52. A Bíróság (harmadik tanács) 2014. február 13-i ítélete (a Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Olaszország) előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) — Crono Service Scarl és társai (C-419/12), Anitrav — Associazione Nazionale Imprese Trasporto Viaggiatori (C-420/12) kontra Roma Capitale, Regione Lazio (C-420/12)²¹

Az Európai Unió Bíróságának nincs hatásköre a C-419/12. és C-420/12. sz. egyesített ügyekben a Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Olaszország) 2012. június 20-i határozataival előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek megválaszolására, amennyiben azok az EUMSZ 49. cikk értelmezésére vonatkoznak. Az említett kérelmek elfogadhatatlanok, amennyiben más uniós jogi rendelkezések értelmezésére vonatkoznak.

53. A Bíróság (hetedik tanács) 2014. február 13-i ítélete (az Administrativen sad Sofia-grad (Bulgária) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Maks Pen EOOD kontra Direktor na Direktsia „Obzhalvane i danachno-osiguritelna praktika” Sofia, korábban Direktor na Direktsia „Obzhalvane i upravlenie na izpalnenieto” Sofia (C-18/13. sz. ügy)²²

1. A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy az adóalany a szolgáltató által kibocsátott számlákon szereplő hozzáadottérték-adót levonja, ha a szolgáltatás teljesítése ellenére kitűnik, hogy azt ténylegesen nem e szolgáltató vagy alvállalkozója teljesítette, mivel többek között az utóbbiak nem rendelkeztek a szükséges munkaerővel, tárgyi eszközökkel és vagyonnal, hogy a szolgáltatásnyújtásuk tényleges teljesítésének költségeit nem tüntették fel a könyvelésükben, vagy hogy a szolgáltató nevében bizonyos dokumentumokat aláíró személyek kiállítói minősége tévesnek bizonyult, azon kettős feltétel mellett, hogy az ilyen tények csalárd magatartást valósítanak meg, és az adóhatóságok által közölt objektív tényezőkre tekintettel megállapításra kerül, hogy az adóalany tudta vagy tudnia kellett volna,

19 A kérdést l.: Hírlevél III. évf. 7. sz., Közigazgatási ügyszak, 13. sorszám alatt.

20 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 11. sz., Közigazgatási ügyszak, 4. sorszám alatt.

21 A kérdést l.: Hírlevél III. évf. 12. sz., Közigazgatási ügyszak, 9. sorszám alatt.

22 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 4. sz., Közigazgatási ügyszak, 57. sorszám alatt.

hogy a levonási jog megalapozására felhozott ügylettel ilyen adócsalásban vesz részt, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

2. Ha a nemzeti bíróságok kötelesek vagy jogosultak hivatalból megtagadni a kötelező erejű nemzeti jogszabályra alapított jogalapot, kötelesek ezt megtenni a kötelező erejű olyan uniós jogszabály vonatkozásában is, amely előírja a hatóságok és a nemzeti bíróságok számára, hogy meg kell tagadniuk a hozzáadottértékadó-levonási jog által biztosított előnyt, ha objektív körülmények alapján megállapítható, hogy e jogra csalárd módon vagy visszaélészerűen hivatkoztak. E bíróságok feladata az e levonási jogra történő hivatkozás csalárd vagy visszaélészerű módjának értékelése során, hogy a lehető legteljesebb mértékig a 2006/112 irányelv szövegét és célját figyelembe véve értelmezzék a nemzeti jogot ezen irányelv eredményének elérése érdekében, ami megköveteli, hogy hatáskörük keretei között tegyenek meg mindent a belső jog egészére tekintettel és az általuk elfogadott értelmezési módszerek alkalmazásával.

3. A 2006/112 irányelvet, amelynek 242. cikke különösen azt írja elő, hogy minden adóalanynak a hozzáadottérték-adó megállapítása és ellenőrzése céljából részletes nyilvántartást kell vezetnie, úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, hogy az érintett tagállam ugyanezen irányelv 273. cikkének határai között minden adóalanytól megköveteli, hogy e tekintetben tartsa tiszteletben a nemzetközi számviteli standardoknak megfelelő nemzeti számviteli szabályokat, feltéve hogy az e vonatkozásban elfogadott intézkedések nem haladják meg az adó helyes beszedésére és az adókijátszás elkerülésére irányuló célok eléréséhez szükséges mértéket. E tekintetben a 2006/112 irányelvvel ellentétes az a nemzeti rendelkezés, amely szerint a szolgáltatásnyújtás teljesítésének időpontja az az időpont, amikor teljesültek az érintett szolgáltatásból származó bevétel elismerésének feltételei.

54. A Bíróság (második tanács) 2014. február 13-i ítélete (a Tribunale civile di Roma (Olaszország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Mediaset SpA kontra Ministero dello Sviluppo Economico (C-69/13. sz. ügy)²³

1. Bár a valamely állami támogatási programot jogellenesnek és a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító, és a támogatások visszatéríttetését elrendelő, ugyanakkor e támogatás egyéni kedvezményezettjeit nem azonosító, és a visszatéríttetendő pontos összeget meg nem határozó európai bizottsági határozat végrehajtása biztosításának tekintetében e határozat köti a nemzeti bíróságot, az említett intézmény által a hivatkozott határozat végrehajtása során kifejtett állásfoglalások azonban nem kötik. Mindazonáltal a nemzeti bíróság, a jóhiszemű együttműködésnek az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében rögzített elvére tekintettel, ezeket az állásfoglalásokat mint az értékelés elemeit köteles figyelembe venni az előtte folyó eljárásban.

2. A nemzeti bíróság a visszatéríttetendő támogatás összegének meghatározása során — ha az Európai Bizottság valamely támogatási programot jogellenesnek és a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító határozatában nem azonosította a szóban forgó támogatások egyéni kedvezményezettjeit, és a visszatéríttetendő összeget sem határozta meg — juthat olyan a következtetésre, hogy a támogatás összege nullával egyenlő, amennyiben ez a tudomására hozott releváns adatok összessége alapján végzett számításból következik.

Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt

IX. 2013. december 4-én benyújtott kereset (T-650/13. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kérelmek

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

— semmisítse meg az Európai Parlament Petíciós Bizottsága 2013. október 17. napján kelt, az 1298/2012. számú petícióval kapcsolatos határozatát.

²³ A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 6. sz., Közigazgatási ügyszak, 87. sorszám alatt.

Jogalapok és fontosabb érvek

Keresete alátámasztása érdekében a felperes az indokolási kötelezettség megszegésére és az uniós polgár tisztességes eljáráshoz való jogának megsértésére hivatkozik. Ezzel kapcsolatban többek között azt fejtí ki, hogy a petícióját indokolás nélkül helyezték irattárba, az ülésre nem hívták meg és a határozatot nem küldték meg részére.

X. 2013. december 30-án benyújtott kereset (T-720/13. sz. ügy)

A keresetlevél nyelve: angol

Kereseti kérelmek

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

- helyezze hatályon kívül a vitatott határozatot abban a részében, amelyben elutasítja a fellebbező/felperes által benyújtott fellebbezést;
- az OHIM-ot és a beavatkozót kötelezze a költségek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek

A közösségi védjegy bejelentője: Gat Microencapsulation AG.

Az érintett közösségi védjegy: a „KARIS” szóvédjegy az 1., 5. és 35. osztályba tartozó áruk és szolgáltatások vonatkozásában.

A felszólalási eljárásban hivatkozott védjegy vagy megjelölés jogosultja: BASF SE.

A hivatkozott védjegy vagy megjelölés: a „CARYX” közösségi védjegy az 1. és 5. osztályba tartozó áruk vonatkozásában; a „CARYX” nemzetközi védjegy az 1. és 5. osztályba tartozó áruk vonatkozásában; a „AKRIS” magyar, olasz és Benelux védjegy az 1. és 5. osztályba tartozó áruk vonatkozásában.

A felszólalási osztály határozata: a felszólalási osztály a közösségi védjegybejelentést elutasította.

A fellebbezési tanács határozata: a fellebbezési tanács részben elutasította a fellebbezést.

Jogalapok: A 207/2009 rendelet 8. cikke (1) bekezdése b) pontjának megsértése.

XI. 2014. január 7-én benyújtott kereset (T-8/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kereseti kérelmek

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

- rendelje el a védjegybejelentés közzétételét, kivéve a „kenyér, péksütemények, cukor” (30. osztály) és „mezőgazdasági termékek, magok” (31. osztály) vonatkozásában.

Jogalapok és fontosabb érvek

Az érintett közösségi védjegy: a „Just crunch it...” szóvédjegy a 29., 30., 31. és 35. osztályba tartozó áruk és szolgáltatások vonatkozásában — 10 713 485. sz. közösségi védjegybejelentés.

Az elbíráló határozata: az elbíráló a bejelentést részben elutasította.

A fellebbezési tanács határozata: a fellebbezési tanács az R 1921/2012-1. sz. ügyben hozott határozatával részben hatályon kívül helyezte a vitatott határozatot.

Jogalapok: a 207/2009/EK rendelet 7. cikke (1) bekezdése b) és c) pontjának megsértése.

XII. 2014. január 7-én benyújtott kereset (T-9/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kereseti kérelmek

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

— rendelje el a védjegybejelentés közzétételét, kivéve a „kenyér, péksütemények, cukor” (30. osztály) és „mezőgazdasági termékek, magok” (31. osztály) vonatkozásában.

Jogalapok és fontosabb érvek

Az érintett közösségi védjegy: a „Just crunch it...” szóelemeket magában foglaló ábrás védjegy a 29., 30., 31. és 35. osztályba tartozó áruk és szolgáltatások vonatkozásában — 10 716 711. sz. közösségi védjegybejelentés.

Az elbíráló határozata: az elbíráló a bejelentést részben elutasította.

A fellebbezési tanács határozata: a fellebbezési tanács az R 1922/2012-1. sz. ügyben hozott határozatával részben hatályon kívül helyezte a vitatott határozatot.

Jogalapok: a 207/2009/EK rendelet 7. cikke (1) bekezdése b) és c) pontjának megsértése.

XIII. 2014. január 7-én benyújtott kereset — Magyarország kontra Bizottság (T-13/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kérelmek

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

— semmisítse meg a termelői szervezeteknek 2011-ben Magyarországon végrehajtott működési programokhoz nyújtott nemzeti pénzügyi támogatás részbeni visszatérítéséről szóló, 2013. október 31-i C(2013) 7136. sz. bizottsági végrehajtási határozatot, valamint

— kötelezze a Bizottságot az eljárás költségeinek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek

Keresete alátámasztása érdekében a felperes arra hivatkozik, hogy a Bizottság hatáskörének túllépésével, illetőleg az uniós jog vonatkozó rendelkezéseinek megsértésével állapította meg a gyümölcs- és zöldségágazatban működő termelői szervezeteknek a 2011. évben nyújtott nemzeti pénzügyi támogatás részleges visszatérítése címén Magyarországnak járó összeget.

A felperes álláspontja szerint az uniós jog nem teremt arra lehetőséget, hogy a gyümölcs- és zöldségágazatban működő termelői szervezeteknek — az 1234/2007/EK tanácsi rendelet 103e. cikke alapján — nyújtott nemzeti pénzügyi támogatás részleges közösségi visszatérítéséről való döntés során a Bizottság csak azon összegek erejéig engedélyezze a visszatérítést, amelyeket a nemzeti támogatás nyújtására vonatkozó engedély kérelmezésekor Magyarország mint „becsült”, „várható” támogatási összegeket megadott.

A felperes úgy véli, hogy a 1234/2007 rendelet 103e. cikke alapján a nemzeti támogatásra vonatkozó bizottsági engedély a támogatás nyújtására vonatkozik, nem pedig arra, hogy a Bizottság felső határt állapítson meg a nyújtható támogatás vonatkozásában. A felperes szerint ilyen felső határt egyértelműen előír az 1234/2007 rendelet, amikor meghatározza, hogy a nemzeti támogatás nem lépheti túl a tagok, illetve a termelői szervezet működési alaphoz való pénzügyi hozzájárulásának 80 %-át. A nemzeti támogatás részleges közösségi visszatérítésére vonatkozó szabályok sem teszik lehetővé, hogy a Bizottság e részleges visszatérítés engedélyezése során a visszatérítés felső határának azt az összeget állítsa be, amelyet a tagállam az engedély kérelmezése során — akár mint össztámogatási összeget, akár mint az egyes termelői szervezeteknek nyújtandó támogatási összeget — a Bizottsággal közölt. Különösen így van ez, ha e közlésben a Magyar Kormány utalt arra, hogy a szóban forgó összegek csak tervezett, becsült összegek.

Továbbá a felperes azt állítja, hogy a Bizottságnak joga van ahhoz, hogy megvizsgálja, hogy a ténylegesen kifizetett támogatás nem lépte-e túl az említett 80 %-os felső határt, illetve, hogy a kért visszatérítés nem haladja-e meg a nyújtott támogatás 60 %-át, ahhoz ugyanakkor nincs joga, hogy a visszatérítés felső határának az engedélykérelemben szereplő összegeket szabja, különösen akkor, ha a kérelem hangsúlyozta az adatok előzetes, becslött jellegét. Amennyiben — bizonyos okok miatt — év közben változik az egyes termelői szervezeteknek nyújtott nemzeti támogatási összeg, a részleges közösségi visszatérítés ezen ténylegesen kifizetett összeg után jár, feltéve, hogy teljesülnek a vonatkozó uniós jogi feltételek.

XIV. A Törvényszék (második tanács) T-499/10. sz., MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. kontra Európai Bizottság ügyben 2013. november 12-én hozott ítélete ellen az Európai Bizottság által 2014. január 15-én benyújtott fellebbezés (C-15/14. sz. ügy)²⁴

A fellebbező kérelmei

A fellebbező azt kéri, hogy a Bíróság:

- helyezze hatályon kívül a Törvényszék (második tanács) T-499/10. sz., MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. kontra Európai Bizottság ügyben 2013. november 12-én hozott ítéletét; továbbá
- utasítsa el a Magyarország által a MOL Nyrt. javára végrehajtott állami támogatásról szóló, a C-1/2009. (ex NN 69/2008.) sz. ügyben 2010. június 9-én hozott C(2010) 3553 végleges bizottsági határozat (1) megsemmisítése iránti keresetet;
- az elsőfokú eljárás felperesét kötelezze a költségek viselésére;

vagylagosan:

- az ügyet új eljárás lefolytatása érdekében utalja vissza a Törvényszékhez;
- az elsőfokú eljárás és a fellebbezés költségeiről egyelőre ne határozzon.

Jogalapok és fontosabb érvek

A Bizottság azt állítja, hogy a megtámadott ítéletet hatályon kívül kell helyezni, mivel ez az ítélet számos szempontból félreértelmezi és tévesen alkalmazza a szelektív jelleg fogalmát.

Először is, az ítélet tévesen alkalmazza szelektív jelleggel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatot azon intézkedéseket illetően, amelyek tekintetében a nemzeti hatóságok mérlegelési jogkörrel rendelkeznek azzal kapcsolatban, hogy a vállalkozásokat milyen elbánásban részesítik.

Másodszor, a Törvényszék tévesen értelmezi a jogot, amikor úgy ítéli meg, hogy az objektív kritériumok fennállása szükségképpen kizárja a szelektív jelleg fennállását.

Harmadszor, az ítélet a szelektív jelleg fennállását tévesen köti a tagállam azon szándékához, hogy egy vagy több gazdasági szereplőt megkíméljen a járadékok új rendszerétől, ezáltal pedig figyelmen kívül hagyja azt a követelményt, hogy az állami támogatás fennállása a vizsgált intézkedés hatásain alapul.

Negyedszer, az ítéletben „[a járadékok konkrét mértékének fenntartásáról szóló megállapodás] külső feltételeinek utólagos módosítását” illetően tett megállapítások a konkrét ügy szempontjából nem lehetnek relevánsak, mivel a megállapodás külső feltételeinek a Bizottság által vizsgált utólagos módosítása a jogszabályi keret megváltoztatását jelentette.

---

24 A keresetet I.: Hírlevél II. évfolyam 1. szám, Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt. A Törvényszék ítéletét I.: Hírlevél V. évf. 1. sz., Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt, I. sorszám alatt.

XV. A Bíróság (harmadik tanács) 2014. február 13-i ítélete — Magyarország kontra Európai Bizottság, Szlovák Köztársaság (C-31/13. P. sz. ügy)²⁵

1. *A Bíróság a fellebbezést elutasítja.*
2. *A Bíróság Magyarországot kötelezi a költségek viselésére.*
3. *A Szlovák Köztársaság maga viseli a saját költségeit.*

I. Az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az EUMSZ 263. cikk értelmében megtámadható jogi aktusnak minősül az uniós intézmények által elfogadott valamennyi olyan rendelkezés, függetlenül a formájától, amely kötelező joghatások kiváltására irányul. Valamely aktus e kötelező joghatásait olyan objektív kritériumok alapján kell megítélni, mint az említett aktus tartalma, adott esetben figyelembe véve az utóbbi aktus elfogadásának körülményeit, valamint az elfogadó intézmény hatáskörét.

Először is a vitatott bejegyzés tartalmát illetően kétségtelen, hogy a Bizottság 2010. február 26-án módosította az E-Bacchus nyilvántartásban szereplő információkat azzal, hogy a „Tokajská/Tokajské/Tokajský vinohradnícka oblast” oltalom alatt álló eredetmegjelölést a „Vinohradnícka oblast’ Tokaj” eredetmegjelöléssel váltotta fel, anélkül hogy megváltoztatta volna a vonatkozó nemzeti jogszabályra, azaz a 237/2005. sz. rendeletre való hivatkozást, továbbá azzal, hogy referencia-időpontként 2009. augusztus 1-jét tartotta fenn. Ahogyan a vitatott bejegyzés tartalmából következik, amely mind a szlovák jogszabályt, mind pedig a referencia-időpontot feltünteti, az eredetmegjelölések oltalmának az 1234/2007 rendelet 118s. cikke által létrehozott átmeneti rendszere a nemzeti jogszabályok által az említett időpontban elismert borneveken alapul.

Másodszor azon összefüggést illetően, amelyben a vitatott bejegyzésre sor került, a 479/2008 rendelet (36) preambulumbekzdéséből következik, hogy az átmeneti rendszer célja az Unióban már létező eredetmegjelöléseknek és földrajzi jelzéseknek az új vizsgálati eljárás követelménye alóli mentesítése, valamint azok törlése lehetőségének a jogbiztonság érdekében történő korlátozása.

A fentiekből következik, hogy az 1234/2007 rendelet 118s. cikkében szabályozott átmeneti rendszert azért hozták létre, hogy jogbiztonsági okokból fenntartsák a 2009. augusztus 1-je előtt a belső jogban és ily módon az 1493/1999 rendelet alapján uniós szinten már oltalom alatt álló bornevek oltalmát. Az 1234/2007 rendelet 118s. cikke (1) bekezdésének szövege megerősíti e célkitűzést annak kimondásával, hogy e bornevekre „az e rendelet szerinti oltalom automatikusan érvényes”. Következésképpen a Törvényszék jogosan állapította meg a megtámadott ítélet 21. pontjában, hogy a létező bornevek oltalma automatikus jellegű.

Harmadszor a Bizottság azon jogkörét illetően, amellyel a vitatott bejegyzés során rendelkezik, kétségtelen, hogy ezen intézmény a létező bornevek oltalmának automatikus jellege ellenére 2014. december 31-ig az 1234/2007 rendelet 118s. cikkének második albekezdése alapján dönthet úgy, hogy az említett cikk (1) bekezdésében említett, létező oltalom alatt álló bornevek automatikus oltalma törölhető. Mindazonáltal a vitatott bejegyzés nem minősül ilyen törlésnek. Mint az a 607/2009 rendelet 71. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik, és ahogyan azt Magyarország a fellebbezésében is elismeri, a Bizottság e jogkörét csak azt követően gyakorolhatja, hogy a tagállamok az 1234/2007 rendelet 118s. cikke (2) bekezdésének megfelelően átadták a termékleírást és a nemzeti jóváhagyásról szóló határozatokat tartalmazó műszaki dokumentációt. Márpedig e tekintetben a Törvényszék a megtámadott ítélet 34. pontjában megállapította, hogy a Szlovák Köztársaság a vitatott bejegyzés időpontjáig nem nyújtott be a Bizottsághoz termékleírást, amit egyébiránt a jelen fellebbezés keretében nem is vitattak. Következésképpen a Törvényszék jogosan állapította meg az említett 34. pontban, hogy e dokumentumoknak a Bizottság részére történő átadását megelőzően az utóbbi nem volt sem köteles, sem pedig jogosult gyakorolni az 1234/2007 rendelet 118s. cikkének (4) bekezdésében említett, létező oltalom alatt álló bornevek feletti ellenőrzési jogkörét.

E következtetést nem vonja kétségbe az a körülmény, miszerint a Bizottság 2010. február 26-án a

²⁵ A keresetet I.: Hírlevél I. évf. 3. sz., Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt, 1. sorszám alatt. A Törvényszék ítéletét I.: Hírlevél IV. évf. 1. sz., Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt, III. sorszám alatt. A fellebbezést I.: Hírlevél IV. évf. 4. sz., Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt, VIII. sorszám alatt.

szlovák kormány kérésére módosította az E-Bacchus nyilvántartásban szereplő bejegyzést oly módon, hogy a „Tokajská/Tokajské/Tokajský vinohradnícka oblast” oltalom alatt álló eredetmegjelölést a „Vinohradnícka oblast’ Tokaj” oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel váltotta fel. E módosítás ugyanis nem a Bizottság ellenőrzésén vagy értékelésén alapult, hanem a 607/2009 rendelet 73. cikkének (1) bekezdésén, amely az 1234/2007 rendelet 118s. cikkében szereplő automatikus oltalmat kiterjeszti a nemzeti jog alapján 2009. augusztus 1-jén ténylegesen oltalom alatt álló, és ily módon az 1493/1999 rendelet alapján oltalom alatt álló azon bornevekre, amelyek nem szerepelnek az Európai Unió Hivatalos Lapjának C sorozatában közzétett, m. t. minőségi borokra vonatkozó legutóbbi jegyzékben.

A fentiek összességéből következik, hogy a tagállamok által 2009. augusztus 1-jéig eredetmegjelölésként vagy földrajzi jelzésként elismert azon bornevek tekintetében a Bizottság által a 607/2009 rendelet 73. cikkének (1) bekezdése alapján az E-Bacchus nyilvántartásba tett bejegyzés, amelyeket a Bizottság nem tett közzé az 1493/1999/EK rendelet 54. cikkének (5) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, semmilyen hatással nincs az e bornevek által uniós szinten élvezett automatikus oltalomra. A Bizottság ugyanis nem biztosíthat oltalmat, és nem dönthet arról, hogy melyik bornevet kell az említett 73. cikk (1) bekezdése alapján az E-Bacchus nyilvántartásba bejegyezni. Nem kell tehát különbséget tenni az Európai Unió Hivatalos Lapjának C sorozatában közzétett, m. t. minőségi borokra vonatkozó jegyzékekbe való bejegyzés és az E-Bacchus nyilvántartásba való bejegyzés joghatásai között. Következésképpen a Törvényszék jogosan mondta ki a megtámadott ítélet 21. és 23. pontjában, hogy az E-Bacchus nyilvántartásba való bejegyzés nem szükséges ahhoz, hogy az említett bornevek uniós szintű oltalmat élvezzenek, mivel a szóban forgó bornevek esetében a módosított 1234/2007 rendelet alapján automatikusan érvényes az oltalom, anélkül hogy ezen oltalom az említett nyilvántartásba való bejegyzéstől függne. Tekintettel arra, hogy a vitatott bejegyzés nem teljesíti a hivatkozott ítélkezési gyakorlatban kimondott követelményeket, a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot annak megállapításakor, hogy e bejegyzés nem minősül megtámadható aktusnak.

E megállapítást egyáltalán nem gyengítik Magyarország említett érvei. E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy Magyarország csupán az E-Bacchus nyilvántartásba történő bejegyzés kötelező joghatásai szükségszerű következményeinek tekinti egyrészt a címkézésre és a műszaki dokumentáció tartalmára gyakorolt hatásokat, másrészt pedig a Bizottság arra vonatkozó kötelezettségét, hogy az új szlovák törvény elfogadását észlelje. Ezen érvek egyáltalán nem teszik kétségessé a Törvényszék által a megtámadott ítélet 38. pontjában levont azon következtetést, amely szerint a vitatott bejegyzés nem járt joghatásokkal, ezért azok a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően hatástalanok. A fentiek összességéből következik, hogy Magyarország első jogalapját el kellett utasítani.

II. Az egyenlő bánásmód elve, amely az uniós jog általános elvének minősül, megköveteli, hogy hasonló helyzeteket ne kezeljenek eltérő módon, és hogy az eltérő helyzeteket ne kezeljék egyenlő módon, kivéve ha az ilyen bánásmód objektíven igazolható.

Ahogy a 479/2008 rendelet (5) preambulumbekkezdéséből következik, a borágazatra alkalmazandó uniós szabályozást az említett rendelettel alapvetően átformálták a többek között a borok minőségéhez kapcsolódó célkitűzések elérése céljából. E célból az új oltalmi rendszer a bornevek oltalmára vonatkozó valamennyi kérelmet alapos vizsgálatnak veti alá, amelyre két szakaszban, azaz nemzeti, majd pedig uniós szinten kerül sor az 1234/2007 rendelet 118e–118i. cikkének megfelelően, anélkül hogy e tekintetben bármilyen automatizmus elfogadott lenne, tekintettel arra, hogy a Bizottság az 1234/2007 rendelet 118i. cikke alapján valódi döntési hatáskörrel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára az eredetmegjelölés vagy földrajzi jelzés oltalmának megadását vagy a kérelem elutasítását attól függően, hogy teljesülnek-e az említett rendeletben meghatározott feltételek.

Mivel a jogi háttér és a Bizottságot az E-Bacchus nyilvántartásba való bejegyzésekkel kapcsolatban a bornevek uniós jogalkotó által létrehozott két oltalmi rendszere alapján megillető hatáskörök nem összehasonlíthatók, Magyarország arra alapított érve, hogy a Törvényszék megsértette az egyenlőség elvét, nem fogadható el. A második jogalapot mint megalapozatlant tehát el kell utasítani.

III. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Törvényszék valamely határozatának a tárgyhoz szorosan nem tartozó indokolása ellen irányuló kifogások nem vezethetnek e határozat hatályon kívül

helyezéséhez, ezért azok hatástalanok.

Márpedig a jelen ügyben Magyarország maga állapítja meg, hogy a Törvényszék nem volt köteles határozni abban a kérdésben, hogy az E-Bacchus nyilvántartásba való bejegyzéshez megkövetelt nemzeti szabályozást a határnapig közzé kell-e tenni, vagy annak hatályba kell-e lépnie, sem pedig annak kapcsán, hogy a 607/2009 rendelet 73. cikkének (2) bekezdése adott esetben alkalmazható-e, mivel a megtámadott ítélet 19. pontjában a Törvényszék kimondta, hogy a vitatott bejegyzés „nem jár semmiféle joghatással”. Következésképpen, mivel a harmadik jogalap két része a megtámadott ítéletnek a tárgyhoz szorosan nem tartozó indokolása ellen irányul, e jogalapot teljes egészében hatástalannak kell tekinteni.

Tekintettel arra, hogy a Magyarország által felhozott egyik jogalap sem fogadható el, a fellebbezést teljes egészében el kell utasítani.

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Gazdasági ügyszak

Gfv.VII.30.309/2013/3.

Az üzleti titok személyhez fűződő jog, ezért az annak megsértésének megállapítási iránti perben vizsgálni kell, hogy az a felperesek (anyacég-fióktelep) közül kinek a személyéhez köthető. Amennyiben a sértett hozzájárul ahhoz, hogy üzleti titkát perben felhasználják, az a jogsértés jogellenességét kizárja.

A felperesek felülvizsgálati kérelmükben hivatkoztak arra is, hogy a Ptk. és Tpv. olyan értelmezése, amely szerint az üzleti titoknak minősülő üzleti információ harmadik személyek által, engedély nélküli megszerzése és egy perben való felhasználása, valamint más személyek részére történő továbbadása nem minősül nyilvánosságra hozatalnak, sem visszaélésnek, azaz nem jelenti az üzleti titok megsértését, az EUMSZ. 49., 54. cikkeiben szabályozott letelepedés szabadsága, valamint az Alapjogi Charta 7., 9. és 16. cikkeit is sérti. A hivatkozott uniós jogi rendelkezések értelmében a felülvizsgálati eljárásban az EUMSZ. 267. cikk (3) bekezdésére hivatkozással előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozták.

A Kúria utalt arra, hogy az Alapjogi Charta 51.cikkének (1) bekezdése szerint a Charta rendelkezéseinek a tagállamok csak annyiban címzettjei, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Az EUSZ.6.cikk (1)bekezdése, akárcsak a Charta 51.cikkének (2) bekezdése, világossá teszi, hogy ez utóbbi rendelkezései semmilyen módon nem terjesztik ki az Uniónak a Szerződésekben meghatározott hatásköreit. Amennyiben valamely jogi helyzet nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe, az Európai Unió Bírósága annak elbírálására nem rendelkezik hatáskörrel, a Charta esetleg hivatkozott rendelkezései pedig önmagukban nem alapozhatják meg e hatáskört (lásd a C-617/10.sz. Åkerberg Fransson-ügyben 2013. február 26-án hozott ítélet 22.pontját, a C-14/13.sz. Cholakova-ügyben 2013. június 6-án hozott végzés 30.pontját, valamint a C-488/12C-491/12. és C-526/12.sz., Nagy és társai egyesített ügyekben 2013. október 10-én hozott végzés 17.pontját).

Előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének előfeltétele, hogy a konkrét uniós jogi norma értelmezésére a jogvita eldöntéséhez legyen szükség. A kért jogvédelmet a Ptk. és a Tpv. hivatkozott rendelkezései hatékonyan biztosítják, az adott ügyben nem az uniós jog értelmezése a vitás, a tényállás egyes elemeit nem a letelepedés szabadsága, hanem az üzleti titoksértés körében kell megfelelően minősíteni. E jogkérdések, és ezáltal a jogvita eldöntéséhez az uniós jog értelmezése nem szükséges. Ezért az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmet a Kúria a Pp. 155/A. §-a alapján elutasította. Helyesnek találta, hogy a perben eljáró bíróságok sem kezdeményeztek előzetes döntéshozatali eljárást e körben.

Mfv.III.10.081/2013/4.

A tervezett létszámcsökkentéssel érintett munkavállalók létszámának foglalkoztatási csoportok szerinti megosztásban való közlésére vonatkozó munkáltatói kötelezettség nem teljesíthető szellemi és fizikai foglalkozásúak szerinti bontásban való adatközléssel.

Az 1992. évi XXII. törvény 15/B. § (1) bekezdés a) pontja, amelyet az 1992. évi XXII. törvény jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2005. évi VIII. törvény (Mtm.) a 2002/14/EK irányelvnek való megfelelés érdekében iktatott be az 1992. évi XXII. törvénybe, a munkáltató üzemi tanács felé fennálló tájékoztatási kötelezettségét a következőképpen definiálja: a munkaügyi kapcsolatokkal, illetve munkaviszonnyal összefüggő, e törvényben meghatározott információk átadása, azok megismerését, megvizsgálását, az azokkal kapcsolatos vélemény kialakítását és képviselését lehetővé tevő módon.

Az 1992. évi XXII. törvénynek – szintén az Mtm.-mel beiktatott – 15/B. § (3) bekezdés c) pontja alapján a konzultációt a kezdeményezésben megjelölt célhoz kötötten és megfelelő időpontban – a megállapodás érdekében – oly módon kell lefolytatni, hogy biztosított legyen a munkáltató tájékoztatásának, illetve az üzemi tanács ezzel kapcsolatos álláspontjának, véleményének érdemi megtárgyalása. Az 1992. évi XXII. törvény a csoportos létszámcsökkentés végrehajtása során kötelezően lefolytatandó konzultációra vonatkozó 94/B. §-a számos speciális rendelkezést, illetve részletszabályt tartalmaz, a felülvizsgálati eljárásban a felek között vitás kérdések egyrészt az 1992. évi XXII. törvény 94/B. §-ból fakadó munkáltatói kötelezettségek általában történő meghatározásával, másrészt a 94/B. § (3) bekezdés b) pontja, (4) bekezdés b) pontja és (5) bekezdés b) pontja eljárt bíróságok általi értelmezésével kapcsolatban merültek fel.

A kérelmező felülvizsgálati kérelme bevezető részében az 1992. évi XXII. törvény 94/B. §-ának az eljárt bíróságok általi téves, az 1992. évi XXII. törvény 15/B. § (1) bekezdés a) pontjával és (3) bekezdésével és az Irányelvekkel is ellentétes értelmezését – a következők szerint – alappal kifogásolta. Az elsőfokú bíróság végzésében rögzítette, hogy a munkáltató – az adatközlés tartalmi követelményeire vonatkozó rendelkezés hiányában – az 1992. évi XXII. törvény 94/B. § (1), (3)-(5) bekezdéseiben meghatározott kötelezettségeinek eleget tesz, ha a konzultációt kezdeményezi és azt fenntartja (folytatja), továbbá lehetőséget biztosít az üzemi tanácsnak az észrevételei megtételére és a véleménynyilvánításra.

Ez a megállapítás az 1992. évi XXII. törvény elsőfokú bíróság végzésében felhívott rendelkezései szövegszerű értelmezésének is ellentmond, amely rendelkezések a munkáltató által szolgáltatandó adatok, információk körét tárgyak szerint pontosan meghatározzák. A kérelmező megalapozottan állította, hogy ez az értelmezés a konzultációs jogok kiüresítését eredményezi, így ellentétes az 1992. évi XXII. törvény tájékoztatási és konzultációs kötelezettséget előíró általános, valamint a csoportos létszámcsökkentésre vonatkozó speciális rendelkezéseivel is [1992. évi XXII. törvény 15/B. § (1) bekezdés, (3) bekezdés c) pont, 94/B. § (3) bekezdés b) pont].

Az 1992. évi XXII. törvény 94/B. § (3) bekezdés b) pontja a munkáltatót arra kötelezi, hogy a tervezett létszámcsökkentéssel érintett munkavállalók létszámát foglalkoztatási csoportok szerinti megosztásban a konzultációt megelőzően legalább hét nappal közölje a munkavállalók képviselőivel. A peradatok szerint a kérelmezett a konzultáció kezdeményezésekor, 2012. február 6-án „A Q. Zrt. 2012. évre vonatkozó csoportos létszámcsökkentési terve a Munka Törvénykönyve alapján” címmel elkészített okiratban a létszámcsökkentést előidéző okok, elvek, elkerülés módjai, eszközei, a kiválasztás szempontjai, a létszámcsökkentéssel érintett munkavállalók létszáma, feladatterv, a tervezett intézkedés időtartama, ütemezése tárgykörben és alcímek alatt szolgáltatott információkat a kérelmezőnek. A tervezett létszámcsökkentéssel érintett munkavállalók létszámát a kérelmezett 450 főben jelölte meg azzal, hogy „minőségi csere” miatt 50 fő jogviszonyának megszüntetését tervezi, az érintett munkavállalói kör foglalkoztatási csoportonkénti megoszlását pedig szellemi foglalkozásúak (180 fő) és fizikai foglalkozásúak (270 fő) bontásban adta meg.

A munkavállalók az általuk betöltött munkakör, az ellátott feladatok alapján – függetlenül attól, hogy milyen munkáltatónál valósul meg a foglalkoztatásuk – legáltalánosabban szellemi, vagy fizikai foglalkozású csoportokba sorolhatók. Ebben a csoportosításban több kategória nem képezhető (a két halmaz között – pl. osztott munkakör esetén – legfeljebb átfedések lehetnek). A kérelmezett ezen adatszolgáltatásából a kérelmezett számára nem adódott olyan információ, amely a konzultáció 1992. évi XXII. törvény 15/B. § (3) bekezdésében, 94/B. § (5) bekezdésében, a 98/59/EK irányelv Preambulum (2)-(3) bekezdésében, II. szakasz 2. cikkében írtaknak megfelelő lefolytatását, a jogintézmény által biztosított cél, a munkavállalók védelme biztosításának megvalósulását, a csoportos létszámcsökkentés elkerülését, vagy legalább azok hátrányos jogkövetkezményei enyhítését, a munkavállalók képviselőinek a konstruktív javaslatok megtételére vonatkozó kötelezettsége teljesítését, a felek között megállapodás létrehozását lehetővé tette volna. A kérelmezett a foglalkoztatási csoportokra vonatkozóan érdemi információt valójában nem közölt, az a közlés, hogy a létszámcsökkentés – a megadott számban – a szellemi és fizikai foglalkozásúakat fogja érinteni, olyan általános, ami az érdemi konzultáció megkezdését e tárgy körben lehetetlenné tette.

Az eljárás bíróságok a fentiekől eltérő, téves jogértelmezés eredményeként állapították meg, hogy a kérelmezett az 1992. évi XXII. törvény 94/B. § (3) bekezdés b) pontjában írt kötelezettségének maradéktalanul eleget tett. Téves, az 1992. évi XXII. törvény e rendelkezésével kifejezetten ellentétes a jogerős végzés azon megállapítása is, hogy az érintett munkavállalók létszámát foglalkoztatási csoportok szerinti megosztásban csak az intézkedés végrehajtására vonatkozó döntésben kell meghatározni. Az 1992. évi XXII. törvény 94/C. § (1) bekezdés másodfokú bíróság által felhívott rendelkezése valóban előírja ezen adatnak az intézkedés végrehajtásáról szóló döntésben való szerepeltetését, ez azonban nem érinti és nem mentesíti a munkáltatót a konzultáció előkészítése során meghatározott kötelezettségei teljesítése, így a 94/B. § (3) bekezdés b) pontja betartása alól.

Az irányadó tényállás szerint a kérelmezett – a 2012. február 13-án megtartott konzultáción elhangzottak alapján – 2012. február 16-án további adatszolgáltatást teljesített: a szellemi foglalkozásúakat vezető, irányító, ügyintéző, ügyviteli alkalmazott, a fizikai foglalkozásúakat szakmunkás, betanított segédmunkás alcsoportokra bontotta, 2012. február 20-án pedig további csoportosításban közölt adatokat (irodai alkalmazottak: 15-20 fő, fedélzeti ellátási osztály: 90 fő, stb.). Mivel az 1992. évi XXII. törvény fenti rendelkezése a létszámcsökkentéssel érintett munkavállalók foglalkoztatási csoportok szerinti megosztásban történő írásbeli közlését a konzultációt megelőző hét nappal rendeli el, erre vonatkozó, megfelelő adatszolgáltatás pedig – a fent kifejtettek szerint – határidőben nem történt meg, az 1992. évi XXII. törvény 94/B. § (3) bekezdése kérelmezett általi megsértése megállapítható.

A kérelmező helytállóan hivatkozott arra, hogy a MüM rendelet az 1992. évi XXII. törvény 94/B. § (3) bekezdés b) pontja értelmezésével kapcsolatos vitás kérdés megválaszolása során nem volt alkalmazható, azon álláspontját azonban, amely szerint a munkáltató fenti kötelezettsége kizárólag a FEOR számokat, illetve a konkrét munkaköröket megjelölő adatszolgáltatással teljesíthető, a Kúria nem osztotta. A 98/59/EK irányelv megalkotására a csoportos létszámcsökkentésre vonatkozó tagállami szabályok közelítése érdekében került sor, a kérelmező által felhívott, de más jogszabályi rendelkezésekből sem következik, hogy a tagállamoknak a „munkavállalói kategóriák” fogalom alapján azonos tartalmú szabályozást kellene alkotniuk, és az sem, hogy a jogalkotóknak/jogalkalmazóknak egységesen munkakörök szerinti csoportképzést kellene alkalmazniuk. A törvény keretszabályozása e körben a feleknek tág teret biztosít. A foglalkoztatási csoportok/munkavállalói kategóriák szerinti adatszolgáltatás megfelelőségét ezért mindig a konkrét körülményekhez és az adott munkáltató sajátosságaihoz, tevékenységi köréhez (gazdasági körülmények változásaival, költségracionalizálással érintett területek, szervezeti felépítés, stb.) igazodóan kell megítélni, ennek során az adatok nem csak munkaköri bontásban, hanem más szempontok szerint (pl. szervezeti egység, képzettség, foglalkozás jellege) is meghatározhatók.

A Kúria a szellemi és fizikai foglalkozású munkavállalói csoportosításban teljesített adatközlés megfelelőségével kapcsolatban felvetett kérdésben a kérelmező kérelmének megfelelően döntött, ezért az e tárgyban előterjesztett, az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezése iránti indítványáról – annak tárgytalanná válása miatt – nem kellett állást foglalnia.

Az 1992. évi XXII. törvény 94/B. § (4) bekezdés b) pontja szerint a munkáltató a konzultáció során

megfelelő időben köteles írásban közölni a munkavállalók képviselőivel a kiválasztás szempontjait. Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a kérelmezett az előzetes adatszolgáltatáskor, a létszámcsökkentés tervezetében már tájékoztatta a kérelmezőt a kiválasztás szempontjairól. A kérelmezett tájékoztatása ezen alcím alatt a következőket tartalmazta. „A csökkentett létszámmal működő szakmai területeknek a munkakörülményekre és az egyes munkakörökkel szemben támasztott követelményekre is figyelemmel, a lehető leghatékonyabban kell feladataikat ellátni. A piaci viszonyokhoz való rugalmas alkalmazkodás igénye egyes munkakörök vonatkozásában úgynevezett minőségi csere végrehajtását teszi/teheti szükségessé, tekintettel arra, hogy jelentősen megváltozott a foglalkoztatási környezet, és ezzel összefüggésben a munkakör betöltéséhez szükséges követelmények. A fentiekre tekintettel a munkáltatói jogkört gyakorló vezetőknek helyben kell eldönteniük, hogy az elvárásoknak mely személyi körrel tudnak eleget tenni, ezért a kiválasztás folyamatára minden területen egyformán alkalmazandó szempontrendszer nem lehet meghatározni, arról helyben kell dönteni.”

A kérelmezett általánosságokat, közhelyszerű megállapításokat tartalmazó tájékoztatásában nem szerepel egyetlen olyan információ sem, amelynek alapján a kiválasztás szempontjai beazonosíthatók. Ez azonban a kérelmező 1992. évi XXII. törvény 94/B. § (4) bekezdés b) pontjában biztosított joga megsértésének megállapítását nem indokolta, mivel a kérelmezett a kiválasztás szempontjairól 2012. február 16-án, majd február 20-án megfelelő információkat szolgáltatott. Az előbbi tájékoztatásban kiválasztási szempontként rögzítette a szociális körülményeket, a más munkakörben, illetve részmunkaidőben való foglalkoztatás lehetőségét, az utóbbiban a családi kapcsolatokat (nevezetesen, hogy a létszámcsökkentéssel többen érintettek-e egy családban). A Kúria álláspontja szerint – tartalma alapján – a kiválasztási szempontokra vonatkozó kötelezettség teljesítésének megítélésénél – a fentiekén túl – figyelembe lehetett venni a létszámcsökkentés elveire vonatkozó, a fentiekkel az azonos időpontban teljesített adatszolgáltatást is, ami az addigi jó teljesítmény értékelését, hozzáállást, a konkrét munkakörben szükséges szakképzettséget, végzettséget, nyelvtudást jelölte meg a munkáltató döntése során figyelembe veendő körülményekként.

A kérelmező alaptalanul sérelmezte, hogy a kérelmezett mulasztásával az érdemi párbeszédet ellehetetlenítette volna. Az eljáró bíróságok a kiválasztás szempontjainak meghatározására vonatkozó kötelezettség betartásáról helytállóan, a felülvizsgálati kérelemben felhívott jogszabályok megsértése nélkül döntöttek. Az 1992. évi XXII. törvény 94/B. §-a a döntést megelőző konzultációs időszakra minimálisan 22 napot biztosít, a konzultáció 2012. február 6-i kezdeményezéséhez, a február 13-án megtartott első konzultáció időpontjához, illetve a döntés február 27-i meghozatalához képest a február 16-i, és az azt kiegészítő február 20-i információadás megfelelő időben teljesítettnek volt tekinthető.

Az eljáró bíróságok helyesen állapították meg azt is, hogy a kérelmezett az 1992. évi XXII. törvény 94/B. § (5) bekezdés b) pontjában foglalt kötelezettségének eleget tett. A törvényhozó a csoportos létszámcsökkentés elveinek munkáltató általi, előzetes meghatározására és közlésére vonatkozó kötelezettséget nem írt elő, a konzultáció – a kiválasztás szempontjainál fent kifejtettek szerint – erre a tárgykörre kiterjedt, így a jogerős végzés jogszabálysértő voltát a kérelmező kifogásai alapján nem lehetett megállapítani. A Kúria itt utal arra, hogy – a kérelmező álláspontjától eltérően – a kiválasztás szempontjaira és a létszámcsökkentés elveire vonatkozóan az 1992. évi XXII. törvényben írtaktól eltérő követelmények az Irányelvekből sem következnek.

Mfv.II.10.564/2013/7.

A tényállás valamennyi lényeges elemét összességében kell vizsgálni, egy-egy kritérium fennállása nem alapozza meg a munkajogi jogutódlás bekövetkeztét.

A jogutódlás vonatkozásában bizonyítási eljárás lefolytatására nem került sor, a bíróságok megállapították, hogy a jogutódlás nem valósult meg, mivel a felperes nem a következő üzemeltetőnek adta át anyagi eszközeit a további működtetés, vagy az újbóli beindítás céljából, továbbá a munkavállalók azonnali továbbfoglalkoztatása sem történt meg.

Az Mt. 85/A. § (1) bekezdés b) pontja határozta meg a jogügyleten alapuló munkajogi jogutódlás

fogalmát. Az Európai Bíróság joggyakorlata, illetve a 01/23/EK. irányelv alapján megállapítható, hogy a munkajogi jogutódlás akkor valósul meg, ha a kérdéses gazdasági egység a jogutódlást követően megőrzi identitását. Az Európai Bíróság gyakorlata szerint az átszállás, illetve az azonosság megállapítása során különböző kritériumok fennálltat kell vizsgálni. Ezek a következők: ingó és ingatlan vagyontárgyak átadása-átvétele; immateriális javak (jogok) átruházása; a személyzet jelentős részének továbbfoglalkoztatása; az érintett gazdasági egység által a jogutódlás előtt és azt követően folytatott tevékenység hasonlósága; az átadást megelőző tevékenység folytatása, illetve a folytatás lehetőségének fennmaradása, ide értve az esetleges megszakítás időtartamát is, illetve a gazdasági egységhez kapcsolódó ügyfélkörhöz fűződő kapcsolatok átvétele. A tényállás valamennyi lényeges elemét összességében kell vizsgálni, egy-egy kritérium fennállása nem alapozza meg a munkajogi jogutódlás bekövetkeztét [C-24/85.Spijkers (EBHT1986., 01119). Az Európai Bíróság több ítéletében utalt arra is, hogy az átadó és átvevő közötti közvetlen szerződéses kapcsolat hiánya nem zárja ki az irányelv alkalmazását, két egymást követő, egymást felváltó szerződés is megalapozhatja azt. Ennek az elvnek az érvényesülését erősítette meg a Legfelsőbb Bíróság a BH 2003.435. szám alatt közzétett eseti döntésében is.

Mindezekből megállapítható, hogy a jogerős ítéletben megállapított feltételek hiánya alapján önmagában nem lehet megállapítani, hogy a perbeli esetben nem történt munkajogi jogutódlás. A bíróságnak a szükséges bizonyítási eljárás lefolytatása után kell e vonatkozásban döntését meghoznia.

Mfv.I.10.078/2014/12.

Kormánytisztviselő 2011. május 25-én közölt felmentése jogszerűségét a nemzeti jog szabályai szerint kell elbírálni.

Az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú, előzetes döntéshozatali eljárásban meghozott végzése folytán a felülvizsgálati kérelemnek az Alapjogi Chartával és más uniós jogszabályokkal összefüggő érvelése nem képezheti a felülvizsgálati eljárás tárgyát, mivel a Ktjv. megalkotásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre [végzés 13; Az Európai Unióról és az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés 19. cikk (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont]. Ezért az Alapjogi Charta és az Európai Unió joga megsértése címén a felmentés jogellenessége nem állapítható meg.

Polgári ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.VI.35.013/2013/5.

Az áfalevonási jog gyakorlásának feltételei az Európai Unió Bírósága gyakorlatára is figyelemmel.

A vizsgált időszakban az áfalevonási jog tartalmi feltételeire irányadó szabályokat a 2006/112/EK. irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 168. cikke és az Áfa tv. 120.§-a, míg a formai feltételek szabályait az Irányelv 178. cikke és az Áfa tv. 127.§-a határozták meg. Az általános forgalmi adóhoz kapcsolódó ügyekben minden esetben alkalmazandó a vonatkozó magyar Áfa tv. mellett az irányadó európai uniós norma, jelen esetben az Irányelv. Ebben a körben figyelembe veendő még az Sztv. 15.§ (3) bekezdésében, 165.§-ában és 166.§-ában írtak.

Az Európai Unió Bíróságának a C-80/11. és C-142/11. számú egyesített ügyekben (Mahagében-Dávid ügy) hozott ítélete 2012.június 21-én, a C-324/11. számú ügyben hozott ítélete (Tóth ügy) 2012. szeptember 6. napján kelt. A perbeli jogvita elbírálásánál ezen magyar ügyekben született ítéletek nem hagyhatók figyelmen kívül akkor sem, ha a hatóság támadott határozatában még nem tudott rájuk hivatkozni.

A Tóth-ügyben hozott ítélet értelmében az adóalanyok azon joga, mely szerint az általuk fizetendő adókból levonják az általuk beszerzett termékeket és igénybe vett szolgáltatásokat terhelő előzetesen

felszámított adót, az uniós szabályozás által bevezetett közös hozzáadottértékadó-rendszer egyik alapelvét jelenti. Az adólevonás joga a hozzáadottértékadó-rendszer mechanizmusának szerves részét képezi és főszabály szerint nem korlátozható. (23. pont, 24. pont)

A Mahagében-Dávid ügyben hozott ítélet 50. pontja kimondja, hogy az uniós joggal ellentétes az olyan nemzeti gyakorlat, mely szerint az adóhatóság megtagadja az adóalany által fizetendő HÉA összegből a számára teljesített szolgáltatások után előzetesen felszámított adó összegének levonását amiatt, hogy az e szolgáltatásokra vonatkozó számla kibocsátója, vagy annak valamely alvállalkozója szabálytalanságot követett el anélkül, hogy ezen adóhatóság objektív körülmények alapján bizonyítaná azt, hogy érintett adóalany tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy a levonási jogának megalapozására felhozott ügylettel az említett számlakibocsátó vagy a szolgáltatói láncban korábban közreműködő gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban vesz részt. A 66. pont értelmében szintén ellentétes az uniós joggal az olyan gyakorlat, amely szerint az adóhatóság megtagadja a levonási jogot azzal az indokkal, hogy az adóalany nem győződött meg arról, hogy a levonási joga gyakorlásának alapjául szolgáló termékekre vonatkozó számla kibocsátója rendelkezik-e a szóban forgó termékekkel, és képes-e azok szállítására, illetőleg, hogy HÉA bevallási és fizetési kötelezettségének eleget tesz-e, illetve azzal indokkal, hogy az említett adóalany az említett számlán kívül nem rendelkezik más olyan irattal, amely bizonyítaná az említett körülmény fennállását, jöllehet az Irányelvben a levonási jog gyakorlása vonatkozásában előírt valamennyi tartalmi és formai követelmény teljesült, és az adóalany nem volt tudomása az említett számlakibocsátó érdekkörében elkövetett szabálytalanságról, vagy csalásra utaló körülményről.

Ugyanakkor a 42. pont szerint a nemzeti hatóságoknak és bíróságoknak meg kell tagadniuk az adólevonás jogát biztosító előnyt, ha objektív körülmények alapján megállapítható, hogy e jogra csalárd módon vagy visszaélésszerűen hivatkoztak. Az 54. pontra figyelemmel nem ellentétes az uniós joggal, ha azt követelik meg a gazdasági szereplőtől, hogy tegyen meg minden tőle telhető ésszerűen elvárható intézkedést annak érdekében, hogy az általa teljesítendő ügylet ne vezessen adókijátszáshoz.

Az adóhatóság eleget tett kötelezettségének, objektív bizonyítékokkal igazolta az adólevonási jog alapjául szolgáló számlák hiteltelenségét. A tényállás teljeskörűen feltárára került, az adózói ügyvezető meghallgatása a közigazgatási eljárásban megtörtént, az adózónak róható fel, hogy képviselője szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg a bírósági tárgyaláson. Az adózó nem jelölt meg olyan javára szolgáló tényeket, körülményeket, melyeket a hatóság vagy a bíróság nem körültekintően tárt fel. A hatóság határozatában részletesen rögzítette azon objektív körülményeket, melyek alátámasztják azt, hogy a számlák fiktívek, mögöttük nincs gazdasági esemény. Szükségtelen az adózó tudattartalmának vizsgálata, számla szerinti gazdasági esemény hiányában nincs jelentősége annak, hogy az adózó tudott vagy tudnia kellett arról, hogy adócsalásban vesz részt.

Kfv.VI.35.024/2013/6.

Számla szerint gazdasági esemény hiányában az áfalevonási jog gyakorlása jogszerűtlen.

A vizsgált időszakban az áfalevonási jog tartalmi követelményeire irányadó feltételeket az 2006/112/EK irányelv 168. cikke és az Áfa tv. 120.§-a míg a formai feltételek szabályait az 2006/112/EK irányelv 178. cikke és az Áfa tv. 127.§-a határozták meg. Az általános forgalmi adóhoz kapcsolódó ügyekben minden esetben alkalmazandó a vonatkozó magyar Áfa tv. mellett az irányadó európai uniós norma, jelen esetben az 2006/112/EK irányelv. Ezt meghaladóan figyelembe veendő az Sztv. 15. § (3) bekezdésében, 165.§-ában és 166.§-ában foglaltak is.

Az Európai Unió Bíróságának Mahagében-Dávid ügyben hozott ítélete 2012. június 21. napján, a C-324/11. számú ügyben hozott ítélete (a továbbiakban: Tóth ügy) 2012. szeptember 6. napján kelt. A perbeli jogvita elbírálásánál ezen magyar ügyekben született ítéletek nem hagyhatók figyelmen kívül akkor sem, ha az alperes támadott határozatában még nem tudott rájuk hivatkozni. A Kúria a fenti két európai bírósági ítéletre figyelemmel is értékelte az alperesi határozatban foglaltakat és megállapította, hogy az abban írtak nem ellentétesek az Európai Unió Bíróságának álláspontjával. A felülvizsgálati bíróság nem osztja azon törvénytisztelő álláspontot, hogy adóügyekben hozott európai bírósági ítéletek közvetlenül a perben nem vehetők figyelembe.

A Tóth-ügyben hozott ítélet értelmében az adóalanyok azon joga, mely szerint az általuk fizetendő adókból levonják az általuk beszerzett termékeket és igénybe vett szolgáltatásokat terhelő előzetesen felszámított adót, az uniós szabályozás által bevezetett közös hozzáadottérték-adó -rendszer egyik alapelvét jelenti. Az adólevonás joga a hozzáadottérték-adó -rendszer mechanizmusának szerves részét képezi és főszabály szerint nem korlátozható [23., 24. pont].

A Mahagében-Dávid ügyben hozott ítélet 50. pontja kimondja, hogy az uniós joggal ellentétes az olyan nemzeti gyakorlat, mely szerint az adóhatóság megtagadja az adóalany által fizetendő HÉA összegből a számára teljesített szolgáltatások után előzetesen felszámított adó összegének levonását amiatt, hogy az e szolgáltatásokra vonatkozó számla kibocsátója, vagy annak valamely alvállalkozója szabálytalanságot követett el anélkül, hogy ezen adóhatóság objektív körülmények alapján bizonyítaná, az érintett adóalany tudta vagy tudnia kellett volna, hogy a levonási jogának megalapozására felhozott ügylet az említett számlakibocsátó vagy a szolgáltatói láncban korábban közreműködő gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban vesz részt. A 66. pont értelmében szintén ellentétes az uniós joggal az olyan gyakorlat, amely szerint az adóhatóság megtagadja a levonási jogot azzal az indokkal, hogy az adóalany nem győződött meg arról, hogy a levonási jog a gyakorlásának alapjául szolgáló termékekre vonatkozó számla kibocsátója rendelkezik-e a szóban forgó termékekkel, és képes-e azok szállítására illetőleg, hogy HÉA bevallási és fizetési kötelezettségének eleget tesz-e, illetve azzal az indokkal, hogy az említett adóalany az említett számlán kívül nem rendelkezik más olyan irattal, amely bizonyítaná az említett körülmény fennállását, jöllehet az 2006/112/EK irányelvben a levonási jog vonatkozása gyakorlásában előírt valamennyi tartalmi és formai követelmény teljesült, és az adóalanyok nem volt tudomása az említett számlakibocsátó érdekkörében elkövetett szabálytalanságról, vagy csalásra utaló körülményről.

Ugyanakkor a 42. pont szerint a nemzeti hatóságoknak és bíróságoknak meg kell tagadniuk az adólevonás jogát biztosító előnyt, ha objektív körülmények alapján megállapítható, hogy e jogra csalárd módon, vagy visszaélés szerűen hivatkoztak. Az 54. pontra figyelemmel nem ellentétes az uniós joggal, ha azt követelik meg a gazdasági szereplőtől, hogy tegyen meg minden tőle telhető, ésszerűen elvárható intézkedést annak érdekében, hogy az általa teljesítendő ügylet ne vezessen adókijátszáshoz. Az 59. pont értelmében az adóhatóságnak kell bizonyítania azokat az objektív körülményeket, amelyek alapján az adólevonási jogot megtagadja.

A Kúria figyelemmel a felhívott jogszabályokra és az Európai Unió Bírósága kötelezően alkalmazandó irányadó ítéleteire rögzíti, hogy az alperes keresettel támadott határozata nem jogszabálysértő. Az adóhatóság eleget tett kötelezettségének, objektív bizonyítékokkal igazolta az adólevonási jog alapjául szolgáló számlák hiteltelenségét, azt, hogy a gazdasági események nem a számlákban szereplő felek között -felperes és Kft1. - között valósultak meg.

A számlakibocsátó Kft1. alkalmazottak és a tevékenység elvégzéséhez szükséges berendezések, felszerelések hiányában a munkát nem tudta elvégezni, és a korábban már megjelölt ellentmondásokra figyelemmel a felperes által megjelölt Kft1. és Kft2. nem működhetett közre a teljesítés körében. A munkákról építési napló kiállításra nem került, a számlák nem az ott megjelölt utalással, hanem készpénzzel történek kiegyenlítésre, a szerződéseket a felperes indok nélkül a többi irat átadását követően nyújtotta be. Alapvető tartalmi követelmény, hogy a számlákban szereplő gazdasági események az ott írtak szerint menjenek teljesedésbe, a fent kifejtettek figyelemmel a számlákban szereplő szolgáltatásnyújtásokat nem a számlakibocsátó cég teljesítette.

Erre tekintettel szükségtelen a felperes tudattartalmának vizsgálata, számla szerinti gazdasági esemény hiányában nincs jelentősége annak, hogy a felperes tudott, vagy tudnia kellett arról, hogy adócsalásban vesz részt.

Kfv.VI.35.086/2013/8.

Az adóhatóságnak a számla szerinti gazdasági esemény megvalósulásáról határozatában állást kell foglalnia.

A vizsgált időszakban az áfa levonási jog tartalmi feltételeire irányadó szabályokat a Hatodik Irányelv 17. cikke, az Irányelv 168. cikke, az 1992. évi LXXIV. törvény 32. §-a, és az 2007. évi CXXVII.

törvény 120. §-a, míg a formai feltételek szabályait a Hatodik Irányelv 18. cikke, az Irányelv 178. cikke, az 1992. évi LXXIV. törvény 35. §-a, és az 2007. évi CXXVII. törvény 127. §-a határozták meg. A perbeli jogvita elbírálásánál nem hagyhatók figyelmen kívül az Európai Unió Bíróság előtt a magyar ügyekben született ítéletek előírásai. Egyértelműen rögzíthető, hogy a kialakult magyar adóhatósági és korábbi bírósági gyakorlat, valamint az Európai Unió Bíróságának ítélkezése az általános forgalmi adó levonási jog körében eltérő felfogást mutat. A magyar ügyekben hozott ítéletekre alapítottnak a Kúria ebben a körben egységes gyakorlatot alakított ki, melyet a jelen ügyben eljáró tanács is oszt (Kfv.I.35.611/2012/4., Kfv.I.35.631/2011/7., Kfv.I.35.677/2011/7. számú ítéletek).

A Tóth-ügyben hozott ítélet értelmében az adóalanyok azon joga, mely szerint az általuk fizetendő adóból levonják az általuk beszerzett termékeket és igénybe vett szolgáltatásokat terhelő előzetesen felszámított adót, az uniós szabályozás által bevezetett közös hozzáadottértékadó-rendszer egyik alapelvét jelenti. Az adólevonás joga a hozzáadottértékadó-rendszer mechanizmusának rendszerét képezi és főszabály szerint nem korlátozható (23., 24. pont).

A Mahagében-Dávid ügyben hozott ítélet 50. pontja kimondja, hogy az uniós joggal ellentétes az olyan nemzeti gyakorlat, amely szerint az adóhatóság megtagadja az adóalany által fizetendő hű összegből számára teljesített szolgáltatások után előzetesen felszámított adó összegének levonását amiatt, hogy az e szolgáltatásokra vonatkozó számla kibocsátója, vagy annak valamely alvállalkozója szabálytalanságot követett el anélkül, hogy ezen adóhatóság objektív körülmények alapján bizonyítaná, az érintett adóalany tudta vagy tudnia kellett volna, hogy a levonási jogának megalapozására felhozott ügylettel az említett számlakibocsátó vagy a szolgáltatói láncban korábban közreműködő gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban vesz részt. A 66. pont értelmében szintén ellentétes az uniós joggal az olyan gyakorlat, amely szerint az adóhatóság megtagadja a levonási jogot azzal az indokkal, hogy az adóalany nem győződött meg arról, hogy a levonási joga gyakorlásának alapjául szolgáló termékekre vonatkozó számla kibocsátója rendelkezik-e a szóban forgó termékekkel és képes-e azok szállítására, illetőleg, hogy hű bevallási és fizetési kötelezettségének eleget tesz-e, illetve azzal az indokkal, hogy az említett adóalany, az említett számlán kívül nem rendelkezik más olyan irattal, amely bizonyítaná az említett körülmény fennállását, jöllehet az Irányelvben a levonási jog gyakorlása vonatkozásában előírt valamennyi tartalmi és formai követelmény teljesült, és az adóalany nem volt tudomása az említett számlakibocsátó érdekkörében elkövetett szabálytalanságra, vagy csalásra utaló körülményről. Az 54. pontra figyelemmel nem ellentétes az uniós joggal, ha azt követelik meg a gazdasági szereplőtől, hogy tegyen meg minden tőle ésszerűen elvárható intézkedést annak érdekében, hogy az általa teljesítendő ügylet ne vezessen adókijátszáshoz. Ugyanakkor a számla szerinti gazdasági esemény megvalósulásának hiányában az adózót tudattartamának vizsgálata szükségtelen, nincs jelentősége annak, hogy az adózó tudott vagy tudnia kellett arról, hogy adócsalásban vesz részt. (Kúria Kfv.VI.35.060/2013/6. számú ítélete).

A fentiekre figyelemmel elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a gazdasági események a számlák szerinti tartalommal és felek között ténylegesen megvalósultak-e. Az elsőfokú adóhatóság határozatában ebben a körben egymásnak ellentmondó megállapításokat tett. Egyrészt rögzítette, hogy a számlák hiteltelenek, az azokban megjelölt gazdasági események részben vagy egészben nem valósultak meg, így a számlák áfalevonás alapjául nem szolgálhatnak. Másrészt a hatóság nem vitatta, hogy szolgáltatás történt az adózó részére a számlakibocsátók részéről, és ezért a le nem vonható áfát figyelembe vette a vállalkozás ráfordításai között az adózás előtti eredmény egyidejű csökkentése mellett. A számlák szerinti gazdasági események megvalósulásának kérdése meghatározó jelentőségű, ebben a körben az adóhatóság egymással ellentétes megállapításait a törvényszék sem oldotta fel, márpedig ennek hiányában megalapozott döntés nem hozható. Amennyiben ugyanis a gazdasági események a számlák szerinti tartalommal nem jöttek létre, úgy az adózó tudattartamának vizsgálata szükségtelen, ellenkező esetben a magyar ügyekben hozott európai bírósági ítéletekre figyelemmel az adóhatóságnak objektív körülmények alapján kell bizonyítania azt, hogy az adózó tudott vagy tudnia kellett volna, hogy a levonási jogának megalapozására felhozott ügylettel a számlakibocsátók által elkövetett adócsalásban vesz részt.

Az Európai Unió Bírósága a bizonyítási kötelezettséget visszatelepíti az adóhatóságra, és már nem a számlabefogadót terheli annak igazolási kötelezettsége, hogy a számlában szereplő gazdasági esemény

a számlában foglaltak szerint ment végbe, hanem az adóhatóságot annak bizonyítása, hogy nem úgy történt a valóságban.

Kfv.IV.35.101/2013/7.

Agrárkörnyezet-gazdálkodási támogatás esetén, a füves élőhelyek kezelése célprogramban a kifizetés iránti kérelem megalapozottságát - alkalmazva az Európai Bíróság C-21/10. számú határozatának megállapításait - a hatóság kizárólag adminisztratív ellenőrzéssel is vizsgálhatja akkor, amennyiben előzetesen tájékoztatta az állattartót a nyilvántartás adattartalma folyamatos aktualizálásának kötelezettségéről, valamint e kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeiről.

Az Európai Bíróság C-21/10. számú határozata úgy ítélte meg, hogy a 1257/1999/EK rendelet 22. cikkének és a 81/2004/EK rendelet 68. cikkének értelmezésekor az eljáró hatóságok a jogosultsági feltételek ellenőrzésekor jogosultak kizárólag az ENAR-hoz hasonló, a szarvasmarha-félék egyedeinek egységes azonosítására és nyilvántartására szolgáló országos rendszer adatait vizsgálni, anélkül, hogy szükségszerűen más vizsgálatokat is le kellene folytatniuk [43. pont]. Ugyanakkor az Európai Bíróság az adminisztratív ellenőrzés kizárólagosságát a hatóság tájékoztatási kötelezettségéhez kötötte. E szerint a tájékoztatásnak arra kell kiterjednie, hogy a nyilvántartás adattartalmának hiányossága az érintett támogatás csökkentéséhez vagy az abból való kizáráshoz vezet [51. pont].

A perbeli esetben a hatóság -a támogatás harmadik évében - kifizetési kérelem benyújtását követően - hívta fel hiánypótlásra a felperest a támogatás feltételének számító állatsűrűség hitelt érdemlő igazolására. A felperes a hiánypótlásnak eleget tett: a hatóság számára állattartói tevékenysége igazolására dokumentumokat csatolt. A hatóság nem tett eleget tájékoztatási kötelezettségének, mert a hiánypótlási felhívás nem azt a tájékoztatást tartalmazta, amelyet az Európai Bíróság határozata a hatóság számára előírt. Emellett az iratanyagból és a hatóság felülvizsgált határozatából egyértelműen kitűnt, hogy a hatóság nem vizsgálta meg és döntésénél nem mérlegelte a felperes által a hiánypótlásra benyújtott dokumentumok tartalmát, ugyanis előbb az Európai Bíróság előtti eljárásra tekintettel felfüggesztette a saját közigazgatási eljárását, majd pedig az Európai Bíróság határozatát tévesen értelmezve, az eljárásban keletkezett bizonyítékok értékelése nélkül hozta meg határozatát.

Kfv.V.35.142/2013/5.

Adóbevallása jogszerűségét az adózónak kell a bizonylataival alátámasztania.

Az Európai Unió Tanácsának 2006. november 28-i a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK Irányelvének 2. cikk (1) bekezdés c) pontja szerint a hía hatálya alá tartozik egy tagállamon belül az adóalanyként eljáró személy által ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtás. A 44. cikk értelmében az adóalany - aki ilyen minőségében jár el - részére nyújtott szolgáltatás teljesítési helye az a hely, ahol az adóalany gazdasági tevékenységének székhelye van.

A nemzeti szabályozás, az Áfa tv. 2.§ a) pontja szerint e törvény alapján adót kell fizetni adóalany által – ilyen minőségében – belföldön és ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtása után. Az Áfa tv. 2009. december 31-éig hatályos 40.§ (1) és (2) bekezdése, illetve a 2010. január 1-jét követően hatályos 37.§ (1) bekezdése értelmében amennyiben a fuvarozási szolgáltatás megrendelője a Közösség más tagállamában gazdasági céllal letelepedett adóalany, a teherfuvarozás ott minősül teljesítettnek, így ott adózik, ahol a fuvarozást igénybe vevőt nyilvántartásba vették, illetve ahol gazdasági céllal letelepedett. A belföldről a Közösség más tagállamába irányuló, és ott gazdasági céllal letelepedett megrendelő részére teljesített szolgáltatásnyújtás belföldön áfamentes.

Az Art. 99.§ (2) bekezdése szerint ha az adózót adómentesség, adókedvezmény illeti meg, ezt okirattal vagy más megfelelő módon köteles bizonyítani. Az adóhatóságnak vizsgálnia kellett, az áfa mentesség törvényi feltételeit az adózó igazolta-e. Miután az adóhatóság felperesnél az Art. 87.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti bevallások utólagos vizsgálatát végezte, az adózónak igazolnia kellett, hogy bevallásai jogszerűek, adatai a valósággal egyező tényeken alapulnak. Az igazoláshoz az Art. 44.§-ában rögzített bizonylat-, könyvvezetés és nyilvántartási kötelezettsége alapján az adózó az adózása alapbizonylatait az Art. 95.§ (1)-(3) bekezdése szerint volt köteles az adóhatóságnak előtárni. az adózó csak állította,

de nem bizonyította bevallásai jogszerűségét, azt, hogy szolgáltatása áfa-mentes lett volna, azaz a fuvarozást a számlákon feltüntetett külföldi megrendelők részére végezte volna. az adózó adózása okiratokon alapul, okirati bizonyítási kötelezettségének azonban sem a közigazgatási eljárásban, sem - a Pp. 164.§ (1) bekezdésében foglaltak ellenére - a perben nem tett eleget, így hiteles bizonylatok hiányában a tanúk meghallgatásának elmaradását alappal nem kifogásolhatja. Az Európai Unió Bíróságának ítéleteire való hivatkozás pedig az elő nem tárt bizonyítékokat nem pótolja.

Kfv.IV.35.319/2013/3.

Nem áll fenn az uniós joggal való ellentét, amennyiben a tagállami szabályozás szerinti többletelem az uniós jogszabály alapelvi rendelkezéseit érvényesíti.

A Kúria elsőként a SAPS támogatással összefüggő jogi szabályozás uniós jogi vetületeit vizsgálta meg. Az Európai Bíróság többszörösen megerősített gyakorlata értelmében (Schouten-ügy, C-34/05. 25. pont; Maatschap Schonewille-ügy, C-45/05. 30. pont; Luigi Ponti és társai ügy, C-375/08 57-58. pontok) -a Kúriának elsődlegesen azt kellett vizsgálnia, hogy

- I.1.1. következik-e az alkalmazandó uniós jogból az egységes területalapú támogatás igénybe vételi feltételeként a terület rendelkezésre állásának jogszerű jogcímmel és okirattal történő igazolása (lásd I.1.1.);

- I.1.2. nemleges válasz esetén pedig ellentétes-e az uniós joggal az, ha a tagállami jog feltételként mégis megköveteli azt (lásd I.1.2.).

I.1.1. Az 73/2009/EK rendelet az általa hatályon kívül helyezett 1782/2003/EK rendelet gyakorlati tapasztalatai alapján hajtott végre változtatásokat a közös agrárpolitika (KAP) keretébe tartozó közvetlen támogatási rendszerek közös szabályain.

Az 73/2009/EK rendelet azonban nem változtatott egyebek mellett az 1782/2003/EK rendelet által létrehozott integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer (a továbbiakban: IIER) bevált, az uniós források felhasználására vonatkozó hatékonynak tűnő ellenőrzés rendszerén, sőt felhatalmazta a tagállamokat arra, hogy az 73/2009/EK rendelet hatályán kívül eső közösségi rendszerekre is kiterjesszék azt.

Az 73/2009/EK rendelet meghagyta továbbá a 2. cikk g) pontja szerinti új tagállamok számára lehetőségként a közvetlen kifizetések helyett az egységes területalapú támogatási rendszer alkalmazását (73/2009/EK rendelet V. cím, 2. fejezet) is. Ennek megfelelően az új tagállamok, így Magyarország is egységes területalapú támogatásban részesíthetnek minden olyan mezőgazdasági területet, amely a csatlakozást közvetlenül megelőzően, 2003. június 30-án jó mezőgazdasági állapotban tartott"hasznosított mezőgazdasági területnek minősült, függetlenül attól, hogy ebben az időpontban művelés alatt állt-e, és amelyet a szóban forgó új tagállam által a Bizottság jóváhagyását követően meghatározott objektív és megkülönböztetéstől mentes kritériumokkal összhangban kiigazítottak [124. cikk (1) bekezdés, első albekezdés]. Az 73/2009/EK rendelet 124. cikk (1) bekezdés második albekezdése hasznosított mezőgazdasági területként"ismerte el a szántóterületeket, az állandó gyepterületeket, az állandó kultúrákat és a konyhakerteket (...)."

A támogatás feltétele a továbbiakban a 124. cikk (2) bekezdése értelmében csupán az, hogy [a]z első albekezdésben említett parcelláknak - vis maior vagy rendkívüli körülmény esetének kivételével - a tagállam által meghatározandó időpontban, de legkésőbb a támogatási kérelem módosítására a tagállamban megállapított időpontban a mezőgazdasági termelő rendelkezésére kell állniuk."

Az 73/2009/EK rendelet tehát kedvezmény szabályt"alkalmazott az új tagállamokkal szemben akkor, amikor az V. címében a közvetlen kifizetések tekintetében az új tagállamokra nézve kedvezőbb támogatási szabályokat írt elő. Ideértve azt a szabályt is, amely valamennyi, 2003. június 30-án jó mezőgazdasági állapotúként"megjelölt parcellát támogathatónak minősített függetlenül annak termelésbe való bevonásától, illetve a hasznosítás mikéntjétől.

Az 73/2009/EK rendelet magyar fordítása az angol és francia nyelven közzétett változatokkal egyenértékű terminológiát alkalmazott (... les parcelles visées au premier alinéa sont à la disposition de l'agriculteur ...;"... the parcels referred to in the first subparagraph shall be at the farmer's

disposal ...).

A fentiekben feltett első kérdésre tehát a Kúriának nemleges választ kellett adnia: az új tagállamokra szabott - egyebekben 2021-ig meghosszabbított - egységes területalapú támogatási rendszerben a meghatározott módon hasznosított mezőgazdasági földterületek széles körben váltak támogathatóvá. A termelőnek nem volt olyan az 73/2009/EK rendeletben foglalt direkt kötelezettsége, amely a támogatási kérelemmel érintett parcella vonatkozásában a birtoklás (rendelkezésre állás) okirattal alátámasztott jogszerűségének igazolását írta elő a támogatás feltételeként. A földterületnek a termelő rendelkezésére kellett állnia.

I.1.2. A nemleges válaszra tekintettel a Kúriának a továbbiakban azt kellett vizsgálnia, hogy az alperesi határozat jogszerűségére is kiható jogellenességet eredményezett-e az, hogy a tagállami szabályozás viszont előírt ilyen jellegű kötelezettséget.

Az 22/2010. (III. 16.) FVM rendelet 3. § (2) bekezdése értelmében [e]gységes területalapú támogatás iránti kérelmet az a mezőgazdasági termelő nyújthat be, aki a támogatás alapjául szolgáló terület vonatkozásában az egységes kérelem rendelet alapján jogszerű földhasználónak minősül. Az 34/2010. (IV. 9.) FVM rendelet 1. § 7. pontja szerint [e] rendelet és a hatálya alá tartozó támogatási jogcímek alkalmazásában: (...) 7. jogszerű földhasználó: a földhasználati nyilvántartás részletes szabályairól szóló 356/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet szerinti földhasználati nyilvántartásban (a továbbiakban: földhasználati nyilvántartás) a tárgyév május 31-i dátum szerinti állapotnak megfelelően földhasználóként bejegyzett ügyfél, vagy az az ügyfél, akinek földhasználati joga önhibáján kívüli okból nem került a földhasználati nyilvántartásba bejegyzésre és a földhasználati jogosultságát igazoló egyéb bizonyító erejű okirattal rendelkezik;”

Ebben a körben azt kellett vizsgálni, hogy az 73/2009/EK rendelet V. Fejezet 2. címen kívül (121. cikk-125. cikk), milyen jogalkotási mozgástér kínálkozott a tagállamok számára az 73/2009/EK rendelet céljainak megvalósítása érdekében.

Az 73/2009/EK rendelet 20.-21. preambulum-bekezdése és ahhoz kapcsolódóan a II. Fejezet 4. cím rendelkezései szerint - az IER 1789/2003/EK rendelet által felállított intézmény mellett - szükséges a komplex, a jogosultsági feltételek fennálltára is kiterjedő, a kölcsönös megfeleltetés módszerét alkalmazó, a tagállamok számára az ellenőrzések hatékonyságát fokozó mozgásteret is biztosító eszközrendszer kialakítása.

E mellett azonban a közös agrárpolitika finanszírozásáról szóló - az alperes határozatának meghozatala idején hatályos -, a Tanács 1290/2005/EK rendeletének 9. cikk (1) bekezdése a Közösség pénzügyi érdekeinek védelme és a közösségi alapok irányításának biztosítékai érdekében kifejezetten elő is írta a tagállamoknak, hogy a közös agrárpolitika keretében meghozzanak (...) minden olyan törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezést és egyéb intézkedést, amely szükséges a Közösség pénzügyi érdekeinek hatékony védelméhez, és különösképpen ahhoz, hogy: (...)

- i. az EMGA-ból és az EMVA-ból finanszírozott ügyletek megvalósuljanak, és rendszeresek legyenek;
- ii. megakadályozzák és megbüntessék a szabálytalanságokat;
- iii. behajtsák a szabálytalanság és gondatlanság miatt elvesztett összegeket;

b) létrehoznak egy hatékony irányítási és ellenőrzési rendszert, beleértve a számlák igazolását, valamint a jóváhagyott kifizető ügynökség felelősének aláírásával ellátott igazoló nyilatkozatot.”

A hivatkozott közösségi jogi célkitűzések és a normatív, a tagállamokat kötelező szabályok meggyőzték a Kúriát arról, hogy a tagállamoknak van szabályozási mozgástere abban kérdésben, hogy a közösség pénzügyi érdekeinek védelme céljából az egységes területalapú támogatások megszerzését az 73/2009/EK rendelet-n túli, a támogatás jogszerű felhasználását további garanciákkal biztosító, ha tetszik többletfeltételekkel bástyázzák körbe. Ilyen többletgaranciát jelent az a dokumentáció, amely a támogatással érintett parcella birtoklásának jogszerűségét igazolja.

Az Európai Bíróság gyakorlatára tekintettel (Luigi Pontini és társai ügy, C-375/08. 83. pont) a Kúriának meg kellett vizsgálnia a perben alkalmazott jogszabályi rendelkezéseket abból a szempontból, hogy a többletfeltételek eleget tesznek-e az uniós/közösségi jog alapelveiben foglalt

kritériumoknak, azaz jellegükben nem minősülnek hátrányosan megkülönböztetőnek, és az azoknak való megfelelés nem jelent aránytalan terhet a mezőgazdasági termelő számára.

A Bíróság ítéletének normatív alapját többek között az 22/2010. (III. 16.) FVM rendelet 3. § (2) bekezdése adta, amely az 34/2010. (IV. 9.) FVM rendelet értelmező rendelkezéseire utalt vissza a jogszerű földhasználó” fogalom meghatározása tekintetében. Az 34/2010. (IV. 9.) FVM rendelet fentiekben már idézett rendelkezése szerint a földhasználatot okirattal kellett igazolni: az okirat alternatív és egyenértékű módja lehetett a 356/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet által felállított földhasználati nyilvántartásból származó adatigazolás, avagy a földhasználati nyilvántartáson kívüli, egyéb bizonyító erejű okirat, amely alátámasztotta a birtoklás jogszerű jogcímét. Ilyen teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősült például a földhasználatra szabályszerű alakiságok mellett megkötött szerződés.

A támogatási feltételként megjelölt okirati bizonyítás célja az, hogy a közösségi/uniós -kiegészítő támogatások esetén a tagállami - költségvetési forrásokhoz csak olyan gazdálkodó jusson hozzá, aki a gazdálkodás tárgyát jogszerűen, jogi értelemben transzparens, igazolható körülmények között használja és folytatja azon tényleges mezőgazdasági tevékenységét. Az okirati bizonyítás az uniós és tagállami - költségvetési források megszerzésének többletfeltétele, azonban hozzájárul a források felhasználásának hatékonyabb követhetőségéhez, ezért az a tárgyilagos mérlegelés szerinti szükséges többletfeltételnek minősült.

Az 22/2010. (III. 16.) FVM rendelet és az 34/2010. (IV. 9.) FVM rendelet olyan adatigazolásra kötelezi a mezőgazdasági termelőt, amely közhiteles és bárki számára hozzáférhető nyilvántartásból lekérhető. A földhasználati nyilvántartás megkeresése és onnan az ötéves támogatási ciklusban az éves kifizetési kérelemhez csatolt adatkérés nem minősíthető aránytalan tehernek. Emellett jellege szerint az ágazati sajátosságokhoz kapcsolódó nyilvántartásról van szó, ezért a Natura 2000-s területeken folyó gazdálkodás kritériumaként történő előírása sem tekinthető a támogatás feltételeként aránytalanul terhes kötelezettségnek. E többletfeltétel súlyát relativizálja továbbá az is, hogy a kötelezettségnek az 34/2010. (IV. 9.) FVM rendelet rendelkezései értelmében a mezőgazdasági termelő a megfelelő alakiságokkal létrejött földhasználatot igazoló ügyleti megállapodásával, szerződésével is eleget tehetett.

Az 22/2010. (III. 16.) FVM rendelet és az 34/2010. (IV. 9.) FVM rendelet jogszabályok. Az 22/2010. (III. 16.) FVM rendelet 1. §-ából, a 2. § 9. pontjának fogalom meghatározásából, valamint az 34/2010. (IV. 9.) FVM rendelet 1. § 4. pontjából következő személyi hatály alapján megállapítható, hogy az egységes területalapú támogatást igénylő valamennyi mezőgazdasági termelőt homogén csoportba tartozóként kezelték és írták elő kötelezettségként a számukra a támogatás feltételeként a jogcím igazolását. Ezért e kötelezettség nem tekinthető hátrányosan megkülönböztetőnek sem.

Összességében tehát a Kúria -az Európai Bíróság gyakorlatának nyomdokain haladva -nem látott ellentétet a SAPS támogatásra vonatkozó és a Bíróság által a perben alkalmazott 22/2010. (III. 16.) FVM rendelet és 34/2010. (IV. 9.) FVM rendelet és az 73/2009/EK rendelet rendelkezései között. Így arra a következtetésre jutott, hogy a SAPS támogatás iránti kérelem Bíróság általi elbírálásának a perben alkalmazható alapját képezhette az 22/2010. (III. 16.) FVM rendelet és az 34/2010. (IV. 9.) FVM rendelet felperes által támadott rendelkezése.

A közösségi/uniós jog -az abból fakadó jogok és kötelezettségek - tagállami érvényre juttatásának több lehetséges, az uniós jog, valamint az Európai Bíróság által is elismert technikája létezik. A Kúria a jelen esetben nem látott indokot arra, hogy a Pp. 155/A. §-a alapján a per tárgyalásának felfüggesztése mellett az Európai Bírósághoz forduljon az uniós jog értelmezése érdekében. A hivatkozott C-375/08. számú ügyben az Európai Bíróság -éppen tagállami bíró által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásban, agrártámogatási ügyben -arra a következtetésre jutott, hogy a tagállami jogalkotó a Közösség pénzügyi érdekeinek védelme érdekében, többletkövetelményként előírhatja a földhasználat jogszerűségének okirati bizonyítását. Emellett annak vizsgálatára kötelezte/hatalmazta fel a tagállami bíróságot, hogy a tagállami szabályozásban megjelenő többletfeltétel nem jelent-e aránytalan terhet és hátrányos megkülönböztetést a termelők számára.

A Kúria mérlegelése szerint a Bíróság által a perben alkalmazott 22/2010. (III. 16.) FVM rendelet és 34/2010. (IV. 9.) FVM rendeletbeli okirati bizonyítási kötelezettség sem aránytalan, sem pedig

diszkriminatívnek nem volt minősíthető, ezért ebben a tekintetben a felperes felülvizsgálati kérelmét megalapozatlannak, a Bíróság ítéleti döntését jogszerűnek minősítette.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a Natura 2000 gyepterületek kompenzációs támogatása tekintetében is vitatta, hogy az igényelt földterületek jogcímhez kötött birtoklásának igazolása az uniós jogból fakadó kötelezettség lenne. Ebben a körben állította, hogy az 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet 9. § (2) bekezdése ellentétes az ÚMVP-ben foglaltakkal. Álláspontja szerint a kollízióra tekintettel a Bíróságnak félre kellett volna tennie az 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet rendelkezéseit és az alperes határozatának jogszerűségét az ÚMVP-ben foglaltak alapján elbírálni.

A Kúria a felülvizsgálati kérelem ezen elemével kapcsolatosan az ÚMVP jogforrási jellegét vizsgálta. A felperes felülvizsgálati kérelme szerint ugyanis az 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet 9. § (2) bekezdésének perbeli alkalmazását annak ÚMVP-be ütközése zárta ki.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (a továbbiakban: EMVA) a vidékfejlesztés finanszírozási és programozási eszközeként jött létre (a Tanács a 1290/2005/EK rendeletével). A felperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott, a Tanács 1698/2005/EK rendelete (a továbbiakban: EK rendelet3.) az EMVA által finanszírozott közösségi vidékfejlesztési támogatásra vonatkozó általános szabályokat, a vidékfejlesztési politika célkitűzéseit és annak kereteit határozta meg. Az EK rendelet3. összehangolta a vidékfejlesztés közösségi és nemzeti prioritásait, amelyeknek összességében illeszkedniük kell más közösségi politikák célkitűzéseivel.

A nemzeti stratégiai tervek végrehajtása vidékfejlesztési programokon keresztül történt, amelyeknek egyebek mellett kezelniük kellett a Natura 2000 területeken való gazdálkodás és a környezet állapotának egyidejű fenntarthatóságát, az erőforrások védelmét garantáló gazdálkodás kérdéseit is. Ennek a célnak alárendelten voltak kötelesek a tagállamok elkészíteni az EK rendelet3. 9. preambulumbekzdése és a 15. cikk (1) bekezdése szerinti egymásra épülő nemzeti vidékfejlesztési stratégiai terveiket és azok részként a vidékfejlesztési programjaikat.

A 2007. januárjában közzétett Új Magyarország Vidékfejlesztési Stratégiai Terven alapuló, a 2007. szeptemberében a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium által kidolgozott ÚMVP (elérhető: http://www.umvp.eu/files/umvp_program_teljes.pdf) e programozási kötelezettség részeként, az EK rendelet3.-ra alapozott dokumentum. Az ÚMVP 5. (Információ a tengelyekről, a tengelyekhez tartozó intézkedésekről, valamint ezek leírása) főcíme alatt foglalta össze a Natura 2000 mezőgazdasági területeken tervezett kifizetések, így a kompenzációs jellegű támogatásokkal kapcsolatos kifizetések fő irányvonalait.

Az EK rendelet3. 18. cikke értelmében a tagállami stratégiai terveket és programokat az Európai Bizottság hagyja jóvá. A jóváhagyás azt jelenti, hogy a tagállami programokban megfogalmazott tengelyek, célok és intézkedési elképzelések illeszkednek az európai politikákba, különösen az európai fenntartható vidékfejlesztés célkitűzésébe.

Az ÚMVP mint vidékfejlesztési program több kormányrendeleti és miniszteri rendeleti szintű jogszabály megalkotásának hivatkozási alapja. Mindemellett azonban az ÚMVP-nek normatív jellege nincs, az ÚMVP nem jogszabály. Normatív karakter hiányában az abban foglaltak perben hivatkozható jogokat, kötelezettségeket nem keletkeztetnek. Megalapozatlan tehát a felperes azon felülvizsgálati kérelmében foglalt hivatkozás, amely szerint az ÚMVP 5.3.2.1.2. programpontjai -az Európai Bizottság jóváhagyása miatt -perben alkalmazható, az 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet-ban foglaltakat megelőző rendelkezéseket tartalmaznának.

Az ÚMVP EK rendelet3. 36. cikk a) pont iii) alpontjához kapcsolódó 5.3.2.1.2. programpontjaiban megfogalmazottak -egyebek mellett a kompenzációs támogatás folyósítását garantáló célkitűzés, avagy a földhasználathoz kötött kompenzációs támogatás - ezért a megalkotott jogszabályi környezetben, így egyebek mellett az 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet viszonylatában értelmezhető. A felperes -az ÚMVP-ben tervezetteknek megfelelően -garantáltan hozzájuthatott volna a Natura 2000 területen folytatott gazdálkodását elősegítő kompenzációs támogatáshoz akkor, ha megfelelt volna a jogszabályi -így az 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet szerinti - feltételeknek.

Mivel a Kúria a felülvizsgálati kérelemben foglaltak vizsgálata alapján megállapította, hogy az ÚMVP nem jogszabály, az abban foglaltakból a felperesnek perben érvényesíthető jogai nem származtak,

ezért arra a következtetésre jutott, hogy a Bíróság ítélete jogszerű és megalapozott volt. Egyben szükségtelennek ítélte előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését a perben.

Kfv.I.35.343/2013/9.

A felperesnek nincs alanyi joga arra, hogy egy másik cég részére kiadott KTF-re hivatkozzon és annak alapján kérje a termék tarifális besorolását.

Az áruk besorolásához szükséges összes információt a besorolást kérőnek kell szolgáltatnia. Abban nem volt vita a felek között, hogy milyen tényadatok határozzák meg a balettcipő talpának összetételét. eltérés a besorolást kérő felperes és alperes között abban állt, hogy a talp összetételének melyik részét kell döntőnek tekinteni, illetve a talp egészét vagy csak annak talajjal érintkező részét kell figyelembe venni a tarifális besorolás meghatározásakor. Miután a hatóság észlelte a brit KTF tényét, sor került a brit vámhatóság megkeresésére annak tisztázása érdekében, hogy a két termék azonossága megállapítható-e vagy sem. Miután megállapítást nyert, hogy nem ugyanazon vámtermékről van szó, helyesen járt el az alperes, amikor a brit KTF tényét figyelmen kívül hagyva a termék lényeges jellemzői, a kombinált nomenklátúra szabályai alapján állapította meg a termék besorolását.

Az Európai Közösségben azonos termékre vonatkozóan kiadott KTF a jogszabály szerint az alperest a jogosult viszonylatában köti abban az esetben, ha a felvilágosítás jogosultja bizonyítja, hogy az áruk minden tekintetben megegyeznek a felvilágosításban leírt áruval. Miután a felperes sem a közigazgatási, sem a peres eljárásban nem igazolta a brit termékkel történő azonosságot, így az ott megjelölt KTF besorolást figyelembe venni nem lehetett. ... A Pp. 177. §-a értelmében szakértőt csak tényadatok tekintetében rendelhet ki a bíróság, a vámtarifaszám megállapítása a KN nomenklátúra szerinti besorolás, annak levezetése pedig olyan jogkérdés, amelyet a bíróságnak kellett elvégezni. ... A brit KTF jogosultja nem a felperes, hanem a felperes anyavállalataként megjelölt cég, így a felperesnek nincs alanyi joga arra, hogy egy másik cég részére kiadott KTF-re hivatkozzon és annak alapján kérje az adott termék vámtarifa besorolását.

Kfv.I.35.353/2013/7.

A jövedéki adómérték meghatározásakor nem a tarifális besorolás az irányadó, hanem a jövedéki adóra vonatkozó jogszabályi rendelkezések.

A nemzeti szabályozást nem korlátozza sem alkalmazásában, sem értelmezésében a 95/2/EK irányelv. Az elbíráláskor a Jöt. fogalmi rendszeréből kellett kiindulni: ahhoz, hogy adófizetési kötelezettsége a felperesnek ne keletkezzen, a termékeknek a Jöt. értelmezése szerinti szőlőbornak kellett minősülniük. ... A Kúriának a tárgyaláson hivatkozott C-59/94 és C-64/94. számú eseteket nem kellett figyelembe venni, hiszen az nem a jövedéki adó meghatározására, hanem a termék tarifális besorolására vonatkozott.

Kfv.I.35.359/2013/6.

Nem valós gazdasági eseményre nem lehet jogszerűen adólevonási jogot gyakorolni.

A Kúria Kfv.I.35.307/2011/6. számú ítélete szerint a jogszabályok helyes értelmezése és a következetes bírói gyakorlat szerint nem elegendő, hogy egy számla formailag kielégítse a követelményeket. Ahhoz joghatás (pl: adólevonási jog) akkor társulhat, ha a benne foglalt gazdasági esemény megtörtént, és azt nem akárki végezte el, hanem maga a számlakibocsátó. A számla hiteltelenségét viszont az adóhatóságnak kell bizonyítania. A munka elvégzésére vonatkozó objektív megfeleléség személyi és tárgyi feltételek együttes fennállását jelenti.

A Tanács 2006. november 28-ai 2006/112/EK rendelete a közös hozzáadottértékadó-rendszerről az adózó által hivatkozott 168. cikkében akként rendelkezik, hogy az adóalany, amennyiben a termékeket és szolgáltatásokat az adóköteles tevékenységének folytatása szerinti tagállamban adóköteles

tevékenységéhez használja fel, jogosult az általa fizetendő adó összegéből levonni a részére más adóalany által teljesített vagy teljesítendő termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás után az ebben a tagállamban fizetendő vagy megfizetett hozzáadott értékadó. Az a fogalom-rendszer, amelyet a 168. cikk használ, nevezetesen a részére más adóalany által teljesített vagy teljesítendő termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás következménye, hogy az adólevonási jognak olyan dokumentumok esetében gyakorolható, amelyek a gazdasági esemény szereplőit tükrözik, azaz a termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás a számlakibocsátó által valósul meg. Tehát olyan gazdasági eseményt követő számla képezheti adólevonási jog gyakorlásának alapját, amely a tényleges termékértékesítő vagy szolgáltatást nyújtó és a számla befogadója között jött létre.

Az adózó esetében a hatóság minden kétséget kizáróan bizonyította, hogy a számla kibocsátója és az adózó között nem jöhetett létre szolgáltatásnyújtás, tekintettel arra, hogy a számla kibocsátója alkalmatlan volt a fizikai feltételek hiányában a szolgáltatás nyújtására. E tekintetben szükségtelen a tényleges szolgáltatás nyújtójának hatóság által történő felderítése, mivel ezek a tények az adózó adólevonási jogára semmilyen módon nem hatnak vissza.

A 2006/112. EK irányelv 178. cikke szerint az adóalanynak az adólevonási jog gyakorlásához megfelelő számlával kell rendelkeznie. A számla megfelelőségét a 168. cikk egyértelműen megjelöli, hogy megfelelő számlának csak a formai feltételek fennállása mellett a termékértékesítő, illetőleg szolgáltatásnyújtó által kibocsátott számla lehet. Jelen esetben a hatóság bizonyította, hogy a szolgáltatásnyújtó nem lehetett a számla kibocsátója.

Az Európai Unió Bírósága C-80/11. és C-142/11. egyesített ügyében meghozott ítélet 47., 48. 49. pontjában a következőket állapítja meg: a levonási jog rendszerével azonban nem összeegyeztethető az, ha ezen jog megtagadásával szankcionálják azt az adóalanyt, aki nem tudta, és nem is tudhatta, hogy az érintett ügylet az eladó, illetve a szolgáltató által elkövetett adócsalás részét képezi, vagy hogy az értékesítési láncban az említett adóalany által teljesített ügyletet megelőző vagy követő másik ügylet hozzáadott értékadó kijátszást valósít meg. Az objektív felelősségi rendszer bevezetése ugyanis meghaladná az államkincstár érdekei megóvásának eléréshez szükséges mértéket. A levonási jognak a megtagadása az említett jog általános elvének alkalmazása alóli kivételt képez, az adóhatóság feladata, hogy a jogilag megkövetelt módon bizonyítsa azon objektív körülmények fennállását, amelyek alapján az a következtetés vonható le, hogy az adóalany tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy a levonási jogának megalapozására felhozott ügylettel az eladó, illetve a szolgáltató vagy az értékesítési láncban korábban közreműködő gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban vesz részt.

A fent idézett 47. pont bevezeti az adóalany felelősségének pontos meghatározását mindazokért a számlákért, amelyeket gazdasági tevékenysége során befogad. A felelősség szintje pontosan megállapítható, a felelősséget megalapozza az a tény, hogy az adóalany tudta és tudhatta, hogy az érintett ügyletben az eladó, illetve a szolgáltatás által elkövetett adócsalásban részt vesz.

A hatóságnak az ellenőrzési tevékenysége során a feltárt tényállásból azt kellett megállapítania, hogy az adózó a számla befogadásakor tudta, illetőleg tudnia kellett volna a számlában feltüntetett ügylet jellegét. A tényállás feltárása során a hatóság megállapította és bizonyította, hogy a számlakibocsátó olyan körülmények között bocsátotta ki a számlát, melyek semmiképpen nem tették őt alkalmassá a számla szerinti gazdasági cselekmény elvégzésére, és ezt az adózó a gazdasági eseményben részt véve a legegyszerűbb módon vizsgálódva megtudhatta volna.

A 48. pont az objektív felelősség bevezetését zárja ki, amely rendszert a hatóság nem is alkalmazta, hiszen objektív felelősség esetén szükségtelen lett volna a széles körű vizsgálódás az alvállalkozók szervezetével, lehetőségeivel, gazdasági tevékenységével kapcsolatosan. Elegendő lett volna a számlabefogadót az objektív felelősség rendszerével elzárni adólevonási jogától. Jelen esetben nem ez történt, a hatóság nem objektív felelősség alapján ítélte meg az adózó tevékenységét.

A 49. pont az adóhatóság feladatát rögzíti az adólevonási jog gyakorlása kapcsán megállapítva, hogy a hatóság feladata annak bizonyítása, hogy az adóalany tudta vagy tudhatta volna, hogy a gazdasági események mögött adókijátszás vagy egyéb jogellenes tevékenység húzódik. Jelen per tárgyát képező közigazgatási eljárásban a hatóság éppen e feladatát teljesítette az Art. 97. § (4)-(6) bekezdésének keretei között.

Kfv.I.35.425/2013/5.

Láncügyletek vizsgálata esetén nemcsak jogosultsága, de kötelezettsége is a hatóságnak, hogy feltárja a láncolatban a vizsgált ügyletet megelőzően és azt követően történeteket, tehát a forrást és a felhasználást is.

Az Art. 1. § (7) bekezdése szerint a szerződést, ügyletet és más hasonló cselekményeket valódi tartalmuk szerint kell minősíteni. Az érvénytelen szerződésnek vagy más jogügyletnek az adózás szempontjából annyiban van jelentősége, amennyiben gazdasági eredménye kimutatható.”Az Áfa tv. 120. § a) pontja alapján abban a mértékben, amilyen mértékben az adóalany – ilyen minőségében – a terméket, szolgáltatást adóköteles termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása érdekében használja, egyéb módon hasznosítja, jogosult arra, hogy az általa fizetendő adóból levonja azt az adót, amelyet termék beszerzéséhez, szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódóan egy másik adóalany – ideértve az Eva. hatálya alá tartozó személyt, szervezetet is - rá áthárított.”

Az adózó olyan láncügyletben vett részt és fogadott be ennek során számlát, melynek célja adókijátszásra irányult, a számla tehát adólevonásra alkalmatlan. A tulajdonjog megszerzése és az illetékfizetési kötelezettség teljesítése adójogi szempontból jelen ügyben nem bír relevanciával. A tények alátámasztották, hogy az ügyletben részes felek tudatosan összehangolták tevékenységüket, amelynek végeredménye több, mint 400.000.000 Ft jogosulatlan visszaigénylés, mellyel szemben 0 Ft befizetés állt. A láncolatban részes felek a komplex ügylettel valósították meg az adókijátszást, amelyben az adózó is részt vett.

Az adózó kizárólag egyes pontokat emelt ki –ezáltal a szöveg összefüggését megbontva – az Európai Unió Bírósága több felhívott ítéletéből, ugyanakkor jelen ügyben a nemzeti bíróság feladata volt az érintett ügyletek valós tartalmának megállapítása. Ennek során e bíróság figyelembe vehette ezen ügyletek tisztán mesterséges jellegét, valamint az adóteher csökkentési tervben érintett gazdasági szereplők közötti jogi, gazdasági vagy személyi kapcsolatokat (Halifax-ügy). A hatóság helyesen állapította meg –hivatkozva az Optigen-, Kittel- és Halifax-ügyekre –, hogy láncolatok vizsgálata esetén nemcsak jogosultsága, hanem kötelessége a hatóságnak, hogy feltárja a láncolatban a vizsgált ügyleteket megelőzően és az azt követően történeteket, tehát a forrást és felhasználását is vizsgálhatja. Ezt a hatóság helyesen tette, a felhasználást, a forrást, a személyi összefonódásokat egyenként és összességében értékelte és így állapította meg, hogy az adózó részt vett az adókijátszásban. Jelen ügyben a C-80/11. és C-142/11. egyesített ügyekben hozott európai bírósági ítéletben, valamint az adózó által felhívott Kfv.I.35.599/2011/15. számú kúriai ítéletben foglaltak azért nem irányadók, mert ott más volt a tényállás.

Kfv.V.35.452/2013/6.

Közigazgatási perben a vámhatóságnak kell bizonyítania, hogy fennálltak az engedély módosításának jogszabályi feltételei, így azt is, hogy a kérelmező tudta, illetve tudnia kellett arról, hogy az engedély tévesen került kiállításra.

A bíróság mindig csak a keresettel támadott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát végezheti el, mégpedig a határozathozatalkor irányadó tényállásra és akkor hatályos jogszabályi rendelkezésekre kell figyelemmel. Az elsőfokú határozat és az alperes döntése pedig nem tartalmaz utalást a Vámkódex 8-9. cikkeire, ellenkérelemben tett nyilatkozattal pedig a keresettel támadott határozatok nem egészíthetők ki, nem módosíthatók, eltérő jogalapra, jogcímre nem helyezhetők. Az alperes első ízben ellenkérelmében hivatkozott a Vámkódex 8-9. cikkeire annak alátámasztásaként, hogy jogszerűen járt el a visszamenőleges hatályú engedélymódosítás kapcsán.

E körben azonban hangsúlyozza a Kúria, hogy a keresettel támadott határozatok nem tartalmazzak megállapítást, de még csak utalást sem arra nézve, hogy a felperes rosszhiszeműen járt volna el. A felperes rosszhiszeműségének megállapítása tárgyában az alperes a peres eljárás során sem terjesztett elő bizonyítási indítványt. A felperes eljárása kezdetektől fogva jóhiszemű volt: tekintettel arra, hogy az alaphatározat indokolása nem tartalmaz arra nézve megállapítást, hogy a felperesi kérelem

valamely része nem került volna kedvező elbírálásra, ebből a felperes számára okszerűen csak az következhetett, hogy kérelme teljes körűen elfogadásra került. A határozat szövegezésének pontatlansága pedig nem a felperes terhére írható, és ki kell emelni azt is, hogy két egymást követő évben is azonos tartalmú érdemi határozatot kapott, illetve a második alkalommal a módosítás csak a vámárú KN kódját érintette. Az olyan mulasztás, vagy tévedés, amely a hatóság érdekkörében merül fel, az ügyfél terhére nem róható. A felperes mulasztására, rosszhiszemű eljárására vonatkozó adatok az előzőekben részletezettek, továbbá az engedély kiadását megelőző eljárásokra figyelemmel nem állapíthatók meg.

A Vámkódex 8. cikke a határozatok megsemmisítésére vonatkozó jogszabályokat tartalmazza, tehát a perbeli esetre, az alperesi előadással ellentétben, nem irányadó. A vámhatóság ugyanis a felperes részére kiadott engedélyt nem megsemmisítette, hanem módosította. A határozatok módosítására vonatkozó szabályokat, ahogyan arra az elsőfokú bíróság helytállóan rámutatott, a Vámkódex 9. cikke rögzíti. A 9. cikk (4) bekezdése pedig nem teszi lehetővé a visszamenőleges hatályú módosítást.

A jogerős ítéletből egyértelműen megállapítható, hogy az érdemi döntés nem a Vámkódex 220. cikkén, hanem a Vámkódex 9. cikkén, ezen belül is a (4) bekezdésén alapul. A Vámkódex előzőekben említett rendelkezései, továbbá az Európai Parlament és a Tanács 450/2008/EK rendelet (Modernizált vámkódex) 16. cikk (3) bekezdése és 19. cikk (4) bekezdése is egyértelműen előírja, hogy abban az esetben, ha a vámhatóság az ügyféllel szemben az engedélyt módosítja, a módosítás hatályba lépése nem lehet korábbi, mint az engedély módosításáról szóló döntés közlésének napja. Ebből következően az alperes a Vámkódex előírásaival ellentétesen állapította meg az engedély módosításának visszamenőleges hatályba lépését.

Kfv.V.35.474/2013/5

Az adólevonási jog nemcsak a nemzeti jogszabályok, tehát az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 120. § (1) bekezdés a) pontja, 127. § (1) bekezdés a) pontja, hanem a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006. (XI.28.) 2006/112/EK tanácsi irányelv 63. és 162. cikke értelmében is valós ügyletekhez, tényleges teljesítéshez kapcsolódhat. A számla szerinti felek között, számla szerinti módon ténylegesen, valóságban végbe nem ment gazdasági eseményről kibocsátott számla alapján az adólevonási jog nem gyakorolható, ilyen esetben fel sem merülhet a kellően körültekintő magatartás vizsgálata.

A C-324/11., illetve a C-80/11. és C-142/11. számú ügyek tényállása egyébként sem azonos a jelen ügyben megállapítható tényállással. E körben kiemeli a C-80/11. és C-142/11. számú ítélet 44. pontját, mely szerint a levonási jog alátámasztására hivatkozott ügyleteket az Európai Bíróság előtti ügyben teljesítették, tehát a levonási jog keletkezése és gyakorlása tekintetében előírt tartalmi, formai követelmények megvalósultak. Jelen ügyben továbbá az adólevonási jog gyakorlásának megtagadására nem a számlakibocsátó egyéni vállalkozói igazolványával, az általa foglalkoztatott munkavállalók bejelentésével kapcsolatos kötelezettségek megszegése miatt került sor, így ez az ügy nem azonosítható a C-324/11. számúval.

Kfv.IV.35.629/2013/5.

A szerkezetátalakítási céllal létrehozott nemzeti kiegészítő támogatás megszerzése az egységes területalapú támogatás megszerzéséhez kapcsolódik. Az utóbbi hiányában az adott támogatási évben a termelő nem részesülhet különleges támogatásban.

A Kúria a különleges támogatás feltételrendszerét szabályozó, és a 73/2009/EK rendelet 68. cikk (1) bekezdés c) pontján alapuló 29/2010. (III. 30.) FVM rendelet értelmében a szerkezetátalakítási nemzeti program az EMGA-ból finanszírozott SAPS támogatáshoz kapcsolódik.

A két támogatási forma kapcsolódása azt jelenti, hogy a nemzeti kiegészítő, szerkezetátalakítási célzatú támogatás csak akkor vehető igénybe, amennyiben a gazdálkodó az egységes területalapú (SAPS) támogatás feltételrendszerének is megfelel. Ezt a kritériumot a 29/2010. (III. 30.) FVM rendelet 13. § (1)-(2) bekezdése akként fogalmazza meg, hogy a termelő a rendeletben foglaltak

szerinti különleges támogatást az őt megillető támogatási jogosultságok aktiválásával veheti igénybe. E rendelkezés alkalmazásában a támogatási jogosultság aktiválásának a jogosult településen található, a támogatási jogosultság darabszámának megfelelő hektárszámú mezőgazdasági földterület használata alapján egységes területalapú támogatás igénybevétele minősül.” A (3) bekezdés értelmében a különleges támogatás a SAPS támogatás iránti kérelemben igényelhető.

A 14. § (1) bekezdése értelmében a támogatási jogosultság - közösségi jogi aktus vagy közösségi jogi aktus alapján kiadott jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a 13. § (1) bekezdés szerinti jogosultsági feltételek teljesítése esetén a támogatási időszakban egységértékének megfelelő összegben területalapú támogatásként különleges támogatás igénybevételére jogosít.” Mivel a felperes a területeit érintő művelésbeli eltérésre tekintettel nem vált jogosulttá a 2011. évben a SAPS támogatásra, ezért ebben a támogatási évben a különleges támogatás sem illeti meg.

Kfv.V.35.666/2013/8.

Az adómentes termékértékesítés törvényi feltételeinek fennállását az adózónak kell hitelt érdemlően igazolni.

Kfv.II.37.818/2013/3.

A mérlegelési jogkörben hozott döntés jogszerűségének feltételei; a bizonyítás szabadsága, a bizonyítékok szabad mérlegelése.

A hatóság a tényállást kellő mélységig tisztázta, a hatóságok mind az első-, mind a másodfokú eljárás során helyszíni ellenőrzést tartottak a felperes részéről megjelölt közös otthonban, illetőleg személyesen is meghallgatták a felperest és feleségét. Az Európa Parlament és Tanács 2004/38/EK Irányelve (a továbbiakban: irányelv) --miként az elsőfokú bíróság erre helyesen utalt --kijelölte a nemzeti jogalkotás irányait, az állásfoglalás pedig kifejezetten az érdekházasságok kérdésében adott iránymutatást arra nézve, hogy a hatóságok e lehetséges körülményt is figyelembe véve vizsgálhatják a tartózkodási kérelem megalapozottságát. Ugyanakkor az iránymutatás nem jelölte meg, mely adatok, illetve körülmények vonatkozásában tehetnek fel kérdést a hatóságok a házastársaknak, illetőleg mely válaszok alkalmasak arra, hogy a tényleges együttélés, összetartozás kellő bizonyossággal alátámasztást nyerjen. Az idegenrendészeti hatóság a bizonyítás szabadsága és a bizonyítékok szabad mérlegelése folytán maga választhatta meg, mit tekint a felperes és házastársa által adott elfogadható, az együttélést alátámasztó, vagy éppen kétségeket felvető feleleteknek. A rendelkezésre álló adatok értékelésére logikus magyarázatot adott a hatóság, amelynek felülmérlegelésére indok nem állt fenn. A felperes csak állította, hogy az alperes nem megfelelően választotta meg a kérdéseket és nem helyesen értékelte a válaszokat, a határozatban foglalt megállapításokat azonban nem tudta sikeresen megcáfolni.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei

1. Ungváry Krisztián és az Irodalom Kft. Magyarország elleni ügye (64.520/10. sz. ügy)²⁶

Az első kérelmező egy jóhírű történész, aki a 20. századi magyar történelemre szakosodott, ideértve a kommunista rendszer állambiztonsági rendszerét is. A második kérelmező az Élet és Irodalom című irodalmi és politikai hetilap kiadója.

Az Élet és Irodalom 2007. május 18-án Egy eljárás genezise: a Dialógus Pécssett címmel közzétett egy, az első kérelmező által írt tanulmányt. A cikk foglalkozott egy spontán módon szerveződött, Pécssett és az ország más részein a '80-as években működő diák-békemozgalom (a Dialógus) elleni állambiztonsági tevékenységgel foglalkozott. A szerző egyebek mellett azt állította, hogy „a Dialógus-békecsoport elleni eljárások... mutatják... a BM és más, szükség esetén rejtetten belügyi funkciót átvevő "társadalmi szervezetek" szoros összefonódását". A cikk bevezetője kiemelte, hogy a pártállam biztonsági szervének dolgozó korábbi ügynököket lebukató közelmúltbeli botrányok elfedik azt a tényt, hogy a rendszer számára a legtöbb jelentést eseti, társadalmi vagy hivatali kapcsolat (ez volt a helyzet K.-val, aki a cikk megjelenésekor – az Országgyűlés által megválasztott – alkotmánybíró volt) keretében tették, és nem a tényleges ügynökök. A bevezető tartalmazta a következő szakaszt: „[a Dialógus-ügyben a] besúgások és a megtorlás szempontjából sokkal fontosabbnak bizonyult W. J... szt-tiszt, valamint a kilenc "hivatalos kapcsolat". [köztük] K. (ma alkotmánybíró), a jogi kar párttitkára,... Felelőségük természetesen nekik is különböző”. A szerző azt állította, hogy K., anélkül, hogy ténylegesen ügynök lett volna, „rendszeres és minden jel szerint kollegiális kapcsolatban [állt] az állambiztonsággal, sok esetben elébe menve elvárásainak.... hivatalos kapcsolatként a besúgásban vagy a kemény kéz politikájának követelésében serénykedett”. Az írás további korabeli közéleti személyiségek szerepére is utalt, egyebek mellett a miniszterelnökre, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság egy tagjára, egy korábbi országgyűlési képviselőre és egy egyetemi tanárra. A cikkben az első kérelmező többek között hivatkozik az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltárában található, "szigorúan bizalmas cselekvési terv"-ként archivált okiratokra. A fenti anyagra utalva írta le a Pécsi Tudományegyetem vezetőinek – köztük K.-nak, a helyi pártbizottság 1983 és 1988 közötti helyettes titkárának – az állambiztonsági műveletek segítségével játszott szerepét. Az első kérelmező úgy jellemezte K. magatartását a Dialógus-ügyben, hogy a többi „társadalmi kapcsolat”-hoz képest „keményvonalas” volt. Emlékeztetett arra, hogy K. elrendelte a Dialógus-plakát eltávolítását, mondván „az országnak nincsen szüksége egy ilyen ... szervezetre [a Dialógusra]”, és szemrehányást tett az egyik KISZ-választáson induló jelöltnek, amiért a Dialógus támogatta.

Az Élet és Irodalom soron következő számában, 2007. május 25-én közzétette K. a vitatott cikkre válaszul írt nyilatkozatát, amelyben tagadta a vádakát. Egy televíziós csatorna 2007. május 27-én egy, az első kérelmezővel az Élet és Irodalomban megjelent cikkel kapcsolatban készített interjú sugárzott. Az első kérelmező megismételte azt az állítását, hogy a korábbi politikai rendszerben a legtöbb jelentést az eseti, a társadalmi vagy hivatalos kapcsolatok tették. Azzal érvelt, hogy a tájékoztatás, jelentések írása vagy plakátok eltávolítása ügynöki tevékenységnek minősült volna, és K. legalább az egyikért felelős, és „szemét”-nek nevezte őt.

K. sajtó-helyreigazítási pert kezdeményezett, cáfolva a kérelmezők állításait. Kérelmének a bíróságok helyt adtak, és a második kérelmező 2008. február 22-én helyreigazítást tett közzé.

2008 áprilisában kiadtak egy, a kommunista állambiztonság történetét felvázoló kézikönyvet, amelynek az első kérelmező társszerzője volt, és amelynek egyik fejezete tartalmazta az Élet és Irodalomban megjelent teljes cikket. 2008. április 30-án az egyik internetes hírportálon a könyv megjelenésével kapcsolatban megjelent egy interjú az első kérelmezővel, amelyben K.-t „hangulatjelentéseket írógató párttitkárnak” nevezte.

²⁶ Az ítélet 2014. március 3-án vált véglegessé.

K. rágalmazás miatt feljelentést tett az első kérelmező ellen. Az eljárás során az első kérelmező bocsánatot kért tőle, amiért „szemét”-nek nevezte. A másodfokú büntetőbíróság azon az állásponton volt, hogy a kérdéses állítások véleménynyilvánításnak minősülnek, ezért az első kérelmezőt 2010. február 25-én felmentette a vád alól.

Eközben K. személyiségi jogi pert indított mindkét kérelmező ellen. A Fővárosi Bíróság 2009. február 9-én – a Ptk. 84.§-ának (1) bekezdésére utalással – úgy találta, hogy az első kérelmező az Élet és Irodalomban megjelent tanulmányában, a televíziós interjúban és a könyvben tett állításaival megsértette K. személyiségi jogait, a második kérelmező pedig az által, hogy közzétette a tanulmányt. Lényegében a sajtó-helyreigazítási eljárásban megállapított tényállásra alapítottnan a bíróság megállapította, hogy a kérelmezők K. jóhírnevének csorbítására alkalmas, hamis és nem bizonyított állításokat híreszteltek, amikor azt állították, hogy a kommunista rendszerben kvázi-ügynökként működött, az állambiztonsági szolgálat besúgója volt, együttműködött velük, jelentett nekik, végrehajtotta az utasításait és „keményvonalas” volt 1983-ban. A bíróság megállapította továbbá, hogy az első kérelmező hamisan értelmezte K. KISZ-választáson induló jelölt felé irányuló politikai kritikáját az állambiztonság által ihletett akcióként. A bíróság a második kérelmezőt 1.000.000,-forint, az első kérelmezőt 2.000.000,-forint nemvagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte.

A másodfokon eljáró Fővárosi Ítélet tábla 2009. október 13-án az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és K. keresetét részben elutasította, úgy ítélve, hogy a kifogásolt állítások megfelelő ténybeli háttérrel bíró érték-ítéletnek minősülnek, ugyanakkor megállapította, hogy az első kérelmező megsértette K. becsülethez fűződő jogát azzal, hogy „szemét”-nek nevezte.

K. keresetét részben elutasító ítéleti rendelkezés ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán eljáró Legfelsőbb Bíróság 2010. június 2-án a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében hatályon kívül helyezte. Úgy találta, hogy K. személyiségi jogait megsértette az a szóban forgó cikkből eredő benyomás, hogy a kommunista rendszerben kvázi-ügynök és besúgó volt, hivatalos kapcsolatként együttműködött az állambiztonsággal és jelentéseket írt nekik, a titkosszolgálat kezdeményezésére akadályozta a KISZ-tisztségviselők választását és keményvonalas politikát követelt 1983-ban. A bíróság úgy ítélte, hogy a cikk nem egy történeti kutatás tényszerű következtetéseket jelenített meg, hanem K.-val kapcsolatos pusztán rágalmazó és megalapozatlan kijelentéseket. Megerősítette, hogy a kérelmezőknek kellett volna bizonyítaniuk állításaik valóságát, de nem igazolták azok ténybeli alapját. A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy nincs bizonyíték arra, hogy K. párhierarchián belüli jelentését a Dialógus ügyről a Belügyminisztérium megbízásából, utasítására vagy elvárására írta volna. Az ítélet tartalmazta az alábbi részeket is: „[a] kifogásolt cikk koncepciója alapvetően az, hogy a Kádár-rendszerben a közvélemény által és a szerző által is besúgónak tartott személyeken túlmenően, az ún. „hivatalos kapcsolatok” is fontos szerepet játszottak az állambiztonsági szervek tevékenységében. Feltehetőleg igaz, hogy a Belügyminisztérium egyes személyeket (állami szervekben vezető beosztásban lévő személyek, párt- és KISZ-funkcionáriusok, stb.) „hivatalos kapcsolat”-nak tekintett. Az is feltehető, hogy ezek közül esetenként egyesek „hivatalos kapcsolat”-ként együttműködtek az állambiztonsági szervekkel, azaz állambiztonsági feladatokat hajthattak végre, megfigyelhettek, jelentéseket írhattak, tehát olyan tevékenységet fejthettek ki, amely a szerző szerint „egyértelműen kimeríti az ügynöki munka fogalmát”. Általában azonban e potenciális lehetőségéből nem lehet olyan következtetést levonni, hogy minden egyes állami szerv vagy szervezet vezetője, pártfunkcionáriusa, stb. „hivatalos kapcsolat”-ként működött, azaz bizonyított tények hiányában a potenciálisan igénybe vehető személyeket az állambiztonsági szervekkel ténylegesen együttműködő „hivatalos kapcsolat”-nak minősíteni nem lehet. Az általánosnak tartott közfelfogás a volt állambiztonsági szervekkel együttműködő személyeket még, ha nem is estek kifejezetten az „ügynök” vagy a „besúgó” fogalma alá, elítéli. Akiról tehát megalapozatlanul azt állítják, hogy konkrétan ilyen tevékenységet végzett, az az általános közfelfogásnak megfelelően sérti a jóhírnevet. ... A II.r. alperes azonban a fentieket meghaladóan is jogsértéseket követett el, amelyek önmagukban is megalapozták – bár valamennyi jogsértés az ES cikkben alapult – a felperes nem vagyoni kárigényét. A ... TV-beli, illetve a könyvben közltekkel kapcsolatban a felperest megillető további, reális nem vagyoni kárpótlás összegét a Legfelsőbb Bíróság 1.000.000 forintban állapította meg.” A Legfelsőbb Bíróság a kérelmezőket egyetemlegesen 2.000.000,-forint, valamint az első kérelmezőt további 1.000.000,-forint nemvagyoni kártérítés és kamatai megfizetésére kötelezte. A kérelmezők által viselt perköltség összege 3.300,-Euró körül volt,

ide nem értve a kérelmezők saját költségeit. A felperes elégtételadó nyilatkozat közzététele iránti keresetét elutasította, mivel azt nem megfelelően fogalmazta meg.

A kérelmezők – az Egyezmény 10. cikkére hivatkozással, azt sérelmezték, hogy a Legfelsőbb Bíróság azáltal, hogy arra a következtetésre jutott: rágalmozást követtek el, és ezért nemvagyoni kártérítés fizetésére kötelezte őket, megsértette szabad véleménynyilvánításhoz való jogukat.

A Bíróság megjegyezte: a Kormányzat nem vitatta a kérelmezők szabad véleménynyilvánítási jogába való beavatkozás tényét. A Bíróság emlékeztetett arra, hogy a kérelmezőknek az Egyezmény 10. cikk 1. bekezdésében biztosított jogába való beavatkozás sérti az Egyezményt, ha az nem felel meg a 10. cikk 2. bekezdésében meghatározott követelményeknek.

A Bíróság észlelte, hogy a sérelmezett intézkedés a Ptk. 75., 78. és 84. §-ain alapult, amelynek hozzáférhetősége és előreláthatósága nem volt vitatott, vagyis az intézkedés „törvényben meghatározott” volt. Ugyancsak elfogadta, hogy a beavatkozás törvényes célt, nevezetesen mások jóhírnevének vagy jogainak védelmét szolgálta.

Az "egy demokratikus társadalomban szükségesség" vizsgálata megköveteli a Bíróságtól annak megállapítását, hogy a panaszolt beavatkozás "nyomós társadalmi szükségletnek" felelt-e meg. A szerződő államok bizonyos mérlegelési jogkörrel bírnak annak értékelésekor, hogy létezik-e ilyen igény, de ez együtt jár mind a jogszabályokra, mind az azokat alkalmazó, akár független bíróság által hozott döntésekre kiterjedő európai felügyelettel. A Bíróság jogosult ezért végső fokon annak eldöntésére, hogy a "korlátozás" összeegyeztethető-e a 10. cikk által védett véleménynyilvánítás szabadságával.

A Bíróságnak felügyeleti funkciója gyakorlása során nem az a feladata, hogy helyettesítse a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságokat, hanem az, hogy a 10. cikk értelmében vizsgálja felül azokat a döntéseket, amelyek mérlegelési jogkörükben hoztak. Ez nem jelenti azt, hogy a felügyelet csupán annak megállapítására korlátozódik, hogy az állam mérlegelési jogkörét ésszerűen, körültekintően és jóhiszeműen gyakorolta-e; a Bíróságnak a panaszolt beavatkozást az ügy egészének fényében kell vizsgálnia, ideértve a kérelmezők ellen felhozott megjegyzések tartalmát, és azt a környezetet, amelyben tették őket.

A Bíróságnak különösen azt kell eldöntenie: a nemzeti hatóságok által felhozott indokok igazolják-e, hogy a beavatkozás "szükséges és elégséges", és hogy a megtett intézkedés „arányos volt az elérni kívánt törvényes célokkal". Ennek során a Bíróságnak meg kell győződnie arról, hogy a nemzeti hatóságok, a releváns tények elfogadható értékelésére alapozva, olyan szabályokat alkalmaznak, amelyek összhangban állnak a 10. cikkben megtestesülő alapelvekkel. Ami ezen indokok Egyezmény 10. cikk szempontjából elégséges voltát illeti, a Bíróságnak figyelembe kell vennie azt az általános hátteret, amelyben a kérdéses nyilatkozatokat tették. Így a vitatott cikkek tartalmát nem lehet a vitától elszigetelten szemlélni.

Továbbá, miként azt a Bíróság már korábban kimondta a jelenlegihez hasonló, sajtóval kapcsolatos ügyekben, döntése szempontjából különösen jelentős tényező a létfontosságú „közösségi örktuya” szerep, amelyet a sajtó betölt egy demokratikus társadalomban; és hogy a nemzeti mérlegelési jogkört behatárolja a demokratikus társadalomnak a komoly társadalmi kérdésekre vonatkozó információkat közlő szabad sajtó biztosításához és fenntartásához fűződő érdeke. A Bíróság emlékeztetett arra, hogy a sajtó kiemelkedő szerepet játszik egy jogállamban. Noha nem szabad túllépnie bizonyos – egyebek mellett mások jóhírneve védelmének érdekében felállított – korlátokat, mindazonáltal az a feladata, hogy – kötelezettségeivel és felelősségével összhangban – politikai kérdésekre és más közérdekű ügyekre vonatkozó információkat és gondolatokat közöljön. Az ilyen információk és eszmék közlése nemcsak a sajtó feladata, hanem a közvéleménynek is joga van arra, hogy ezekhez hozzájusson.

Mindazonáltal a 10. cikk nem biztosít teljes mértékben korlátlan véleménynyilvánítás szabadságot a sajtónak, még a komoly társadalmi kérdésekkel kapcsolatos ügyek területén sem. Míg az Egyezményben biztosított védelmet élvezik, az újságíróknak feladataik ellátása során tartaniuk kell magukat a felelős újságírás alapelveihez, nevezetesen ahhoz, hogy jóhiszeműen járnak el, pontos és megbízható információkat szolgáltatnak, tárgyilagosan tükrözik a nyilvános vitában résztvevők véleményét, és tartózkodnak a tiszta szenzációhajhásztól.

Felügyeleti jogkörei gyakorlása során a Bíróságnak ellenőriznie kell különösen azt, vajon a hatóságok megfelelő egyensúlyt teremtettek-e az Egyezményben biztosított két érték között, amelyek összeütközésbe kerülnek egymással a jelenlegihez hasonló ügyekben, nevezetesen a egyrészt, a 10. cikk által védett véleménynyilvánítás szabadsága, másrészt az érintett személy joga arra, hogy megvédjék a jóhírnevét, amely jogot az Egyezmény 8. cikke védelmez a magánélet tiszteletben tartásához való jog részeként – miközben szem előtt tartja azt a tény, hogy az újságírói szabadság magában foglalja bizonyos fokú túlzás igénybevételének, vagy akár a provokáció lehetőségét. Azonban a bűncselekmény kívül eshet a szólásszabadság védelmén, ha öncélú becsmérlésnek minősül, például akkor, ha egy támadó állítás egyetlen indítéka, hogy mást sértsen.

Továbbá, az elfogadható kritika határai bizonyos körülmények között szélesebbek lehetnek a jogkörüket gyakorló köztisztviselőket viselő tekintetében, mint a magánszemélyek kapcsán. A bíróságokat azonban – az igazságszolgáltatás biztosítói, akiknek szerepe alapvető a jogállamban – közbizalomnak kell öveznie; ezért szükségesnek bizonyulhat, hogy a bírakat megvédjék a sértő és visszaélésszerű szóbeli támadásoktól.

Ott, ahol a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jogot és a magánülethez való jogot kell egyensúlyba hozni, a Bíróság esetjoga az alábbi mérlegelési szempontokat fektette le:

(a) hozzájárulás egy közérdekű vitához (b) mennyire ismert az érintett személy, és mi volt a közlemény tárgya; (c) az érintett személy korábbi magatartása; (d) az információ beszerzésének módszere és valóságtartalma; (e) a közlemény tartalma, formája és következményei; és (f) a kiszabott szankció súlyossága.

Egy vitatott állítás indokolása értékelésének érdekében különbséget kell tenni a tényállítás és értékítélet között annyiban, hogy míg a tények létezése kimutatható ki, az értékítéletek igazsága nem alkalmas a bizonyításra. Azt a követelményt, hogy bizonyítsák az értékítéletet igazságát, lehetetlen teljesíteni, és magát a véleménynyilvánítás szabadságát sérti, ami alapvető része a 10. cikkben biztosított jognak. Egy nyilatkozatot tényállításnak vagy értékítéletnek minősítése olyan kérdés, amely az elsősorban a nemzeti hatóságok, különösen a hazai bíróságok mérlegelési jogkörébe esik. Azonban még ha egy nyilatkozat értékítéletnek minősül is, léteznie kell egy megfelelő ténybeli alapnak, amely alátámasztja azt, amelynek hiányában túlzó lesz. Miként azt a Bíróság a korábbi ügyekben megjegyezte, a különbség a megalapozó tényszerű bizonyítékok mértékében rejlik.

Különbséget kell tenni egy demokratikus társadalomban folyó közérdekű vitához való hozzájárulásra alkalmas – még ha ellentmondásos – tények közzétevése, és egy személy magánéletére vonatkozó ízléstelen állítások között. Az előbbi tekintetében, a sajtó demokráciában betöltött kiemelkedő szerepe és „közösségi örökutya” feladata fontos szempontok a véleménynyilvánítás szabadsága bármiféle korlátozásának szűkös kialakítása mellett. Más szempontokat kell azonban alkalmazni az olyan sajtóhírekre, amelyek szenzációs és időnként rémes hírekre összpontosítanak azzal a szándékkal, hogy ingereljenek és szórakoztassanak, amelyek célja, hogy kielégítsék egy bizonyos olvasótábor kíváncsiságát egy személy szigorúan vett magánélete vonatkozásában. Az ilyen közzétevése nem idézi fel az Egyezmény 10. cikkében a sajtónak biztosított nagyfokú védelmet. Ennek következtében ezekben az esetekben, a véleménynyilvánítás szabadsága jóval szűkebb értelmezést igényel. Miközben megerősítette a közösség tagjainak az Egyezmény 10. cikke szerinti jogát ahhoz, hogy számos területet lefedő közzétevések széles köréhez jussanak hozzá, a Bíróság hangsúlyozta, hogy egy közzétevése környezetének olyan szempontból történő értékelése során, hogy vajon volt-e olyan közérdek, amely indokolta a magánélet tiszteletben tartásához fűződő jogba való beavatkozást, arra kell összpontosítani, hogy vajon a közzétevése köz érdekében állt-e, és nem azt, hogy vajon a közösség érdeklődéssel olvasta-e azt.

A Bíróság részéről a lehető legnagyobb gondosságra van szükség, ha a nemzeti hatóság által hozott intézkedések, illetve kiszabott szankciók alkalmasak arra, hogy elbátortalanítsa a sajtót legitim közérdeklődésre számot tartó ügyek megvitatásában való részvételtől. Ebben a tekintetben, a megítélt kártérítés összegének „ésszerű arányosságai kapcsolatban kell állnia azzal az [erkölcsi] sérelemmel”, amelyet a szóban forgó felperes elszenvedett.

A Bíróság megjegyezte, hogy a tanulmány főként az események tényszerű leírását tartalmazta a Dialógus-mozgalom alapításától 1983-as feloszlásáig. Ugyancsak tartalmazott egy részletes

beszámolót bizonyos egyének egyes intézkedéseiről. K. tekintetében a cikk azt állította, hogy elrendelte a mozgalom plakátjának eltávolítását az Egyetem faliújságjáról, párttagként jelentéseket készített, és szemrehányást tett egy jelölnek a KISZ-választásokon, amiért támogatta a Dialógust. E tevékenységek nem voltak vitatottak a hazai eljárás során.

A bíróságok bíralták a kérelmezőket, amiért olyan megjegyzéseket tettek, hogy a „Dialógus -ügyben” K. a titkosszolgálatok „hivatalos kapcsolataként” járt el, kvázi-ügynökként együttműködött velük, sőt többet tett, mint amit az ilyen „hivatalos kapcsolattól” elvártak, és más tisztségviselőkkel összehasonlítva keményvonalas volt. A nemzeti bíróság úgy találta, hogy ezek a kijelentések bizonyításra alkalmas tények voltak. A kérelmezők nem törekedtek ezen állítások igazolására, és azok valóságtartalmát sohasem bizonyították. A kérelmezők azzal érveltek az eljárás során, hogy az általuk terjesztett állítások nem minősülnek tényállításnak, hanem értékítéletnek és egy történész következtetéseknek megfelelő ténybeli háttérrel.

Kiindulópontként a Bíróság észlelte, hogy a vitatott állítás egy köztisztviséget viselő személlyel kapcsolatos. Bár a cikk azt állította, hogy K. "hivatalos kapcsolatként" együttműködött az állambiztonsággal a korábbi rendszerben, ez a kritika csak az 1980-as években a Pécsi Egyetemen párttisztviselőként betöltött szerepére korlátozódott, és nem a cikk megjelenésekor alkotmánybíróként tanúsított szakmai magatartására összpontosított. A Bíróság véleménye szerint, ebben az összefüggésben K.-nak mint közszereplőnek a történészi minőségében eljáró első kérelmező részéről erősebb kritikát kellett eltűrnie. K. hivatalából eredő szakmai önmérsékletből nem volt akadályoztatva abban, hogy válaszoljon az állításokra, és valóban fel is használta a sajtót álláspontja ismertetésére.

Ami azt a kérdést illeti, hogy az állítások tényállítások voltak-e, a Bíróság nem vitatta az állítások hazai minősítését, nevezetesen, hogy azok természetüket tekintve tényállítások voltak, bár megjegyezte, hogy a másodfokú büntető bíróság és az ítéletábla polgári tanácsa véleménynek ítélet azokat. A Bíróság továbbá emlékeztetett arra, hogy mások indokaira és lehetséges szándékaira vonatkozó feltételezés értékítéletet, nem tényállás, amely alkalmas arra, hogy bizonyítsák.

Bizonyos esetekben, a Bíróság kifogásolta egy kifejezés korlátozó meghatározását, amely szelektív értelmezést eredményezett, amely különböző tények bizonyítását indokolhatja. A Bíróság úgy találta, hogy a „hivatalos kapcsolat” kifejezés tág, amely azokban akik olvassák, tartalmát és jelentőségét illetően különböző jelentéstartalmakat képes felidézni.

A Bíróság kiemelte a Legfelsőbb Bíróság azon megállapítását, miszerint az első kérelmező nem tudta bizonyítani, hogy K. rendszeres kapcsolatban állt az állambiztonsággal, gyakran megelőlegezte és túlteljesítette annak elvárásait. A Bíróság úgy találta, hogy ezek a közlések túllépik az újságírás, a tudományosság és a nyilvános vita határát. A jelen ügyben nem a kifejezés – érvekkel alátámasztható módon túlzó – formája, hanem a feltételezések jöhírnévsértő tartalma az, amit a Bíróság kellő ténybeli támasz hiányában kifogásolhatónak talál. Továbbá, a Legfelsőbb Bíróság megjegyezte, hogy az állításokat egy televíziós műsorban és egy könyvben később megismételték, ami további kárt okozott K.-nak. A Bíróság ugyancsak kifogásolhatónak találta, hogy a szóban forgó könyv megjelentetésével az állításokat a helyreigazításra kötelező ítélet meghozatala után is megismételték.

A Legfelsőbb Bíróság jelentős súlyt tulajdonított annak az állításnak, amelyik K.-t olyan „hivatalos kapcsolat”-ként írta be, aki ténylegesen együttműködött az állambiztonsági szervezettel; és úgy találta, hogy az állítás minden ténybeli alapot nélkülöz. A szükséges leggondosabb vizsgálat annak eldöntését kívánja meg a Bíróságtól, hogy a Legfelsőbb Bíróság a cikk egésze fényében értelmezte-e az állításokat. A ténybeli alap hiányának megállapításához (és az ebből eredő hamis nézőpont, amelyből a kérelmezők ábrázolták K.-t) a Legfelsőbb Bíróság alapvető fontosságúnak találta, hogy nem volt bizonyíték arra vonatkozóan: K.-nak a *Dialógus* ügyről a párthierarchián belül írt jelentése a Belügyminisztérium megbízásából, utasítására, illetve elvárására készült.

A Bíróság azonban kiemelte: a cikk azt kívánta bemutatni, hogy az együttműködés, vagyis a „hivatalos kapcsolatok” tevékenysége az állambiztonságtól származó konkrét, kifejezett operatív utasítások nélküli együttműködést jelentett. Elemzését az állambiztonsággal történt ilyen közvetlen együttműködésre korlátozva a Legfelsőbb Bíróság elmulasztotta megvizsgálni, hogy a kommunista rendszer hatóságai hozzáfértek-e K. jelentéseihez, és nem tulajdonított jelentőséget annak a ténynek,

hogy az első kérelmező – kétségkívül sértő és túlzó – állításait a totalitárius rendszer elnyomó gépezete működésének tágabb bemutatásával összefüggésben tette. A Legfelsőbb Bíróság azt sem tartotta lényegesnek, hogy az első kérelmező jelezte, milyen értelemben használja a besúgás kifejezést. Valójában a cikk megírásának a célja éppen annak bemutatása volt, hogy a Belügyminisztérium és a „társadalmi szervezetek” milyen szorosan együttműködtek, s különösen, hogy milyen szoros volt a kapcsolat a pártfunkcionáriusok és a Belügyminisztérium között.

A Bíróság továbbá emlékeztet arra: a pontosság azon foka, amely egy büntetőjogi vád megalapozottságának illetékes bíróság általi megállapításához szükséges, aligha hasonlítható össze a pontosság azon fokával, amihez közérdekű kérdéssel kapcsolatos véleményének kifejezése során egy újságírónak vagy történésznek magát tartania kell, hiszen a személyek múltban tanúsított magatartásának morális szempontú értékelésére használt mércék eléggé eltérnek azoktól, amelyek bűncselekmények megállapításához szükségesek a büntetőjog szerint. Ebből következően a Legfelsőbb Bíróság a K. személyiségi jogaira gyakorolt hatást nem a sajtó szerepének a fényében értékelte, és nem a „leggondosabb vizsgálatot” alkalmazta, amit a Bíróságnak a jelen összefüggésben gyakorolnia kell. Így például nem fontolta meg azt a tényt, hogy több, K.-nak a *Dialógus* mozgalom ellen irányuló tevékenységben való részvételével kapcsolatos állításról bebizonyosodott, hogy igaz.

Egy olyan nyilvános vitával összefüggésben, ami a kommunizmus igazságtalanságaiért való történelmi felelősséggel kapcsolatos, a Legfelsőbb Bíróság úgy érvelt, hogy nem fogadható el, hogy minden elérhető tisztségviselőt, vagyis kommunista párttitkárt az állambiztonsággal ténylegesen együttműködő „hivatalos kapcsolat”-nak minősítsenek. A Bíróság megjegyezte: a Legfelsőbb Bíróság úgy értelmezte ezen tisztségviselő első kérelmező általi leírását, mint ami „büntárs”-ként tünteti fel őket – ami a Legfelsőbb Bíróság szerint nem bizonyíték arra, hogy K. „ténylegesen együttműködött” az állambiztonsággal. A Bíróság nem tudott egyetérteni a Legfelsőbb Bíróság következtetésével, mert ez az érvelés figyelmen kívül hagyja a cikk alapvető tételét, nevezetesen azt, hogy a jelentéseket író „hivatalos kapcsolatok” ténylegesen hozzájárultak az állambiztonság munkájához, s hogy az együttműködés során még a „hivatalos kapcsolatok” is rendelkeztek bizonyos mértékű szabadsággal. A Bíróság szemében az együttműködési szabadság felhasználásának minősítése tényekhez kapcsolódó értékítélet.

A Legfelsőbb Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a kifogásolt jóhírnevet sértő állítás ténybeli alap hiányában hamis színben tüntette fel K.-t, illetve hamis volt. A Bíróság úgy találta: bár az első kérelmező nem bizonyította, hogy K. ténylegesen az állambiztonság megbízásából járt el és jelentéseit annak megbízásából készítette, az nem vitatott tény, hogy K. párttitkárként jelentéseket írt a *Dialógus* ügyről. A Bíróság úgy találta, hogy gondos vizsgálat keretében az „együttműködés” kifejezés tágabb jelentését is meg kellett volna fontolni; s ezen tágabb jelentés vonatkozásában a cikk kifogásolt kifejezéseinek Legfelsőbb Bíróság általi szűkítő értelmezése megakadályozta azon egyéb tények vizsgálatát, amelyek e kifejezések szempontjából relevánsak, és azt is lehetetlenné tette, hogy e kifejezéseket kellő ténybeli alappal rendelkező véleménynek lehessen tekinteni. A cikk legfőbb tézisének fényében kézenfekvő, hogy a „jelentés”, a „besúgás” vagy a „kollegiális kapcsolat” kifejezések nem arra utalnak, hogy ezekre a tevékenységekre ténylegesen az állambiztonság adott megbízást. A Legfelsőbb Bíróság úgy értette ezen tevékenységeket, mint amelyek K. párton belüli feladatai közé tartoztak, és nem vizsgálta azok kapcsolatát az állambiztonsági célokkal. A Bíróság úgy találta, hogy a kifogásolt állítások ilyen szelektív értelmezése, az ebből fakadó, az első kérelmezőre háruló bizonyítási teherrel együtt nehezen egyeztethető össze a jelen ügyben alkalmazandó leggondosabb vizsgálat követelményével.

A tények és a vélemények közötti különbségtételhez, továbbá a jóhírnevet sértő vélemények ténybeli alapjának megítéléséhez szükséges leggondosabb vizsgálat követelménye mellett a személyiségi jogok és a szólásszabadság joga megfelelő egyensúlyba állításának a megítélése is szükségessé teszi egyes további elemek vizsgálatát.

A közérdekű vitához való hozzájárulás szempontját illetően a Bíróság kiemelte, hogy az első kérelmező ellen felhozott állítások Magyarország legújabbkori történelmére vonatkoztak, s céljuk az volt, hogy új megvilágításba helyezték a titkosszolgálatok működését, különösen annak feltárásával, hogy a titkosszolgálatok közhivatalnokokra és pártfunkcionáriusokra támaszkodtak. A közlés az első kérelmező, az ismert történész kutatásain alapult, aki az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi

Levéltárában fellelhető anyagokra támaszkodott. Ezzel összefüggésben a Bíróság észlelte, hogy a kommunista rendszerrel kapcsolatosan számos kérdés még mindig nyitottnak tűnik a kutatók közötti folyamatos vitában, a nyilvánosságban és a Parlamentben, s ekként a mai magyar társadalomban közérdekű ügy kell legyen. A Bíróság álláspontja szerint a történelmi igazság keresése a véleménynyilvánítási szabadság integráns része, s nem feladata, hogy eldöntse a mögöttes történelmi kérdéseket, amelyek a történészek közötti folyamatos vita részét képezik, amely alakítja a megtörtént eseményeket és azok értelmezését illető véleményeket. A Bíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy funkciójára figyelemmel ez a közlemény rászolgált arra a magas szintű védelemre, amelyet a politikai vitának biztosítanak - és a sajtónak, tekintettel feladatára. E megfontolások azonban hiányoznak a Legfelsőbb Bíróság ítéletéből.

Ami azt a kérdést illeti, hogy az érintett személy mennyire volt jól ismert, és mi volt a közlemény tárgya, a Bíróság úgy ítélte: a magas hivatalok viselőinek személyes erkölcsi épsége egy demokratikus társadalomban a közösségi ellenőrzés tárgya. A legmagasabb tisztségviselőknek, akiket politikai eljárás révén választanak meg, el kell fogadniuk, hogy a múltban tanúsított nyilvános és politikai magatartásuk nyitva áll az állandó közösségi ellenőrzés számára. K-t az egyik legmagasabb bírói tisztségre az Országgyűlés választotta meg. A hazai bíróságok megállapították, hogy K. közszereplőnek minősült annyiban, hogy a kifogásolt állítások megtétele idején az Alkotmánybíróság tagja volt. A közlemény nem K. magánéletével, hanem a múltban tanúsított nyilvános magatartásával volt kapcsolatos, egy olyan tárggyal, amely a Bíróság szerint, bizonyos mértékben érintette K. 2007/2008-ban betöltött tisztségét. Valójában K. nem titkolta a kommunista pártban a múltban betöltött tisztségét. A Bíróság meggyőződött arról, hogy K. hivatali minőségében a nyilvánosság területén tevékenykedett, ezért a kritikákkal szemben magasabb fokú türelmet kellett volna tanúsítania.

Az érintett személy korábbi magatartását illetően a Bíróság megjegyezte, hogy 1983-ban K. az egyetem választott párttitkár-helyettese volt. A Bíróság nem tudta figyelmen kívül hagyni azt a tény, hogy azon erős kritika, amivel K.-nak szembesülnie kell, K. egy olyan szervezetben folytatott tevékeny részvételével állt kapcsolatban, amely egy totalitárius állam, a Magyar Népköztársaság elismert vezető ereje volt.

Az információk megszerzésének módját és azok hitelességét illetően a Bíróság észlelte, hogy az első kérelmező – aki hivatása szerint történész – levéltári kutatásokra támaszkodott, s az állambiztonság működését illetően nem vitatott tényekre támaszkodhatott. Nem volt vitatott különösen az, hogy K.-nak helyi szintű feladatai voltak a kommunista pártban, és hogy fellépett a *Dialógus* mozgalom ellen – például a mozgalom plakátjainak eltávolításával.

Ami a publikáció tartalmát, formáját és következményeit illeti, a kifogásolt cikk egy irodalmi hetilapban jelent meg. Egy olyan tudományos álláspontot jelenített meg, amely a történészek között vitatott, s bár túlzó nyelvezetet használt, szenzációhajhászás nélkül. K.-nak lehetősége volt arra, hogy a lap következő számában észrevételeket tegyen az állításokra; továbbá, később helyreigazítás jelent meg a lapban. K.-t nem vádolták bűncselekmény elkövetésével, és nincs jele annak, hogy szakmai tevékenysége során bármilyen hátrányos következményt szenvedett volna.

Végül, a kiszabott szankció súlyát illetően igaz, hogy a kérelmező ellen inkább polgári jogi, mint büntetőjogi szankció került alkalmazásra. A kérelmezőt azonban jelentős összegű kártérítés és perköltség megfizetésére kötelezték. A Bíróság továbbá úgy ítélte, hogy az alkalmazott intézkedés egy olyan ügyben, amely történészként az első kérelmező szakmai hitelességét érinti, alkalmas dermesztő hatás kiváltására. Ezzel összefüggésben a Bíróság hangsúlyozta, hogy a tényállítások helyreigazítását egy nemzeti bíróság már elrendelte; s az azt követően kiszabott szankciók nem voltak feltétlenül szükségesek ahhoz, hogy K. – aki egyébként nem megfelelő formában kért az elkövető költségén történő elégtételadásra kötelezést – megfelelő jogorvoslatban részesüljön.

A fentiekre tekintettel a Bíróság úgy találta, hogy a fenti elemek figyelmen kívül hagyásával a hazai bíróságok nem teremtettek meggyőző módon megfelelő egyensúlyt egy közszereplő személyiségi jogai, valamint az első kérelmező véleménynyilvánítás szabadságához való joga között – ami közvetlenül közérdeket szolgált azáltal, hogy egy nagy fontosságú közérdekű kérdéssel kapcsolatos vitához járult hozzá. A hazai bíróságok által felhozott indokok nem tekinthetők az első kérelmező

véleménynyilvánítás szabadságához való jogába történt beavatkozás elegendő és érdemi igazolásának. Ilyen módon a nemzeti hatóságok elmulasztották elérni a megfelelő egyensúlyt a vonatkozó jogok és kapcsolódó érdekek között. A Bíróság hozzátette, hogy a megfelelő egyensúly hiányának Bíróság általi megállapítása nem vonatkozik K. személyiségi jogaira, amelyeket az első kérelmező által tett helytelen állítások érintettek. Ezzel összhangban az első kérelmező vonatkozásában a panaszolt beavatkozás nem volt „egy demokratikus társadalomban szükséges” az Egyezmény 10. cikkének 2. bekezdése értelemben.

A Bíróság megjegyezte, hogy a szóban forgó jogok közötti megfelelő egyensúly hiányával kapcsolatosan tett megállapításai a második kérelmező vonatkozásában is igazak, annak ellenére, hogy a második kérelmezőre kiszabott szankció mértéke önmagában nem volt aggályos. Ennek kapcsán Bíróság azt is megjegyezte, hogy a második kérelmező az *Élet és Irodalom* következő, 2007. május 25-i számában megjelentette K. az első kérelmező állításaival kapcsolatos álláspontját. Ilyen módon – a szóban forgó cikk, valamint K. nyilatkozatainak egymás utáni megjelentetésével – a második kérelmező lehetővé tette az olvasók számára, hogy saját véleményét alkossanak. A Bíróság megjegyezte továbbá, hogy a második kérelmező egy olyan cikket jelentetett meg, amelyet közérdekűnek talált. Ezzel kapcsolatosan a Bíróság úgy ítélte, hogy a kifogásolt cikk bizonyos mértékig olyan tényállításokon alapult, amelyek tekintetében lehetőség volt a bizonyításra. Ezért azt kell megvizsgálni, hogy a szóban forgó állítások vonatkozásában a lap ésszerű módon megbízhatónak tekinthette-e az ismert történész által írt cikket, és hogy álltak-e fenn olyan különleges okok, amelyekre figyelemmel a lap eltekinthetett annak ellenőrzésétől, vajon az állítólagosan jóhírnevet sértő információ rendelkezett-e ténybeli alappal.

A kiadókat értelemszerűen befolyásolják a haszonszerzési szempontok és az, hogy a közzétételért való felelősség a szerkesztés folyamatába való tulajdonosi beavatkozást eredményez. Ahhoz, hogy a sajtó gyakorolhassa „örkutya” szerepét, fontos, hogy a közzétételért való kiadói felelősség mércéi olyanok legyenek, hogy ne bátorítsák a kiadókat arra, hogy a közleményeket cenzúrázzák. A felelősséghez kapcsolódó dermesztő hatás megfontolásának jelentősége van a megfelelő gondossági mérce megtalálásában.

A Bíróság észlelte, hogy az állambiztonsági levéltárakhoz való hozzáférés korlátozott. Megjegyezte, hogy az állítások ténybeli alapját képező információk ezért minden valószínűség szerint nem voltak ellenőrzés elvégzése céljából hozzáférhetők a lap számára. Mindenesetre úgy tűnik, hogy a levéltári források használata különleges szakmai tudást igényel. A helyzetet inkább úgy kell vizsgálni, ahogyan az adott időszakban a második kérelmező számára jelentkezett, mint a hazai eljárás során megismert információk alapján szerzett utólagos bölcsesség birtokában. A Bíróság meggyőződött arról: a második kérelmezőnek nem volt oka arra, hogy az állambiztonsági ügyekre specializálódott történész által írt cikk pontosságát megkérdőjelezze. Ilyen módon a Bíróság meggyőződött arról, hogy a második kérelmező az újságírói etikára vonatkozó szabályokkal összhangban járt el. Továbbá, nincs jele annak, hogy a második kérelmező rosszhiszeműen, K.-t lejárató szándékkal járt volna el. A fenti indokok alapján a Bíróság úgy ítélte, hogy az Egyezmény 10. cikkét a második kérelmező vonatkozásában is megsértették.

A Bíróság az első kérelmező javára 7.000,-Euro vagyoni, a második kérelmező javára a hazai ítélet alapján kifizetett összeggel megegyező összegű vagyoni kártérítést és 3.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

2. Hunvald György Magyarország elleni ügye (68.435/10. sz. ügy)

A kérelmezőt, Budapest VII. kerületének volt polgármesterét 2009. február 10-én többrendbeli csalás és egyéb bűncselekmények vádjával letartóztatták. Ezt megelőzően, büntetőeljárást indítottak néhány közeli munkatársa és ismerőse ellen ugyanezzel összefüggésben.

Az ügyészség az ezt követő, a kérelmező előzetes letartóztatása iránti indítványában az elrejtőzés, összejátszás és bűnismétlés veszélyére utalt. A védelem azzal érvelt, hogy a kérelmező, mielőlt tudomására jutott, hogy a rendőrség keresi, önként jelentkezett a rendőrségen, s jelezte a hatóságoknak, hogy kész az együttműködésre, s nem áll szándékában megszökni. A védelem azt is

előadta, hogy a kérelmező előzetes letartóztatása nem indokolt, helyette egy enyhébb kényszerítő intézkedést kellene alkalmazni, amennyiben arra egyáltalán szükség van.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2009. február 12-én elrendelte a kérelmező előzetes letartóztatásba helyezését, a védőnek a kérelmező szabadlábra, illetve – ha elengedhetetlen a kényszerintézkedés – házi őrizetbe helyezése iránti kérelmét. A bíróság úgy ítélte, hogy a nyomozás során felmerült egy olyan tényező, amely szerint a kérelmező befolyásolni akarta a nyomozóhatóságot, nevezetesen az ügyészséget, meglehetősen széles ismeretségi köre segítségével; e tényezőt azonban nem konkretizálták. A bíróság azt is megjegyezte, hogy a nyomozásnak több lépése még hátravan, így az összejátszás és a befolyásolás veszélye valós. Úgy ítélte továbbá, hogy a kérelmező szabadlábra helyezése esetén reálisan számolni lehet a bűnisméltés veszélyével. A döntés ismertetését követően a kérelmező védőügyvédje azonnal fellebbezett, ismételten javasolva kevésbé szigorú intézkedések alkalmazását, ha arra egyáltalán szükség van. A Fővárosi Bíróság 2009. február 20-án az elsőfokú döntést helybenhagyta, de az indoklást kiegészítette úgy, hogy az magában foglalta az elrejtőzés veszélyét is. Kiemelte a kérelmező rendezett családi körülményeit, de úgy ítélte, hogy a fogvatartás „más okból” szükséges, hogy megelőzzék az elrejtőzését, anélkül, hogy konkrétan megjelölje volna ennek indokait.

A kérelmező előzetes letartóztatását a törvény által megszabott időközönként ismétlődően meghosszabbították. Ezen eljárások során a védelem érvelése fő vonalaiban ugyanaz maradt, kiegészítve azzal, hogy a kérelmező egészségi állapotát illetően aggályok merültek fel. A kérelmező fellebbezéseire adott válaszaiban a másodfokú bíróság kielégítőnek tartotta azt, ahogyan az alsóbb fokú bíróság – egyéniesített módon - a kérelmező személyi körülményeit értékelte. A védelem érvként hozta fel, hogy a kérelmező, egy egykori befolyásos politikus, soha nem tett kísérletet bizonyíték elrejtésére vagy a tanúkkal való összebeszélésre, ezért bármiféle összejátszástól való félelem alaptalan. A bíróságot azonban nem győzte meg ez az érvelés.

A kérelmező további, szabadlábra helyezés vagy enyhébb kényszerítő intézkedések alkalmazása iránti kérelmei eredménytelenek voltak. A védelem ismétlődően hangsúlyozta a fogva tartást indokoltá tévő elemek hiányát, illetve a kérelmező személyi körülményeinek, legfőképpen egészségi állapotának figyelmen kívül hagyását. A bíróságok ezeket a felvetéseket elutasították, főképp azzal érvelve, hogy az összejátszás és a befolyásolás, illetve a bűnisméltés veszélye valós, továbbá, hogy a várhatóan súlyos büntetés valószínűvé teszi a kérelmező elrejtőzését. A védelem óvadék ellenében történő szabadlábra helyezés iránti kérelmeit azzal az indoklással utasították el, hogy a törvény kizárja az óvadék ellenében történő szabadlábra helyezést olyan esetekben, amikor az előzetes letartóztatásnak az elrejtőzés mellett más indoka is van. A bíróság 2010. november 22-ei végzésének indokolása szerint az előzetes letartóztatást kizárólag az elrejtőzés veszélyére tekintettel tartották fenn, az összejátszás veszélye már nem állt fenn. Ezt követően azonban nem érkezett újabb, az óvadék ellenében történő szabadlábra helyezés iránti kérelem.

Időközben a kérelmezőt a Központi Börtönkórház szakorvosai megvizsgálták, de nem tettek javaslatot azonnali orvosi beavatkozásra. A kérelmező kifejezetten visszautasította nemcsak azt, hogy szükség esetén bármiféle sebészeti beavatkozást hajtsanak végre rajta az intézetben, hanem egy esetleges műtétet követő utókezelést is. Az ügyvéd 2011. február 23-án a kérelmező egészségi állapotával kapcsolatos orvosi dokumentációt terjesztett be, és kérte a bíróságot, hogy szüntesse meg az előzetes letartóztatást, s rendeljen el helyette házi őrizetet. A bíróság 2011. március 11-én elutasította a beadványt, arra hivatkozva, hogy a kérelmező visszautasított bármiféle orvosi kezelést. Leszögezte, hogy a kérdéses műtétet a Központi Börtönkórházban vagy – szükség esetén – egy polgári kórházban is el lehet végezni.

A kérelmezőt 2011. május 13-án az elsőfokú bíróság végzése alapján szabadlábra és házi őrizetbe helyezték. Az ügyészség fellebbezésére azonban 2011. június 17-ével ismét őrizetbe vették. A kérelmező fogva tartását végül 2011. október 29-én szüntették meg. Az első fokon történt részbeni elítélést követően a Szegedi Ítéltábla 2013. október 10-én hozott másodfokú ítéletet. A kérelmező fellebbezése a Kúria előtt folyamatban van.

A kérelmező – valójában az Egyezmény 5. Cikkének 3. bekezdésére alapítottn – sérelmezte, hogy fogva tartása és annak meghosszabbítása jogtalan volt, mert a bíróságok elmulasztottak megjelölni

bármilyen olyan konkrét körülményt felmutatni, mely alátámasztotta volna ezen intézkedés szükségességét.

A Bíróság emlékeztetett, hogy esetjoga szerint azt a kérdést, vajon a fogvatartás időtartama ésszerű-e, nem értékelhető elvontan. Azt, hogy vajon egy vádlott őrizetben tartása indokolt-e, minden ügyben az adott ügy sajátosságai alapján kell értékelni. Egy adott ügyben a folytatólagos fogva tartás csak akkor tekinthető jogszerűnek, ha vannak olyan, valódi közérdekre utaló egyedi jelek, melyek – az ártatlanság vélelmétől függetlenül – nagyobb súllyal esnek latba, mint a személyi szabadság tiszteletben tartásának szabálya. Elsősorban a nemzeti igazságszolgáltatási hatóságok felelőssége annak biztosítása, hogy egy adott ügyben megvádolt személy előzetes letartóztatása ne haladja meg az ésszerű időtartamot. E célból meg kell vizsgálniuk az összes olyan tényezőt, amely – az ártatlanság vélelmének elvét megfelelően szem előtt tartva – a személyes szabadság tiszteletben tartásának szabályától való eltérést indokoló valódi közérdek fennállta mellett vagy ellen szólnak, és fel kell hozniuk azokat a szabadlábra helyezési kérelmet elutasító döntésükben. Lényeges, hogy az ilyen döntésekben megjelölt indokok és a kérelmező által a fellebbezéseiben említett valós tények alapján kell a Bíróságnak eldöntenie, hogy vajon megsértették-e az Egyezmény 5. Cikkének 3. bekezdését. A megalapozott gyanú folyamatos fennállta, hogy a letartóztatott személy bűncselekményt követett el, elengedhetetlen feltétele a folytatólagos fogva tartás törvényességének, de egy bizonyos idő elteltét követően már nem elégséges. Ilyen esetekben a Bíróságnak meg kell állapítania, hogy vajon az igazságszolgáltatási hatóságok által megadott egyéb okok továbbra is indokolják-e a személyes szabadságtól való megfosztást. Ha ezek az okok „relevánsak” és „elégségesek” voltak, a Bíróságnak arról is meg kell győződnie, hogy az illetékes nemzeti hatóságok „különleges gondossággal” jártak-e el az eljárás lefolytatása során.

A jelen ügyben a Bíróság észlelte, hogy a kérelmezőt több mint harmincegy hónapon át előzetes letartóztatásban tartották. A hazai bíróságok úgy ítélték meg, hogy fennáll az elrejtőzés és az összejárás veszélye, továbbá, hogy a kérelmező esetlegesen újabb bűncselekményt követhet el. A hatóságok szemében az elrejtőzés kockázatát megerősítette, miként azt az előzetes letartóztatást meghosszabbító csaknem valamennyi bírósági szint megismételte, a vádak súlyossága és a várható ítélet szigorúsága, illetve egy bizonyos, a kérelmező elrejtőzési szándékára utaló bizonyítási „elem”, melyet azonban sohasem nevesítettek vagy fedtek fel a védelem előtt. Ezen túlmenően a hatóságok úgy ítélték, hogy az állított bűncselekmény szervezett jellege, illetve az érintett pénzeszegek nagysága magukkal vonták az összejárás és a bűnisméltés veszélyét – mindezt anélkül, hogy bármilyen módon elemzésekbe bocsátkoztak volna azt a módot illetően, ahogy ezek a megállapítások és feltételezések kapcsolatban álltak egymással. Feltételezve, hogy a kérelmező fogva tartását kezdetben indokolta az a gyanú, hogy súlyos bűncselekményt követett el, a Bíróság úgy ítélte, hogy a vádak súlyossága, bár „releváns” volt, az egész időszak vonatkozásában önmagában nem teremtett „elégséges” alapot ahhoz, hogy fogva tartsák. Ami a további két indokot illeti, a Bíróság észlelte, hogy az azok alapján hozott bírósági határozatok a kérelmező fogva tartásának meghosszabbítását illetően meglehetősen sablonos döntések voltak, melyek meghozatala során nem vették kellőképpen fontolóra a kérelmező érdemi érvelését.

A Bíróság megjegyezte, hogy a védelem érvelése egészségügyi problémákat is magában foglalt. E tekintetben a Bíróság úgy találta, hogy az 5. Cikk 3. bekezdése nem értelmezhető úgy, mint amely kötelezi a nemzeti hatóságokat, hogy szabadlábra helyezték a fogvatartottat egészségi állapotára tekintettel. Azt, hogy a fogvatartott személy egészségi állapota összeegyeztethető-e folyamatos fogva tartással, elsősorban a nemzeti bíróságoknak kell eldönteniük, és általában nem kötelesek a fogvatartottat egészségügyi okokból szabadlábra helyezni vagy polgári kórházban elhelyezni, lehetővé téve számára, hogy ott speciális orvosi kezelésben részesüljön. A jelen ügyben a Bíróság nem tulajdonított nagy jelentőséget a kérdésnek, mivel a kérelmező számára fogva tartása idején is elérhető volt a szükséges kezelés, s a kérelmező volt az, aki kifejezetten visszautasította ezt a lehetőséget.

A Bíróság kiemelte továbbá, hogy az előzetes letartóztatás harmincegy hónapos időtartama alatt – úgy tűnik – érdemben nem fontolták meg annak a lehetőségét, hogy a kérelmezővel szemben más, enyhébb intézkedéseket fogjanatosítsanak, mint például a házi őrizet vagy a lakhelyelhagyási tilalom.

Összességében a Bíróságnak az volt a véleménye, hogy az eljárás megfelelő lefolytatásának biztosítása szempontjából nem lehetett „szükségesnek” tekinteni a kérelmező meghosszabbított

előzetes letartóztatását. Ezzel összhangban a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy azok az okok, melyekre a bíróságok határozataikban hivatkoztak, nem voltak elégségesek annak igazolására, hogy a kérelmezőt a kérdéses időtartamban fogva tartásuk, vagyis az Egyezmény 5. Cikkének 3. bekezdését megsértették.

A Bíróság a kérelmező javára 2.700,-Euro nemvagyoni kártérítést ítelt meg.

3. Barta Pál és Drajkó István Magyarország elleni ügye (35.729/12. sz. ügy)²⁷

Az első kérelmezőt 2006. február 15-én gyanúsítottként hallgatták ki adócsalás gyanúja miatt összefüggésben. A második kérelmezőt 2008. február 5-én ugyanezen büntetőeljárás kapcsán ugyancsak gyanúsítottként hallgatták ki adócsalás gyanúja miatt. A Budapesti IX. kerületi Ügyészség 2008. május 13-án a Btk. 310. § (1) bekezdése alapján büntetendő adócsalás, továbbá más bűncselekmények – így csalás és magánokirat-hamisítás – vádjával vádiratot nyújtott be mindkét kérelmező, s két további vádlott-társ ellen. A Pesti Központi Kerületi Bíróság az első tárgyalást 2011. április 6-án tartotta, amikor a négy vádlott tett vallomást. A következő tárgyalás 2011. szeptember 1-re volt kitűzve. Ezen a tárgyaláson a bíróság hat tanút hallgatott meg. 2011. december 2-án és 2012. április 4-én két további tárgyalásra került sor. A Kerületi Bíróság 2012. április 4-én ítéletet hozott, amelyben bűnösnek találta a kérelmezőket az ellenük felhozott vádpontokban. Az első kérelmezőt 600.000,-forint, a második kérelmezőt 300.000,- forint pénzbüntetésre ítélte. Mivel sem a vádlottak, sem az ügyészség nem fellebbezett, a Kerületi Bíróság indoklása a tényállás, valamint az alkalmazott jogszabályok ismertetésére szorítkozott. Az ítéletet 2012. május 30-án kézbesítették a kérelmezőknek.

A kérelmezők – az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésére hivatkozással – azt sérelmezték, hogy az ellenük lefolytatott büntetőeljárás hossza összeegyeztethetetlen volt “ésszerű idő” követelményével.

A Kormányzat előzetesen hivatkozott arra, hogy a kérelmezők elmulasztották a hazai jogorvoslatok kimerítését, mivel nem nyújtottak be eljárás elhúzódása miatti kifogást a Be. 262/B. § alapján. A kérelmezők azzal érveltek, hogy a bíróság a vádirat benyújtását követően csaknem három évig nem tűzte ki az első tárgyalást, és ezen időszakban a Be. 262/B. § szerinti kifogás nem nyújtott volna jogorvoslatot a késelelemre. A Bíróság – Fazekas Magyarország elleni ügyétől eltérően – érdemben vizsgálta a szóban forgó hazai jogorvoslat hatékony voltát. A Bíróság két korábbi ügyre is utalt, amelyekben hatékonyan minősített olyan jogorvoslatokat, amelyek lényege az volt, hogy kérelemre a magasabb szintű bíróság határidőt tűzött az alacsonyabb fokú bíróság számára olyan eljárásjogi intézkedés megtételére, amely tekintetében az késelelemben volt. A Bíróság azonban azt is megállapította, hogy az eljárás gyorsítását célzó jogorvoslat hatékony volta attól is függ, hogy jelentős hatással van-e az eljárás egészének a hosszára. Következésképpen, ha az eljárás magában foglal egy olyan lényeges időszakot, amelynek felgyorsítására nincs lehetőség, akkor az ilyen jogorvoslat nem tekinthető hatékonyan.

A jelen ügyben a Bíróság észlelte, hogy a Be. 262/B. § szerinti, eljárás elhúzódása miatti kifogás csak bírósági eljárásban okozott késelelem esetén nyújtható be, nyomozati szakban keletkezett késelelem esetén nem. Továbbá, ez a lehetőség csak akkor áll fenn, ha jogszabály kifejezetten előír egy határidőt a bíróság számára valamely eljárásjogi cselekmény megtételére, és a határidő eltelt, vagy ha a bíróság határidőt ír elő a felek vagy más személyek számára, és mulasztásukat követően a bíróság nem alkalmazza velük szemben a jogszabályban biztosított intézkedéseket. A Bíróság kiemelte, hogy az első kérelmező ügyében a nyomozás a vádirat benyújtását megelőzően már két éve tartott, és hogy a 262/A. § nem biztosít jogorvoslatot a nyomozóhatóságok által okozott késelelelmekekkel szemben. Továbbá, az első tárgyalást 2011. április 6-ára – a vádirat benyújtása után mintegy három évvel – tűzték ki. Mivel a Be. a kiemelt jelentőségű ügytípusokat felsoroló 554/B. §-a kivételével nem ír elő konkrét határidőt az első tárgyalás kitűzésére, a Bíróság úgy találja, hogy ezt a késelelmet a 262/A. § szerinti kifogás nem orvosolta volna hatékonyan. Ilyen módon a büntetőeljárás magában foglalt egy olyan lényeges időszakot (az első kérelmező esetében öt évet, a második kérelmező esetében három évet), amely alatt nem volt lehetőség az eljárás gyorsítására a 262/A. § szerinti kifogás benyújtásával. Ilyen körülmények között a Bíróság úgy ítélte, hogy a kérelmezőknek nem kellett igénybe venniük a

---

27 Az ítélet 2014. március 17-én vált véglegessé.

Be. 262/A. §-ban biztosított jogorvoslatot ahhoz, hogy az Egyezmény 35. cikke 1. bekezdésében foglaltaknak eleget tegyenek.

Ennek kapcsán a Bíróság észlelte, hogy a Be. nem ír elő konkrét határidőket a büntetőeljárás kulcsfontosságú szakaszaira, így a nyomozás lezárására, a tárgyalások kitűzésére, és – a kiemelt jelentőségű ügyek kivételével – általában az eljárás befejezésére.

Ezenfelül, a Kormányzat mindeddig nem bizonyította, hogy a hivatkozott jogi út valóban képes felgyorsítani az eljárást vagy a korábban okozott késedelem orvoslását biztosítani. A Bíróság számára a szóban forgó jogorvoslat hatékony volta kapcsán elég nagy a bizonytalanság, különösen érdemi példák hiányában. Továbbá, úgy tűnik, hogy az eljárás gyorsítását célzó kifogásnak nincs kötelező ereje az érintett bíróságra nézve, és a kifogás elutasítása ellen nincs helye fellebbezésnek. Ilyen körülmények között ennek a jogorvoslatnak nincs jelentős hatása az eljárás egészének lebonyolítására. A Bíróság ezért úgy ítélte, hogy a Kormányzat által hivatkozott jogorvoslat nem tekinthető olyan hatékony jogorvoslatnak, amit elhúzódó büntetőeljárás esetén ki kellene meríteni; a Kormányzat hazai jogorvoslatok kimerítésének elmulasztásával kapcsolatos kifogását mindkét kérelmező vonatkozásában el kellett utasítani.

A Bíróság emlékeztetett, hogy valamely kérelmező csak abban az esetben veszítheti el az áldozat jogállását, ha az Állam kifejezetten vagy lényegében elismeri az Egyezmény megsértését, és megfelelő jogorvoslatot nyújtott a jogsértésre, például a büntetés kifejezett és mérhető módon történő csökkentésével. A jelen ügy kapcsán a Bíróság kiemelte, hogy a bíróság az első kérelmezőt 600.000,- forint, a második kérelmezőt pedig 300.000,-forint pénzbüntetésre ítélte. Mivel sem a kérelmezők, sem az ügyész nem fellebbezett, a Kerületi Bíróság csak rövid indoklást tartalmazó ítéletet hozott, amely a tényeket, valamint az alkalmazott jogszabályokat foglalta össze. Az indoklás nem tért ki a büntetések kiszabásakor figyelembe vett elemekre, sem arra, hogy vajon az eljárás hosszát enyhítő körülményként vette-e figyelembe, és ha igen, milyen módon. A Bíróság ezért úgy ítélte: még ha feltételezzük is, hogy a magának pénzbüntetés kiszabására valóban az eljárás nem megfelelő hosszára is figyelemmel került sor, az intézkedés akkor sem tesz eleget a kérelmezők áldozati jogállása megszűnéséhez szükséges másik követelménynek, nevezetesen az Egyezmény 6. cikke 1. bekezdése megsértése elismerésének. Következésképpen a Bíróság úgy találta, hogy az Egyezmény 6. cikke 1. bekezdésének állítólagos megsértése tekintetében a kérelmezők továbbra is hivatkozhatnak áldozat voltukra.

Az ügy érdemét tekintve a Bíróság megállapította, hogy a figyelembe veendő időszak az első kérelmező esetében 2006. február 15-én, a második kérelmező esetében 2008. február 5-én kezdődött, és 2012. május 30-án ért véget. Ilyen módon az eljárás egy bírósági szinten hat évig és három hónapig, illetve négy évig és három hónapig tartott. A Bíróság emlékeztetett, hogy az eljárás hosszának ésszerű voltát az ügy körülményei fényében és a következő szempontokra figyelemmel kell megítélni: az ügy bonyolultsága, valamint a kérelmezők és a releváns hatóságok magatartása. A Bíróság már többször megállapította az Egyezmény 6. cikke 1. bekezdésének megsértését olyan ügyekben, amelyek a jelenlegihez hasonló kérdéseket vetettek fel. Az előterjesztett anyagokat megvizsgálva a Bíróság úgy ítélte, hogy a Kormányzat nem hozott fel olyan tényt vagy meggyőző érvet, amely alkalmas lenne arra, hogy a jelen körülmények között más következtetésre jusson. A kérdéssel kapcsolatos esetjogára utalással a Bíróság úgy ítélte, hogy az eljárás hossza eltúlzott volt, és nem felelt meg az "ésszerű idő" követelményének. Ezzel összhangban az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették.

A Bíróság, utalva az Egyezmény 46. cikkére alkalmazandó elvekkel kapcsolatos esetjogára, rámutatott arra, hogy büntetőeljárás elhúzódásával kapcsolatosan jelenleg Magyarország ellen mintegy száz ügy van folyamatban a Bíróság előtt. Továbbá, büntetőeljárással összefüggésben a Bíróság eddig mintegy hatvan alkalommal állapította meg az Egyezmény 6. cikke 1. bekezdésének Magyarország általi megsértését. A Bíróság észlelte, hogy a kérelmezők ésszerű időn belüli tárgyaláshoz való jogának megsértése nem elszigetelt jelenség, hanem a nem megfelelő jogalkotásból és a nem hatékony igazságszolgáltatásból fakadó rendszerprobléma.

Az Európai Emberi Jogi Egyezményben Magas Szerződő Félle váláskor az érintett Állam vállalta, hogy a joghatósága alatt álló minden személy számára biztosítja az Egyezmény I. fejezetében meghatározott jogokat és szabadságokat. Ténylegesen az Államokat terheli egy általános

kötelezettség, hogy megoldják azokat a problémákat, amelyek az Egyezmény megsértésének Bíróság általi megállapításához vezetnek. Ennek ezért az állam számára elsődleges célnak kell lennie. Ha az Egyezményben védett jogok megsértése még előfordulhat, akkor az érintett Államnak saját jogrendszerükön belül biztosítaniuk kell az Egyezményben védett jogok megsértésének hatékony orvoslására szolgáló mechanizmust.

Azon pénzügyi következményeket illetően, amelyekkel a jogsértés jelen ügyben történt megállapítása az érintett államra nézve esetlegesen jár, a Bíróság emlékeztetett: a Magas Szerződő Felek az Egyezmény 46. cikke alapján vállalták, hogy a Bíróság végleges ítéletének minden olyan ügyben eleget tesznek, amelyben félként részt vettek, és a végrehajtást az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága ellenőrzi. Ebből – többek között – az következik, hogy a Bíróság jogsértést megállapító ítélete nem csupán a 41. cikk alapján igazságos elégtételként megítélt összegek érintettek számára történő kifizetésének a jogi kötelezettségét rója az érintett Államra, hanem azt a kötelezettséget is, hogy az érintett Állam – a Miniszteri Bizottság ellenőrzése mellett – válassza ki azon általános, illetve – amennyiben annak helye van – egyedi intézkedéseket, amelyeket a hazai jogrendszerbe be kell vezetni annak érdekében, hogy véget vessenek a Bíróság által megállapított jogsértésnek, és – amennyire lehetséges – orvosolják annak hatásait.

Az érintett Állam a Miniszteri Bizottság ellenőrzésének alávetve szabadon választja meg azon eszközöket, amelyekkel teljesíti az Egyezmény 46. cikke alapján rá háruló kötelezettséget, feltéve, hogy ezen eszközök összeegyeztethetők a Bíróság ítéletében foglalt következtetésekkel. A Bíróság rámutatott az érintett Állam által biztosított bevett jogorvoslat egyes gyenge pontjaira. Bár elvileg nem tartozik a Bíróságra annak meghatározása, hogy milyen jogorvoslati eszközök lehetnek megfelelőek az Egyezmény 46. cikke alapján az alperes államra háruló kötelezettségek teljesítéséhez, tekintettel arra a rendszerszintű helyzetre, amelyet azonosított, a Bíróság észlelte, hogy a jelen ítélet végrehajtásához kétségkívül nemzeti szintű általános intézkedésekre van szükség, olyanokra, amelyek figyelembe veszik az érintett személyek nagy számát.

Ezzel összefüggésben, annak érdekében, hogy segítsen az érintett Államnak a 46. cikk alapján rá háruló kötelezettségeknek való megfelelésben, a Bíróság emlékeztetett: már volt alkalmja arra, hogy tisztázza az Államok kötelezettségeit a bírósági eljárások elhúzódásával kapcsolatos panaszok orvoslására létrehozott jogi eszközök jellemzői és hatékonysága tekintetében. Az ésszerű időn belül történő tárgyaláshoz való jog jövőbeli megsértésének megelőzése céljából az érintett Államnak minden megfelelő lépést meg kell tennie annak érdekében, hogy – a jelenleg létező jogorvoslati lehetőségek hatályának módosításával vagy új jogorvoslatok létrehozásával – a jelenlegihez hasonló jogsértések esetén valóban hatékony jogorvoslatot biztosítson.

A Bíróság méltányossági alapon az első kérelmező javára 3.000,-Euró, a második kérelmező javára 2.000,-Euró nem vagyoni kártérítést ítélt meg.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

1. Stela Nikolova és Yordanka Vandova Bulgária elleni ügye (20.688/04. sz ügy)²⁸

Az első kérelmezőt 2001-ben, amikor rendőrként dolgozott, hivatali vesztegetéssel és hivatalos személy által elkövetett bűnpártolással vádolták meg. Egy 2003. márciusi ítéletben bűnösnek találták a vádakban, és 5 év szabadságvesztést, továbbá 3.000,-leva pénzbüntetést és a belügyi foglalkozástól való eltiltást szabtak ki rá. Az ítéletet másodfokon, 2003 júniusában eljárási hibák miatt hatályon kívül helyezték. Az ügyet számos alkalommal pótnyomozásra adták vissza 2005-ig, amikor elrendelték az eljárás megszüntetését.

Időközben, a folyamatban lévő büntetőeljárás eredményeként fegyelmi eljárást indítottak az első kérelmező ellen, ami 2002 februári elbocsátásához vezetett. Márciusban fellebbezett elbocsátása ellene a Közigazgatási Legfelsőbb Bírósághoz. A második kérelmezőt a Szófia Ügyvédi Kamara tagját hatalmazta meg, hogy megvédje érdekeit. A Belügyminisztérium 2002 áprilisában továbbította a Közigazgatási Legfelsőbb Bírósághoz az elbocsátásával kapcsolatos ügyiratot és - arra hivatkozva, hogy bizonyos okiratokat titkosítottak – kérte, hogy zárt tárgyalás elrendelését. Képviselői

²⁸ Az ítélet 2014. március 17-én vált véglegessé.

minőségében a második kérelmező kérte, hogy az ügyiratokba betekinthesse. Nem tudott azonban hozzáférni, azon az alapon, hogy az iratokat "titkos"-nak minősítették, és ő nem kapta meg az adatok megismeréséhez szükséges tanúsítványt. A minősített adatok védelméről szóló 2002. évi törvény alapján ezt a tanúsítványt csak azzal a feltétellel bocsáthatták volna ki a számára, ha alávetette volna magát egy nemzetbiztonsági ellenőrzésen, de ő nem volt hajlandó erre.

Az első kérelmező ezért úgy döntött, hogy ügyében személyesen védekezik. Kérte a Legfelsőbb Bíróságot, hogy függesse fel az eljárást, és kérje az Alkotmánybíróság döntését azon rendelkezések alkotmányosságát illetően, amelyek előírják, hogy az ügyvédeknek nemzetbiztonsági eljárásnak kell alávetnie magát ahhoz, hogy minősített adatokat tartalmazó okiratokhoz férjen hozzá. Kérelmét a Közigazgatási Legfelsőbb Bíróság 2002. június 25-én végzésével elutasította. 2003 júniusában a Közigazgatási Legfelsőbb Bíróság az elbocsátás tárgyában hozott határozatot helybenhagyta. Az első kérelmező felülvizsgálati kérelmét a következő év decemberében elutasította. Mivel az ügyiratot titkosították, az első kérelmező kezdetben nem tudta megszerezni a határozat kiadmányát, és azt nem tették közzé a Közigazgatási Legfelsőbb Bíróság honlapján. Csak az arra jogosult, hogy megtekintse az ítéletet a bíróság kezelőirodáján. Az ügy titkosítását 2009 júliusában oldották fel, a törvényben meghatározott öt éves időszak elteltét követően.

Az első kérelmező – az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésére hivatkozással – egyebek mellett azt sérelmezte, hogy az elbocsátása elleni fellebbezésével kapcsolatos bírósági eljárás nem volt nyilvános, a Közigazgatási Legfelsőbb Bíróság határozatait nyilvánosan nem hirdették ki, és nem voltak hozzáférhetők a nyilvánosság számára.

A Bíróság emlékeztetett: a hazai bíróságoknak lehetőségük van esetről-esetre eldönteni, hogy eltérjenek-e a bírósági eljárások nyilvánosságának alapelvétől – különösen a közérdek védelmében. Ezzel szemben egy általános és abszolút szabállyal összhangban zártan folyó „polgári” eljárás elvben nem tekinthető olyannak, amely megfelel az Egyezmény követelményeinek. A bíróság elé terjesztett kérdések természetével kapcsolatos kivételes körülmények azonban, különösen, ha a kérdések erősen technikai jellegűek, igazolhatják a nyilvános tárgyalás mellőzését.

A jelen ügyben az eljárás nyilvánosságának hiánya nem egy általános és abszolút szabályból eredt, hanem a bíróság által az egyik fél, nevezetesen Belügyminisztérium kérelmére, azon az alapon hozott határozatán, hogy néhány, az utóbbi által előterjesztett okirat titkosított, és a „titkos” jelzést visel. Tekintettel a kérdéses információk természetére, amelyek különösen a rendőrség bűnmegelőzés feladatának ellátása során használt módszereket érintették, a bolgár hatóságok jogos érdeke fűződhetett azok bizalmas jellegének megőrzéséhez. Ezen kívül nem volt bizonyíték arra, hogy a szóban forgó okiratok minősítéséről önkényesen, nem megfelelő módon, vagy az érvényes törvényes érdektől eltérő céllal döntöttek.

A Bíróság azonban emlékeztetett, hogy a titkosított okiratok pusztán jelenléte nem igazolja automatikusan a nyilvánosság kizárását az eljárásból, anélkül, hogy értékelnék annak szükségességét, illetve a bírósági eljárások nyilvánosságának alapelvét és közrend és nemzetbiztonság védelmének kényszerítő követelményeit. Így a bíróságnak, mielőtt egy konkrét ügyben a nyilvánosságot kizárja, konkrétan meg kell fontolnia, hogy az szükséges-e a közérdek védelméhez, és az e cél elérése érdekében feltétlenül szükséges mértékre kell korlátoznia azt.

A jelen esetben a Közigazgatási Legfelsőbb Bíróság döntését pusztán a minősített okiratoknak az ügy irataihoz való csatolásával indokolta. Nem törekedett annak megállapítására, hogy ezeket az iratokat kapcsolódhatnak-e az eljárás tárgyához, vagy hogy jelenlétük elengedhetetlen-e; és nem tervezte olyan intézkedések megtételét, amelyek korlátozzák a nyilvánosságának hiányának hatályát (például csak bizonyos okiratokhoz való hozzáférés korlátozását, csak bizonyos tárgyalások zártan történő megtartását). A helyzet úgy tűnik abból az automatizmusból eredt, hogy a bírósági ügy titkosítására vonatkozó szabályokat alkalmazták, ha az ügyiratok között csak az egyik irat volt titkosított. A Bíróság tehát a jelen esetben nem volt arról meggyőződve, hogy a nyilvánosság kizárása feltétlenül szükséges volt az érintett okiratok bizalmas jellegének megőrzése érdekében. Sőt, a kifogásolt eljárás keretében tárgyalt kérdések nem voltak erősen technikai jellegűek, ami igazolhatta volna a bírósági eljárások nyilvánosságának alapvető elvétől való eltérést. Ennek megfelelően az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették, tekintettel a nyilvánosság hiányára a kérdéses eljárásban.

A Bíróság azt is kiemelte, hogy mivel az első kérelmező ügyét "titkos"-nak minősítették, az ítélet nem hirdették ki nyilvánosan, és a nyilvános hozzáférés tilos volt 2009-ig, öt évig azt követően, hogy az ítéletet a Közigazgatási Legfelsőbb Bíróság meghozta. Amikor a bírósági ügy bizalmas adatokat kezelésével jár, vannak olyan technikák, amelyek lehetővé teszik a döntés bizonyos mértékű nyilvánosságának biztosítását, míg megőrzik az érzékeny adatok titkosságát. A Bíróság tehát nem volt meggyőződve arról, hogy az ügyiratban található bizalmas adatok védelme szükségessé tette volna valamennyi döntés nyilvánosságának korlátozását, különösen ilyen hosszú időn keresztül. Emellett az ítélet nyilvános hozzáféréseinek korlátozása annak volt az eredménye az egész ügyiratot automatikus titkosították, anélkül, hogy a hazai bíróságok elemezték volna egy ilyen intézkedés szükségességét és arányosságát az adott esetben. Ennek megfelelően az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették, tekintettel a szóban forgó határozatok nyilvános hozzáférhetőségének hiányára.

A Bíróság az első kérelmező javára 3.400,-Euro nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

2. Dag Vilnes és mások Norvégia elleni ügye (52.806/09. számú ügy)²⁹

A kérelmezők mind egykori mélytengeri búvárok, akik részt vettek a kőolaj-ipar részére végzett északi-tengeri mélytengeri műveletekben az ún. úttörő időszakban (1965-től 1990-ig). A kérelmezők állítása szerint egészségügyi problémáik keletkeztek és rokkanttá váltak mind az ugrási (rövid tartamú) és merülési (hosszú tartamú) búvármunka eredményeként. A többségük még mindig hörgőszűkülettel járó tüdőbajban, agyvelőbántalmakban, csökkent hallástól és poszttraumatikus stresszben szenved. Konkrétan azt állították, hogy munkafeltételeik és biztonságuk hiányosságai tették ki egészségüket és életüket veszélynek. A biztonsági előírásoktól eltérő rendelkezéseket, mint például a mélyvízi merülés időtartamának vagy a búvár köldökcsövének (légvezetékének) meghosszabbítását, gyakran engedélyezték. A a búvárok felszínre való visszatéréséhez használt nyomáscsökkentési táblázatot csak 1990-ben egységesítették, ami lehetővé tette, hogy az olajvállalatok csökkentsék a nyomáscsökkentési időt, csökkentve bérköltéseiket és versenyelőnyre tegyenek szert más vállalatokkal szemben.

Ennek eredményeként a kérelmezők többsége átesett keszonbetegségeen, valamint embólián. Az első kérelmező állította, hogy 1977-ben, amikor az *Arctic Surveyor* nevű búvárnaszád fedélzetén dolgozott, súlyos keszonbetegségeen esett át, amelynek következtében maradandó agyi- és gerinc sérülést szenvedett. Hivatkozott továbbá arra is, hogy 1983-ban a *Tender Comet* nevű hajó fedélzetén fülfájdalmat és egyéb súlyos fájdalmat érzett a merülés során, ezért úgy döntött, hogy megszakítja a merülését. Végül a hat másik kérelmező ugyancsak részletes beszámolót közölt sérüléseiről, melyeket azok a tesztmerülések okoztak, amelyekben – tájékozott beleegyezésük nélkül – Bergenben és a norvég fjordoknál vettek részt NUI AS/Nutec AS megbízásából.

Egy ideje már közismert, hogy 350-400 úttörő búvár – ideértve a kérelmezőket is – küzd egészségügyi problémákkal a merülés miatt. Hosszútávú tanulmányok kimutatták a lehetséges kapcsolatot a búvárok és a központi idegrendszer sérülése között. 2002. decemberében egy független vizsgálat jelentése (ún. Lossius-jelentés) azt sugallta, hogy az államnak fennáll a jogi – és így az anyagi felelőssége is – az északi-tengeri búvárok sérüléseiről, és javasolta, hogy a búvárok kapjanak kártalanítást. A Kormányzat, bár jogi szempontból felelősségét nem ismerte el, arra az álláspontra helyezkedett, hogy erkölcsi és politikai kötelessége a búvárok kártalanítására, ezért egy különleges kártalanítási eljárást dolgozott ki.

Az első kérelmező rokkantsági nyugdíjban, baleseti ellátásban folytán járó támogatásban részesül, és az Állam kártalanítási rendszerének köszönhetően 3.600.000 norvég koronát kapott. A másik hat kérelmező rokkantsági nyugdíjat kap, valamint néhányuk – az első kérelmezőhöz hasonlóan – kártalanítást kapott az Államtól és az olajvállalatoktól (Statoil/Hydro). Az első kérelmező 2005 februárjában további kártalanítás iránt keresetet nyújtott be az Állam ellen. 2005 decemberében a második kérelmező és a további öt kérelmező is keresetet nyújtott be azonos tartalommal. Az ügyeket egyesítették, az 3-7. kérelmezők ügyeit felfüggesztették a második kérelmező ügyének kimenetelére tekintettel. Az Oslói Városi Bíróság 2007. augusztusában az első és a második kérelmező javára döntött. Bár az Állam minden intézkedést megtett, amely tőle elvárható volt a búvárok élete

---

²⁹ Az ítélet 2014. március 24-én vált véglegessé.

védelmében (ami azt jelenti, hogy az Egyezmény 2. cikkét nem sértették meg) és a különböző érdekek mérlegelése során (a rokkant bűvárok zavaróan nagy száma összevetve azzal a ténnyel, hogy Norvégia lett a világ egyik leggazdagabb országa az olajnak köszönhetően), összességében úgy találta, hogy indokolt és méltányos az Állam felelősségét megállapítani a bűvárok egészségromlásáért.

Később azonban, 2008. novemberi, illetőleg 2009. októberi ítéletében a Felsőbíróság és a Legfelsőbb Bíróság elutasította mindkét kérelmező keresetét. Az első kérelmező esetében a két konkrét balesetet (1977-ben az *Arctic Surveyor*, 1983-ban a *Tender Comet* nevű bűvárnaszád fedélzetén) illetően a bíróság szigorú kárfelelősségi alapon nem találta megállapíthatónak az Állam felelősségét, mivel nem állt fenn eléggé szoros összefüggés az állítólagos ártalmas tevékenység és az Állam között. Az állam a munkáltató felelősség tárgyában hozott jogszabályokkal összhangban sem tekinthető felelősnek tekintettel azokra az intézkedésekre, amelyeket a hatóságok hoztak annak érdekében, hogy biztosítsák a vonatkozó, hatékony végrehajtási, ellenőrzési és felügyelettel támogatott biztonsági rendszabályok elfogadását.

A kérelmezők – az Egyezmény 2., 3. és 8. cikkére hivatkozással – azt sérelmezték, hogy az Állam elmulasztotta megtenni a szükséges lépéseket a mélyvízi bűvárok egészségének és életének védelme érdekében, mikor az Északi-tengeren dolgoztak és – három kérelmező esetén – a tesztüzem során. Sérelmezték azt is, hogy az Állam nem nyújtott kellő információt a mélyvízi-, illetve tesztbűvárkodás veszélyeiről.

Ami a kérelmezők azzal kapcsolatos általános panaszát illeti, hogy a hatóságok elmulasztották megakadályozni, hogy egészségük és életük veszélybe kerüljön, a Bíróság nagyrészt egyetértett a Főbíróság és a Legfelsőbb Bíróság mérlegelési jogkörében hozott döntésével. Nevezetesen, megerősítette, hogy a norvég hatóságok által hatályba léptetett szabályozási keret igyekezett megbízhatóan megvédeni a bűvárok biztonságát, és hogy a közforrásból támogatott felülvizsgálatot megbízható módon szervezték.

A Bíróság ezt követően a második, hatodik és a hetedik kérelmezőnek a tesztbűvárkodással kapcsolatos panaszait vizsgálta meg. Utalva a Legfelsőbb Bíróság megállapításaira, úgy ítélte, hogy a bűvárokat elégségesen tájékoztatták a tesztmerülésekről, amelyeket az illetékes hatóságok a vonatkozó egészségügyi szabályokkal összhangban, az akkor elérhető információk fényében végzett alapos vizsgálatot követően hagytak jóvá. Úgy találta, hogy a tesztmerülés, pusztán természetéből adódóan, bizonyos veszélyt rejt magában, ami megnehezíti azt, hogy összevessék más északi-tengeri merülési művelettel. Ezért a Bíróság úgy találta, hogy a tesztmerülés tekintetében a norvég hatóságok nem tehetőek felelőssé az Egyezmény 2. és 8. Cikkének megsértéséért.

A Bíróság megvizsgálta az első kérelmező panaszait az 1977-ben az *Arctic Surveyor* fedélzetén, valamint 1983-ban a *Tender Comet* fedélzetén történt balesettel kapcsolatban. Eltekintve azon állításától, hogy a rendkívül gyors ütemet előíró nyomáscsökkentési táblázat használata miatt volt kitéve súlyos keszonbetegségnek, a Bíróság úgy találta, hogy az első kérelmező más balesetekkel kapcsolatos állításai túlságosan homályosak ahhoz, hogy megállapítható legyen, vajon azok betudhatók-e a norvég hatóságoknak. Ezzel összhangban a panasznak ezt a részét mint nyilvánvalóan alaptalant visszautasította.

A Bíróság emlékeztetett: valamennyi kérelmezőnek lehetősége volt arra, hogy kártalanítási kérelmét a nemzeti hatóságok érdemben vizsgálják. Sőt, a norvég hatóságok és a Statoil egy további kártalanítási eljárást is kidolgozott, amely alapján a bűvárok jogosultak voltak jelentős összegű kártalanításért folyamodni, amelyet mind a hét kérelmező sikeresen meg is tett. Az intézkedések széles körére tekintettel megállapítható, hogy a norvég hatóságok jelentős erőfeszítéseket tettek a bűvárok életének és egészségének védelmében, ezzel eleget téve a 2. és 8. Cikkben foglalt kötelezettségüknek.

A Bíróság azonban úgy találta: lehetséges, hogy a kérelmezők egészségügyi állapota jelentősen romlott a keszonbetegség között. Nagyon valószínű az is, hogy ez bűvártársaságok által alkalmazott rendkívül gyors ütemű felemelkedést előíró nyomáscsökkentési táblázatoknak tulajdonítható. Valóban, azt követően, hogy a Kőolaj Igazgatóság 1990-ben egységesítette a nyomáscsökkentési táblázatot, jóval kevesebb bűvár szenvedett keszonbetegségtől. Eppen ezért a ha a norvég hatóságok már korábban közbeléptek volna, valószínűleg elháríthaták volna azt, ami úgy tűnik a kérelmezők egészségét és biztonságát fenyegető veszély fő okát.

Mivel az állam mulasztása következtében a kérelmezők egyike sem volt kitéve életveszélynek, ezért a Bíróság nem vizsgálhatta a kérdést az Egyezmény 2. Cikke fényében. A Bíróság azonban emlékeztetett az állam 8. cikk szerinti kötelességére, hogy elégséges hozzáférést biztosítson az egyéneknek az életüket és egészségüket fenyegető veszély felméréséhez szükséges információkhoz. Úgy találta, hogy a nyomáscsökkentési táblázat úgy tekinthető, mint egy érdemi információforrás, amely lehetővé teszi a bűvárok számára, hogy felmérjék a kockázatot, amelynek ki lehetnek téve. Mégis, sem a Munkavédelmi Felügyelőség, sem a Kőolaj Igazgatóság nem kötelezte a vállalatokat, hogy tegyék hozzáférhetővé a nyomáscsökkentési táblázataikat a kockázat felmérése érdekében, mielőtt engedélyezték számukra az egyedi merülési műveleteket. Ennek eredményeként lehetővé tették, hogy a vállalatok titokban tartsák nyomáscsökkentési táblázataikat és a nyomáscsökkentési időt csökkentések versenyszempontok miatt.

Bár nincs tudományos egyetértés a merülés hosszútávú hatásairól, azt széles körben elismerik, hogy a nyomáscsökkentési táblázat lényeges információkat tartalmaz a merülési művelet keretében fellépő egészségügyi kockázatok felméréséhez. Például 1984 júliusi levelében a Kőolaj Igazgatóság a Bűvár Egészségügyi Tanácsadó Bizottság felé aggodalmát fejezte ki arra vonatkozóan, hogy milyen nagy különbségek vannak az Északi-tengeren alkalmazott leggyorsabb és leglassabb nyomáscsökkentési táblázatok között. A hatóságok azonban nem tájékoztatták a bűvárokat sem e különbségek lehetséges következményeiről, sem pedig az egészségükkel és biztonságukkal kapcsolatos aggodalmaikról. Sőt, a hatóságok csak hosszú idő elteltével kötelezték az olajvállalatokat a nyomáscsökkentési táblázataik közzétételére.

Figyelembe véve a hatóságok szerepét a merülési műveletek ellenőrzésében és biztonságának biztosításában, valamint a tudományos egyetértés hiányát a keszonbetegség hosszú távú hatásait illetően, egy sokkal óvatosabb megközelítést kellett volna képviselnie az Államnak. A hatóságoknak lépéseket kellett volna tenniük annak biztosítása érdekében, hogy a kérelmezők megkapják a lényeges információt a gyors nyomáscsökkentési táblázatokkal kapcsolatban, és így képesé tegyék őket az egészségüket és biztonságukat fenyegető veszélyek felmérésére. Amennyiben a hatóságok így tettek volna, segíthettek volna sokkal hamarabb megszüntetni a túlzottan gyors nyomáscsökkentési táblázatok használatát, mint a vállalatok eszközét, hogy előmozdítsák gazdasági érdekeiket, tekintet nélkül a bűvárok egészségére és biztonságára. Ennek elmulasztása révén a norvég hatóságok nem teljesítették azt a kötelességüket, hogy biztosítsák a kérelmezők jogát a magánéletük tiszteletben tartásához, és ezzel megsértették az Egyezmény 8. Cikkét.

Az Egyezmény 3. cikkének sérelmét illetően a Bíróság utalt arra a korábbi megállapítására, hogy a hatóságok mulasztása arra a 8. cikk mulasztásra korlátozódik, hogy nem biztosított hozzáférést a túlzottan gyors nyomáscsökkentési táblázat használatával járó veszélyekre vonatkozó információkhoz. Úgy találta ezért, hogy az Egyezmény 3. Cikkét nem sértették meg.

A Bíróság a kérelmezők javára személyenként 8,000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

3. Topčić-Rosenberg Horvátország elleni ügye (19391/11. sz. ügy)³⁰

A kérelmező 2006. október 5-én örökbe fogadott egy hároméves gyermeket. Ebben az időben egyéni vállalkozóként működött Zágrábban.

A kérelmező 2006. októberében kérelmet nyújtott be a Horvát Egészségbiztosítási Alap zágrábi hivatalához annak érdekében, hogy fizetett szülési szabadságra való jogosultságát megállapítsák. A hivatal a kérelmet azzal az indokolással utasította el, hogy az egyéni vállalkozók és munkanélküli anyák szülési szabadságáról rendelkező jogi szabályozás (a szülési szabadságról szóló törvény) értelmében a vér szerinti anya csak a gyermek egyéves koráig jogosult fizetett szülési szabadságra, és az örökbefogadó anyákkal egyenlő módon kell bánni is.

Az elsőfokú határozat ellen a kérelmező fellebbezést nyújtott be a Horvát Egészségbiztosítási Alap központi hivatalához. Sérelmezte, hogy mint örökbefogadó anyát és mint egyéni vállalkozót is hátrányos megkülönböztetésben részesítették. Hivatkozott a munka törvénykönyvére, mely szerint az

---

30 Az ítélet 2014. március 24-én vált véglegessé.

örökbefogadó anyja a gyermek 12 éves koráig az örökbefogadás napjától kezdődően 270 nap fizetett szabadságra jogosult. A Horvát Egészségbiztosítási Alap központi hivatala a fellebbezést elutasította azon az alapon, hogy a kérelmező esetében *lex specialis*ként a szülési szabadságról szóló törvényt kell alkalmazni, az pedig egyévesnél idősebb gyermek esetén nem biztosít szülési szabadságot sem a vér szerinti, sem az örökbefogadó anyja részére.

A kérelmező 2007-ben bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet nyújtott be a közigazgatási bírósághoz, melyben a közigazgatási szervek határozatait támadta. A közigazgatási bíróság 2009-ben a kérelmező bírósági felülvizsgálat iránti kérelmét elutasította azon az alapon, hogy az eljáró hatóságok helyesen alkalmazták a szülési szabadságról szóló törvényt mint *lex specialis*-t, melynek értelmében a kérelmező nem volt jogosult fizetett szülési szabadságra, mivel az örökbefogadás napján a gyermek egyévesnél idősebb volt.

A kérelmező 2009 decemberében panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz. Érvelése szerint a közigazgatási szervek a vonatkozó jogszabályt oly módon alkalmazták, amely annak rendelkezéseit hatástalanná és illuzórikussá tette, mivel rendkívül ritkán fordul csak elő, hogy egyévesnél kisebb gyermeket fogadjanak örökbe. Álláspontja szerint a fizetett szülési szabadság célja az, hogy az örökbefogadó szülő és a gyermek számára egy alkalmazkodási időszakot biztosítson. A fizetett szülési szabadságot a szülés után álló vér szerinti anyák és a tizenkét évesnél kisebb gyereket örökbe fogadó alkalmazottak vehetik igénybe. Azáltal, hogy ezt a lehetőséget megtagadták tőle, a közigazgatási szervek – úgy mint örökbefogadó anyát és úgy is mint egyéni vállalkozót – hátrányosan megkülönböztették. Az Alkotmánybíróság 2011 február 9-én a kérelmező panaszát nyilvánvalóan alaptalannak nyilvánította és érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

A kérelmező – az Egyezmény 14. cikkére az Egyezmény 8. cikke vonatkozásában hivatkozva – sérelmezte, hogy a szülési szabadsághoz való joga tekintetében – úgy mint örökbefogadó anyát és úgy is mint egyéni vállalkozót – hátrányos megkülönböztetésben részesítették.

A Bíróság mindenekelőtt megjegyezte: korábban már kimondta, hogy egy törvényes és valódi örökbefogadásból eredő kapcsolat elégségesnek ítéltető arra, hogy olyan tiszteletet érdemeljen, mint amely az Egyezmény 8. cikke értelmében a családi életet megilleti. Kimondta azt is, hogy a szülői szabadság és az ahhoz fűződő juttatások támogatják a családi életet és szükségszerűen befolyásolják azt, hogy a család milyen módon szerveződjék. Mindezek alapján a szülői szabadság és a szülői juttatások az Egyezmény 8. cikkének hatálya alá tartoznak. A fenti alapelvek figyelembevételével a Bíróság megállapította, hogy jelen – az örökbefogadó anyát megillető szülési szabadsággal és az ahhoz fűződő juttatásokkal kapcsolatos – ügyben az Egyezmény 14. cikke az Egyezmény 8. cikke vonatkozásában alkalmazható. Ennek megfelelően, ha egy Állam úgy dönt, hogy szabályozza a szülői vagy szülési szabadságot, azt olyan módon kell tennie, hogy az a 14. cikkben foglaltaknak megfeleljen.

A Bíróság megállapította, hogy jelen ügyben a kérelmezővel szembeni eltérő bánásmód abban a tekintetben, hogy egyéni vállalkozóként a szülési szabadság jogát megkapja, örökbefogadó anyai jogállásán alapult. A kérelmezőtől megtagadták azt a jogot, hogy a gyermek örökbefogadása után szülési szabadságot és az ahhoz fűződő juttatásokat igénybe vegye, holott a vér szerinti anyákat ez a jog a gyermek születésétől a gyermek egyéves koráig megilleti.

A hazai hatóságok a hatályos hazai jogot – mely elvben elismeri az egyéni vállalkozói tevékenységet folytató örökbefogadó anyák szülési szabadsághoz való jogát – oly módon értelmezték, amely az örökbefogadó anyák számára is lehetővé tette, hogy – függetlenül az örökbefogadás időpontjától – a gyermek egyéves koráig szülési szabadságot vegyenek igénybe. Mivel a kérelmező lánya az örökbefogadáskor már hároméves volt, a kérelmező szülési szabadság iránti kérelmét elutasították.

A Bíróság úgy ítélte, hogy amikor jelen ügyben a hazai gyakorlatot – melynek során a hatóságok megtagadták, hogy szülési szabadságot biztosítsanak egy örökbefogadó anyja részére – értékeli, két szempontot kell figyelembe vennie. Először is azt, hogy egy örökbefogadó anyja esetében a szülési szabadság célja annak lehetővé tétele, hogy a gyermekkel otthon maradjon és róla gondoskodjék; e tekintetben helyzete hasonló a vér szerinti szülőéhez. Másodszor az államnak tartózkodnia kell minden olyan intézkedéstől, amely megakadályozhatja az örökbefogadó szülő és a gyermek közti kötelék kialakulását és a gyereknek a családba való beilleszkedését.

A Bíróság észlelte, hogy a munka törvénykönyvének akkor hatályos szövege szintén elismerte, hogy az örökbefogadó anyáknak ugyanúgy joga van a szülési szabadsághoz, mint a vér szerinti anyáknak. Biztosította, hogy valamennyi jog, amely a vér szerinti anyát a gyermek születését követően megilletik, ide értve a szülési szabadsághoz való jogot is, az örökbefogadást követően az örökbefogadó anyát is megillessék. Ezzel összefüggésben a munka törvénykönyvének 66. § (2) bekezdése biztosítja az anya számára annak lehetőségét, hogy a gyermek születésének várható időpontját megelőző 45 napban, a szülést követően pedig a gyermek egyéves koráig szülési szabadságot vegyen igénybe. A törvény 74. §-a értelmében az örökbefogadó szülőknek ugyanúgy joga van a szülői státusz védelméhez és a gyermekek felneveléséhez, és az egyévesnél idősebb, de a 12. életévét még be nem töltött gyermeket örökbefogadó szülő jogosult arra, hogy az örökbefogadás időpontjától számítva 270 nap fizetett szülési szabadságot vegyen igénybe.

A szülési szabadságról szóló törvény 2. § (2) bekezdése és 3. § (1) bekezdése – melyre, mint *lex specialis*-ra jelen ügyben a hazai hatóságok a döntésüket alapították – értelmében az egyéni vállalkozói tevékenységet folytató vér szerinti szülőknek joga van arra, hogy a gyermek születésének várható időpontját megelőző 45 napban, a szülést követően pedig a gyermek egyéves koráig szülési szabadságot vegyenek igénybe. A törvény 6. §-a értelmében az örökbefogadó szülők a törvényben biztosított valamennyi jogot azonos feltételekkel gyakorolhatják, de nem határozta meg, hogy hogyan kell eljárni abban az esetben, ha a gyermeket egyéves kora után fogadták örökbe.

A Bíróság ezért úgy ítélte, hogy a hazai hatóságok, amikor úgy értelmezték a szülési szabadságról szóló törvény rendelkezéseit, hogy a szülési szabadsághoz való jogot csak a gyermek egyéves koráig biztosítja az örökbefogadó anyának, a hatályos jogszabályokat rendkívül formális és rugalmatlan módon értelmezték. Figyelmen kívül hagyták a munka törvénykönyve által elfogadott általános elveket, melyek figyelembe vették azt a tényt, hogy a vér szerinti anya szülés időpontjában fennálló helyzete megfelel az örökbefogadó anya helyzetének közvetlenül az örökbefogadás után.

Ennek megfelelően, mivel nem talált objektív és ésszerű indokot arra, hogy a kérelmezővel mint örökbefogadó szülővel szembeni eltérő bánásmódról a gyermek örökbefogadását követő szülési szabadsághoz való jog megadása és egy vérszerinti anya között, aki ugyanezt a jogot megkapja a szüléskor, a Bíróság úgy ítélte, hogy az ilyen különbségtétel hátrányos megkülönböztetésnek minősül.

Végül a Bíróság megjegyezte, hogy minden kétség, mely azzal kapcsolatos, hogy az örökbefogadó anyát az örökbefogadás után ugyanolyan elbánásban kell-e részesíteni, mint a vér szerinti anyát a szülés után, a 2009. január 1. napján hatálya lépett anyasági és szülői ellátásokról szóló törvény elfogadásával megszűnt. Bár ez a törvény a kérelmező helyzetére nem volt közvetlenül alkalmazható, mivel a szülési szabadság iránti kérelmét a korábbi szabályozás alapján nyújtotta be, kétségek nélkül azt sejteti, hogy mind a közigazgatási bíróság, mind az Alkotmánybíróság figyelmen kívül hagyta a hazai jogrendszer vonatkozó elveit.

A fentiek alapján a Bíróság megállapította, hogy az Egyezmény 14. cikkének a 8. cikk tekintetében megsértették.

A Bíróság a kérelmező javára 7.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítelt meg.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Büntető ügyszak

Bfv.III.1.051/2013/10.

A rendezvényszervezés, mint tevékenység tartalmi elemeinek sorába nem csak a program kialakítása, a fellépő személyek kiválasztása, az esemény meghirdetése, hanem az esemény biztonságos megtartása (a be- és kiléptetés, a belső mozgás zavartalanságának biztosítása) is beletartozik.

Önmagában véve egyébként a bíróságnak a bizonyítás terjedelmével kapcsolatos pervezető határozatai, illetve az a körülmény, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú eljárásában megvalósult egyes relatív eljárási szabálysértéseket olyannak tekintett, mint amelyek nem voltak lényeges

kihatással az ügy érdemére, nem értékelhető az emberi jogok és alapvető szabadság védelméről szóló Római Egyezmény VI. Cikkében körülírt elvek, a tisztességes, pártatlan eljárás sérelmének sem.

Bfv.II.1.208/2013/11.

I. A vád törvényessége nem kevesebb, mint amit a büntetőeljárás törvény a 2. §-ának (2) bekezdésében megkövetel, de annál nem is több. A vád törvényessége valójában a vádirattal szemben támasztott tartalmi követelmények [Be. 217. § (3) bekezdés] minimuma.

II. A vádemelés tekintetében az ügyész döntése szuverén, és a vád törvényességét semmiben sem érinti, hogy a vád benyújtását egyáltalán megelőzte-e nyomozás (különben pl. nem volna helye a vád kiterjesztésének), betartották-e a nyomozás és a vádemelés eljárásjogi szabályait, a vád törvényesen beszerzett és ellenőrzött bizonyítékokon nyugodva megalapozott-e. A vád törvényessége megnyitja a bíróság eljárásának folyamatát, majd annak keretében a bíróság az ügydöntő határozatában foglal állást a vád anyagi jogi megalapozottságának a kérdésében.

III. A büntetőeljárás törvény alapvető rendelkezései megfelelnek a tisztességes eljárás követelményeinek, a törvény mégsem az alapvető rendelkezések megsértéséhez, hanem kizárólag a tételesen meghatározott szabálysértésekhez rendel feltétlenül alkalmazandó eljárás szankciót. A feltétlen eljárás szabálysértések köre azonban zárt, ahhoz hozzátenni, s abból elvenni nem lehet. Következésképp a hatályos jog alapján nem juthatunk el odáig, hogy az eljárás (a tárgyalás) - helyenként vitatható tartalmú - tisztességének megsértését egy az egyben feltétlen eljárás szabálysértésként bíráljuk el.

A Be. 2. §-ának (1) bekezdése szerint a bíróság ítékezése során törvényes vád alapján jár el. A Be. 2. §-ának (2) bekezdése értelmében törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntetőtörvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.

A vád törvényessége nem kevesebb, mint amit a büntetőeljárás törvény a 2. §-ának (2) bekezdésében megkövetel, de annál nem is több. A vád törvényessége valójában a vádirattal szemben támasztott tartalmi követelmények [Be. 217. § (3) bekezdés] minimuma.

A bíróság e körben azt vizsgálja, hogy a benyújtott vád alaki és tartalmi szempontból eljárásra alkalmas-e [Be. 267. § (1) bekezdés j), k) pont; 309. § (1) bekezdés, 332. § (1) bekezdés d) pont], s ha alkalmasnak találja, ügydöntő határozatában dönt a vádról [Be. 257. § (1) bekezdés 2. mondat].

A felülvizsgálati indítvány a benyújtott vádirat kapcsán semmiben sem vitatta a Be. 2. §-ának (2) bekezdésében meghatározott feltételek fennálltát, ekként az alaki legitimitációt (ügyész vádlói jogosultsága), a személyre egyéniesítettséget (terhelt meghatározottsága) és a tartalomra konkretizáltságot (cselekmény meghatározottsága). A felülvizsgálati indítvány voltaképpen a büntetőeljárás törvény kritériumait meghaladó feltételeket támasztott, midőn anyagi jogi összefüggésében is elhelyezte a vád törvényességét, s ahhoz anyagi jogi megalapozottságot rendelt.

A Kúria ezt az álláspontot nem osztja. A Kúria a Kerületi Ügyészség B.V.2424/2006/2-III. számú vádiratát áttekintve és az alapítélettel egybevetve megállapította, hogy a vád maradéktalanul megfelelt a Be. 2. §-ának (2) bekezdésében megszabott feltételeknek. A benyújtott vád alaki és tartalmi szempontból eljárásra alkalmas, másként fogalmazva törvényes volt. A vádemelés tekintetében az ügyész döntése szuverén. A vád törvényességét nem érinti, hogy a vád benyújtását egyáltalán megelőzte-e nyomozás (különben pl. nem volna helye a vád kiterjesztésének), betartották-e a nyomozás és a vádemelés eljárásjogi szabályait, illetve a vád törvényesen beszerzett és ellenőrzött bizonyítékokon nyugodva megalapozott-e.

A vád törvényessége megnyitja a bíróság eljárásának folyamatát, majd annak keretében a bíróság az ügydöntő határozatában foglal állást a vád anyagi jogi megalapozottságának a kérdésében. Ennek megfelelően alakult az ítélezési gyakorlat. Példálózva: a nyomozás során megvalósult eljárási szabálysértés a vád törvényességét nem érinti (EBH 2013.B.23., EBD 2012.B.31., EBH 2299.). A vád törvényessége szempontjából annak ténybeli megalapozottsága - bizonyítékokkal kellően alátámasztottsága - közömbös, ez a büntetőper érdemi kérdése (EBD 2012.B.31., BH 2012.86.II.).

Összegezve: A vád törvényessége viszonylagos, gyakorlatilag formai, azonban -és ez a lényeg - a büntetőeljárás törvény határozza meg az ismérveit, s az ezeknek való megfelelésen túl vele szemben egyéb feltétel nem támasztható.

A Kúria nem negálta a vád törvényességének lehetséges más - elvi, tudományos - meghatározhatóságát, de felfogásában a törvényeknek alávetettsége nem adhat teret a törvényes szabályok, a törvényes rend átlépésére.

A Kúria megjegyzi még, hogy a terhelt utóbbi beadványában nyilvánvalóan az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 6. Cikkének 3.d) pontjára utalt feltétlen eljárási szabálysértés gyanánt. Ez a megközelítés megjelent a kirendelt védő érvelésében is. Csakhogy a büntetőeljárás törvény nem tartalmaz olyan szabályt, hogy a tisztességes eljárás megsértése feltétlen eljárási szabálysértés volna. A tisztességes eljárás (a tisztességes tárgyalás) követelménye egy meglehetősen általános szinten megfogalmazott alkotmányjogi [Magyarország Alaptörvénye Szabadság és felelősség, XXVIII. cikk (1) bekezdés] és emberi jogi norma, ráadásul a Római Egyezmény 6. Cikkének a sajátossága, hogy az 1-3. pontjaiban több részjogosítványt határoz meg, ugyanakkor az 1. ponton belül külön is tisztességes tárgyalást vár el a bíróságtól, azaz létezik a tisztességesen belüli tisztesség is.

A büntetőeljárás törvény alapvető rendelkezései (Be. I. Fejezet) megfelelnek a tisztességes eljárás követelményeinek, és normajellegüknel fogva eligazítanak a részletszabályok körül esetlegesen feltámadó kétségek megoldásában. A törvény mégsem az alapvető rendelkezések megsértéséhez, hanem kizárólag a tételesen meghatározott szabálysértésekhez rendel feltétlenül alkalmazandó eljárási szankciót. A feltétlen eljárási szabálysértések köre azonban zárt, ahhoz hozzátenni, s abból elvenni nem lehet. Következésképpen a hatályos jog alapján nem juthatunk el odáig, hogy az eljárás (a tárgyalás) - helyenként vitatható tartalmú - tisztességének megsértését egy az egyben feltétlen eljárási szabálysértésként bíráljuk el.

Bfv.I.1.222/2013/4.

Az adott ügyben nem foghatott helyt az a védői érvelés sem, hogy a terhelt a közügyekben való véleménynyilvánítás szabadságát gyakorolta, amely mind az Emberi Jogok Európai Bírósága, mind az Alkotmánybíróság által fokozottan védett alapjog.

A közszereplővel kapcsolatban olyan tényre utaló kifejezések napilapban, olvasói levélben való közlése, amelyek - valóságuk esetén - alkalmasak a közszereplő ellen büntetőeljárás indítására, túlmegy a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos szabadságán, s nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmozás bűncselekményének a megállapítására adhat alapot; a valóságbizonyításnak ez esetben is helye van [BH 2011.186.]. Ugyanez vonatkozik a választási szórólapra is.

Az irányadó tényállás szerint a terhelt a magánvédő tevékenységéről megjelent kiadványban a „Fátolvajlások” címszó alatt nem véleményt közöl, hanem tényt állít: „rövidítette meg”; „tulajdonította el”. Hasonlóképpen tényt állít a „Ravatalozó” címszó alatt is: „az összegeket idegenek vették fel”, „el nem végzett munkáért is”.

A tényállítás becsület csorbítására alkalmas voltát annak alapján kell megítélni, hogy a tényállítás objektív értelmezés alapján és a társadalomban kialakult általános felfogás szerint alkalmas-e a becsület csorbítására [BH 2011.462.]. Ezért a társadalomban kialakult általános megítélés, az általános erkölcsi és közfelfogás az, amelynek figyelembevételével kell eldönteni, hogy az adott tény állítása vagy híresztelése alkalmas-e a becsület csorbítására. Általában alkalmas a becsület csorbítására az olyan tény állítása, híresztelése, amely a valósága esetén büntető, szabálysértési vagy fegyelmi eljárás megindításának alapjául szolgálhat a sértett ellen, ezt meghaladóan azonban a becsület csorbítására alkalmas az olyan tény állítása, híresztelése is, amely az emberi méltóságot támadja, vagy amely alkalmas arra, hogy a sértettől, tulajdonságairól, magatartásáról, személyes értékeiről a környezetében kialakult kedvező társadalmi megítélést kedvezőtlen, negatív irányba befolyásolja [BH 2000.285.].

A szabad véleménynyilvánítás alapjoga folytán a közhatalmat gyakorló, a közélet, a politikai élet szereplőivel kapcsolatosan a megengedett véleménynyilvánítás köre valóban tágabb, mint más

személyeknél. Ebből következően a közéleti szereplők tekintetében a való tények feltárását - még ha azok alkalmasak is e személyek társadalmi megbecsülésének a csorbítására - minden esetben közérdekűnek kell tekinteni, a közérdek fogalmán pedig nem csupán a társadalom egészének legáltalánosabb érdekeit kell érteni, hanem közérdekű lehet a társadalom egyes kisebb közösségeinek szűkebb körű érdekét érintő tényállítás, híresztelés is.

Míndez azonban nem jelenti azt, hogy a közéleti szereplőknek azt is el kellene tűrniük, hogy személyükkel kapcsolatban nagy nyilvánosság előtt olyan tényközlések hangozzanak el, amelyek nyíltan azt sejtetik, hogy közhatalmi helyzetükkel visszaélve jogellenes, akár büntetőjogi úton üldözendő cselekményeket követtek el.

A 36/1994. (VI. 24.) számú alkotmánybíróági határozat kapcsán kialakult bírói gyakorlat szerint a valóság bizonyításának elrendelése szempontjából nincs jelentősége, hogy a bizonyítás milyen eredménnyel kecsegtet, ugyanis ebben az esetben az ártatlanság vélelméből következő bizonyítási főszabály megfordul, nevezetesen a bizonyítás terhét az viseli, aki ellen az eljárás folyik. Az állított (híresztelt) tény bizonyított valósága zárja ki a büntethetőséget, vagyis ha az állított vagy híresztelt tény tartalmi valósága tekintetében nem alakul ki az eljáró bíróság meggyőződése, az elkövető büntetőjogi felelősségét meg kell állapítani [BH 2000.285.].

Bkk.I.143/2014/2.

1. Nem a büntetés-végrehajtási bíró, hanem a büntetés-végrehajtási jogszabályok által a rendelkezési jogkör gyakorlójának nevezett bírósági hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy az előzetes letartóztatásban, és így büntetés-végrehajtási intézetben tényleges szabadságelvonás hatálya alatt álló, ám még jogerősen el nem ítélet terhelt a büntetőeljárás eredményességére figyelemmel tehet-e nyilatkozatot sajtótermékben vagy elektronikus hírközlő hálózat útján.

2. A kollégiumi vélemény az adott kollégium tagjaira kötelező, és azt fejezi ki, hogy a kollégium a továbbiakban az adott jogkérdésben a jövőben a kollégiumi véleményben kifejtettek szerint fog ítélni. Az alsóbb szinten ítélező bíróságok ennek tudatában követik, vagy nem, a Kúria kollégiumi véleményét. Ha azonban a Kúria kollégiumi véleményétől eltérő jogi álláspontot foglalnak el, ennek következményeivel számolniuk kell.

I. A másodfokú eljárás során egy újságíró azzal a kérelemmel fordult a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságához, hogy interjút szeretne készíteni az előzetes letartóztatásban lévő a II. rendű vádlottal az általa elkövetett bűncselekményről. A büntetés-végrehajtás országos parancsnoka 2013. szeptember 12-én arról tájékoztatta az első fokon eljáró Törvényszéket, hogy a nyilatkozattétel az adott büntetés-végrehajtási intézet rendjét és biztonságát várhatóan nem veszélyeztetné, egyben kérte a törvényszéket, hogy a büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendelet (Bv.tvr.) 118/A. § (4) és (5) bekezdése alapján határozzon a nyilatkozattétel engedélyezéséről vagy megtagadásáról.

Az Ítéletábla 2013. szeptember 24-én a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának nyilatkozatát a Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának azzal küldte meg, hogy álláspontja szerint a Bv.tvr. 118/A. §-a szerinti eljárásra a büntetés-végrehajtási bíró jogosult. A Törvényszék Büntetés-végrehajtási csoportja a 2013. október 2-án a számára megküldött iratokat az Ítéletáblának visszaküldte, hivatkozva a Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiumának BKv 85. számú véleményében foglaltakra, mely szerint a döntési jogkör gyakorlója az előzetes letartóztatásban lévő vádlott nyilatkozattételi jogosultsága tárgyában az a bíróság, mely előtt a vádlottal szemben (a hatásköri és illetékességi szabályok alapján) az eljárás folyamatban van. Ezt követően a Ítéletábla a 2013. október 30-án megtagadta II. rendű vádlott nyilatkozattételének engedélyezése tárgyában a határozathozatalt és a kérelmet elbírálásra áttette a Törvényszék büntetés-végrehajtási bírójához.

II. A Ítéletábla azon álláspontja, amely szerint a vádirat benyújtása után az eljárást folytató bíróság pervezető végzésben határoz az előzetes fogvatartásban lévő terhelt sajtónyilatkozatának megengedése vagy megtiltása kérdésében, és ezt követően kerülhet sor a Bv. tvr. 118/A. §-ában foglalt, a büntetés-végrehajtási bíró által lefolytatandó eljárásra, téves.

Az előzetes letartóztatás végrehajtására vonatkozó szabályokat a hatályos jog a büntetés-végrehajtási joganyag részeként kodifikálta; a fogvatartás végrehajtására vonatkozóan a Bv.tvr. szabályai irányadóak, függetlenül attól, hogy a fogvatartás jogcíme a már jogerősen kiszabott szabadságvesztés, avagy a még folyamatban lévő büntetőeljárásban az előzetes letartóztatás végrehajtása. Miután az előzetes letartóztatás végrehajtásának legfontosabb szabályait a Bv.tvr. szabályozza, a 2008. évi XCII. törvény a Bv.tvr.-nek az előzetes letartóztatás végrehajtására vonatkozó X. Fejezetébe iktatta be a nyilatkozattétellel kapcsolatos rendelkezéseket is. A folyamatban lévő büntetőeljárásban előzetes letartóztatását töltő terhelt nyilatkozattételének engedélyezése kapcsán azonban a Bv.tvr. a szabadságvesztés végrehajtása alatt nyilatkozni kívánó elítéltre nézve követendő eljáráshoz képest –a Ítéltábla által helyesen hivatkozott 13/2001. (V. 14.) AB határozatban foglaltakra is figyelemmel – differenciáltabb szabályozást tartalmaz.

Eltérő a szabadságvesztését töltő terhelthez képest az előzetes letartóztatásban lévő vádlott helyzete: az elítélttel szemben a büntetőeljárás jogerősen befejeződött, a vádlottal szemben még folyamatban van a büntetőeljárás. Ezért a vádlott nyilatkozattételének engedélyezéséhez nem elegendő a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának, mint a végrehajtásért felelős állami szerv egyszemélyi felelős vezetőjének engedélyező határozata. A büntetőeljárás alatt a vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően pedig az eljárást folytató bíróság az, amely a büntetés-végrehajtási jog szerint a rendelkezési jogkör gyakorlója, azaz a nyilatkozattételhez a hozzájárulást a vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően az a bíróság adhatja vagy tagadhatja meg, amelyik előtt a büntetőeljárás éppen folyamatban van. Erről rendelkezik a Bv.tvr. 118/A. § (5) bekezdése, egyébként a rendelkezési jogkör gyakorlójának jogait a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 237-257. §-ai tartalmazzák. A rendelkezési jogkör gyakorlója dönt minden olyan kérdésben, amely a folyamatban lévő büntetőeljárás sikerét, kimenetelét érintheti, és nem szűken vett végrehajtási kérdés.

Ezek a jogszabályok szabályozzák a rendelkezési jogkör gyakorlását, és nem a büntetőeljárás törvény, annak ellenére, hogy az ilyen, az előzetes letartóztatás tartama alatti engedélyezésre csak a büntetőeljárás alatt kerülhet sor, és a vádemelés előtt az ügyész, vádemelés után pedig kizárólag az a bíróság lehet a rendelkezési jogkör gyakorlója, amelyik előtt a büntetőeljárás folyamatban van.

Az Alkotmánybíróság hivatkozott 13/2001. (V. 14.) AB határozatának IV.2. pontjában kifejtette: az előzetes letartóztatás okának és céljának alapján elfogadható, hogy az ügyész, illetve a bíróság megakadályozza az előzetesen letartóztatott és a média közötti kapcsolatfelvételt, amennyiben a büntetőeljárás eredményességének, vagy a fogvatartó intézmény rendjének és biztonságának veszélyeztetése megállapítható.” Ezzel összhangban áll az előzetes letartóztatásban lévő terhelt nyilatkozattételi jogának szabályozása, amely kétlépcsős: első lépcsőben a fogvatartást végrehajtó állami szerv vezetője nyilatkozik arról, hogy a nyilatkozattétel veszélyeztetné-e az adott büntetés-végrehajtási intézet rendjét és biztonságát, majd nyilatkozatát a kérelemmel együtt a vádirat benyújtásáig az ügyésznek, azt követően a bíróságnak küldi meg [Bv.tvr. 118/A. § (4) bek.]. A kérelemről –ennek megfelelően – a vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság végzéssel határoz [Bv.tvr. 118/A. § (5) bek.]. Azaz a Bv.tvr. a 118/A. §-ban egy olyan kettős természetű jogintézményt szabályoz, amely a büntetés-végrehajtási jog és a büntetőeljárás jog határán helyezkedik el.

A két jogág közötti összekötő kapocs - miután folyamatban lévő büntetőeljárásról van szó - a rendelkezési jogkör gyakorlója, azaz az ügyész a vádemelésig, azután pedig az a bíróság, amely előtt az eljárás folyamatban van. Nem a büntetés-végrehajtási bíró, hanem a büntetés-végrehajtási jogszabályok által a rendelkezési jogkör gyakorlójának nevezett bíróság hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy az előzetes letartóztatásban lévő, büntetés-végrehajtási intézetben fogvatartott, ám még jogerősen el nem ítélt terhelt a büntetőeljárás eredményességére, mint az Alkotmánybíróság által is elismert nyilatkozattétel-korlátozási jogcímmre tekintettel tehet-e nyilatkozatot sajtótermékben vagy elektronikus hírközlő hálózat útján.

Ennek oka egyrészt az, hogy a rendelkezési jogkör gyakorlója, és nem a büntetés-végrehajtási bíró az, aki a folyamatban lévő büntetőeljárás érdekeire figyelemmel ezt a kérdést érdemben el tudja dönteni; másrészt a büntetés-végrehajtási bíró csak a büntetést kiszabó jogerős bírósági határozat alapján, a büntetés-végrehajtási jogviszony keretei között jár el, és kizárólag a Bv.tvr.-ben számára biztosított

jogokat, hatásköröket gyakorolhatja. Ezt támasztja alá a Bv.tvr. 6. § (1) bekezdése, amely a következőképp rendelkezik: A bíróság e fejezetben szabályozott feladatait a törvényszéken működő büntetés-végrehajtási bírólátja el." Azaz a tvr. nem az általa szabályozott valamennyi bíróságra háruló feladatot utalta a bv. bíró hatáskörébe.

A Bv.tvr. 118/A. §-ának (5) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az előzetes letartóztatásban lévő terhelt nyilatkozattételi kérelme tárgyában -az eljárás szakaszaihoz képest- a vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság határoz, azaz nem a bv. bíró. A Bv.tvr. 118/A. §-ának (9) bekezdéséből - amely szerint az előzetes letartóztatott nyilatkozattétele kapcsán az ügyész és a bíróság eljárására egyebekben a büntetőeljárás törvény rendelkezései az irányadók - is ez következik.

III. A Bv.tvr. 118/A. § (5) és (7) bekezdésének egybevetéséből pedig az következik, hogy mind az ügyész, mind a vádirat benyújtása után a bíróság határozata ellen fellebbezésnek van helye. Kétségtelen, hogy a bíróság (mégpedig a Bv.tvr. e rendelkezésének rendszertani értelmezéséből következően a perbíróság) e határozata elleni fellebbezést a 118/A. § (7) bekezdése szerint a törvényszék másodfokú tanácsa bírálja el. Miután azonban az idézett (9) bekezdés szerint a bíróság eljárására egyebekben a Be. szabályai irányadóak, ez a rendelkezés -az ítéletábla álláspontjától eltérően -nem azt jelenti, hogy az eljárási törvényben nem szabályozott kérdésekben a Bv.tvr.-t kell alkalmazni, hanem azt, hogy a Bv.tvr.-ben a jogalkotó nem kívánt eltérni a Be. rendszerében meglévő, a jogorvoslati eljárásokra irányadó hatásköri rendelkezésektől, és erre nézve a büntetőeljárás törvényt rendelte alkalmazni. Ezért akkor, ha első fokon a járásbíróság jár el, az dönt az eljárása alatt az engedélyezés tárgyában, a határozata elleni fellebbezést pedig a törvényszék bírálja el; amikor pedig az ügyet első fokon nem a járásbíróság, hanem a törvényszék tárgyalja, az első fokú eljárásban az engedélyezés tárgyában az ügyben eljáró törvényszék dönt, és ilyenkor a Be. 13. § (2) bekezdésének b) pontjára figyelemmel a végzés elleni fellebbezést nem a törvényszék, hanem az ítéletábla másodfokú tanácsa bírálja el. Amennyiben az eljárás másodfokon van folyamatban, és a törvényszék jár el, a törvényszék határoz az engedélyezés tárgyában, a fellebbezést pedig a Be. 383. § (1) bekezdésének a) pontja alapján az ítéletábla bírálja el; ha pedig az ügyet másodfokon az ítéletábla tárgyalja, és -mint a rendelkezési jogkör gyakorlója -dönt a nyilatkozattétel engedélyezése tárgyában, a határozata elleni fellebbezést a Be. 383. § (1) bekezdésének b) pontja alapján a Kúria bírálja el.

Ekként tehát téves az ítéletábla azon okfejtése, amely szerint a Bv.tvr. e rendelkezései felülírnák a Be. fellebbezési fórumaira vonatkozó szabályozást. Az ítéletábla értelmezésétől eltérően a Bv.tvr. 118/A. § (9) bekezdése éppen a Be. jogorvoslati fórumrendszerére utal vissza, nem pedig felülírja azt. Lényegében ezzel az okfejtéssel áll összhangban a BKv 85. számú büntető kollégiumi vélemény is.

IV. Ezt erősíti egyébként az is, hogy az elítéltek nyilatkozattételének engedélyezéséről a Bv.tvr. eltérően rendelkezik: a 9/A. § (1) bekezdése szerint az elítélt 36/C. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozattételét megtagadó határozat elleni fellebbezést a büntetés-végrehajtási bírólát az iratnak a hozzá érkezésétől számított öt napon belül az iratok alapján bírálja el, és a végzése ellen fellebbezésnek nincs helye. Azaz nem bíróként, hanem büntetés-végrehajtási bíróként nevezi meg a döntéshozót. A Bv.tvr. 118/A. § (5) bekezdése szerinti határozatot azonban nem a bv. bíró hatáskörébe utalja; az előzetes letartóztatásban lévő fogvatartott esetében, akivel szemben a büntetőeljárás még folyik, nem a bv. bírónak, hanem a büntetőügyben eljáró bíróságnak van jogköre a sajtónyilatkozat engedélyezése tárgyában a döntést meghozni.

Téves az a sommás megállapítás is, miszerint a Bv.tvr. szóhasználata a bíróságot a büntetés-végrehajtási bíróval azonosítja. Ezt támasztja alá a Bv.tvr. már hivatkozott 6. § (1) bekezdésén - amely kifejezetten akként rendelkezik, miszerint a bv. bíró hatásköre alapvetően a tvr. II. Fejezete szerinti eljárásokra terjed ki -túl, hogy a Bv.tvr. 24. §-ában, 34. § (2) és (3) bekezdésében, 36. § (1) bekezdésének p) pontjában, (2) bekezdésében, (4a) bekezdésének b) pontjában, (8) bekezdésében, 68. § (2) bekezdésében, 69. § (1) bekezdésében, 71.§-ában, 72. § (2) bekezdésében, 76. § (1) és (2) bekezdésében, 81. §-ában, 82. §-ában, 82/A. §-ában, 83. §-ában, 84/A-84/B. §-ában, 96. § e) pontjában, 106. §-ában, 112. § (1) bekezdésében, 116. § (1) és (4) bekezdésében, 118. § (1) bekezdésének d) pontjában és (3) bekezdésében, 121/A. § (3) bekezdésében vagy 126. § (2e) bekezdésében említett bíróság nem azonos a büntetés-végrehajtási bíróval. Kétségtelen, hogy a Bv.tvr. 23/C. §-ában, 28/A. §-ában, 36/E. § (4) bekezdésében, 100. §-ában említett bíróságon valójában a büntetés-végrehajtási bírót kell érteni. Ezért a 2014. december 31-ig még hatályos, számos

módosításon átesett, így koherenciáját vesztett Bv.tvr. kapcsán az egyes szabályok --elsősorban rendszertani, jogdogmatikai - értelmezése alapján kell eldönteni, miszerint a Bv.tvr. mely bíróságnak, és milyen kérdésekben biztosít hatáskört.

V. Tévedésen alapszik az ítéletábla azon jogi álláspontja is, amely szerint a perbíróság a nyilatkozattétel engedélyezése tárgyában pervezető, ekként önállóan nem fellebbezhető végzésben határoz, és e pervezető végzés meghozatalát követően a büntetés-végrehajtási bíró hozza meg a nyilatkozattétel engedélyezése tárgyában az alakszerű, így már fellebbezhető végzést. Ilyen következtetés a Bv.tvr. egyetlen rendelkezéséből sem vonható le, és mivel a nyilatkozattétel engedélyezését a Bv.tvr. szabályozza, semmilyen tételes jogi alapja nincs az ítéletábla e kérdésben elfoglalt álláspontjának. Az ítéletábla is idézi a Be. 260. § (1) bekezdését, mely szerint a pervezető végzés az ügy menetét, az eljárási cselekmény előkészítését vagy annak végrehajtását szolgálja. A vádlott sajtónak történő nyilatkozattételét engedélyező vagy azt megtagadó határozata tartalmilag nyilvánvalóan nem ilyen, így pervezető végzésnek semmiképp sem tekinthető.

Az ítéletábla idézi az Alkotmánybíróság 13/2001. (V. 14.) határozatának megállapításait, amelyből azonban éppen az olvasható ki, miszerint a fogvatartott véleménynyilvánítási joga és a sajtóval történő kapcsolattartása nemcsak a büntetés-végrehajtás reintegrációs céljait elősegítő eszköz, de egyben az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Európai Egyezményében biztosított alapjog is, amely csak szűk körben korlátozható. Ebből viszont az következik, hogy az ítéletábla azon jogi álláspontja, miszerint a nyilatkozattétel tárgyában a perbíróság pervezető végzéssel határoz, és ezt követően, a büntetés-végrehajtási bíró e végzéshez kötve, határoz a nyilatkozattétel megengedhetőségéről, ténylegesen mind a büntetés-végrehajtási bíró kompetenciáját, mind pedig a jogorvoslati jogosultságot kiüresíti, mivel a perbíróság végzése után sem a bv. bíró, sem a bv. bíró határozatát felülbíráló másodfokú tanács nincs abban a helyzetben, hogy a pervezető végzést -melyet indokolni sem kell - érdemben felülbírálja.

Amennyiben ez az álláspont helytálló lenne, akkor a döntés hasonló helyzetet eredményezne, mint amilyen a Be. - tervezett, azonban hatályba nem lépett - 327. § (2) bekezdése miatt alakult volna ki, amely szerint azzal a terhelttel szemben, akit első fokon nem jogerősen legalább három évi szabadságvesztésre ítélték, az ügyész indítványa alapján az előzetes letartóztatás elrendelése vagy fenntartása kötelező lett volna; ennek kapcsán fejtette ki az Alkotmánybíróság 19/1999. (VI. 25.) AB határozatában, hogy az ilyen rendelkezés elvonná a bíróság hatáskörét, és egyúttal kiüresítené a jogorvoslati jogot is, emellett sértené a jogbiztonság követelményét, mivel a döntés alapjául szolgáló mérlegelési szempontokat egyáltalán nem határoz meg.

A Kúria megítélése szerint az Ítéletábla által vázolt engedélyezési modell ugyanezen hiányosságokban szenved: egyrészt a perbíróság pervezető végzésének mérlegelési szempontjait nem határozza meg, ugyanakkor a pervezető végzés ténylegesen kényszerpályára helyezné a büntetés-végrehajtási bírót, mivel a mérlegelési szempontokat nem bírálhatná felül, és emiatt a bv. bíró határozata elleni jogorvoslati jog formálissá válna; a felülbírálatot elvégző bíróság sem ismerné a döntés tényleges okait, ezért azt érdemben felülbírálni sem tudná.

VI. A bíróságok jogalkalmazásának egysége azt jelenti, hogy a határozatok különbözősége az ügyek egyediségéből, nem pedig a bíróságok területi vagy hierarchikus elhelyezkedéséből, esetleg más különbözőségekből fakad. Az ítélkezés egységességének követelménye a jogbiztonság és a törvény előtti egyenlőség alkotmányos (alaptörvényi) elvéből következik.

Az ítélkezés egységességének biztosítását az Alaptörvény 25. cikkének (3) bekezdése a Kúria feladatává teszi. Ezért az Alaptörvény alapján a Kúria jogegységi határozatai a bíróságokra nézve kötelezőek. Az Alaptörvény - a jogegységi határozatokon kívül - a jogegység biztosításának további eszközeit nem nevesíti, azokról a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bsz.) III. Fejezete szól. A Bsz. 25. §-a szerint a Kúria az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésében meghatározott feladatának ellátása körében jogegységi határozatokat hoz, joggyakorlat-elemzést folytat jogerősen befejezett ügyekben, valamint elvi bírósági határozatokat és elvi bírósági döntéseket tesz közzé. Ezen kívül a Bsz. 27. § (1) bekezdésének alapján a kollégium az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében figyelemmel kíséri a bíróságok gyakorlatát, és véleményt nyilvánít a vitás jogalkalmazási kérdésekben. Ennek megfelelően a kollégiumi vélemény a jogegység

biztosításának ugyan nem kötelező, de rugalmasabb eszköze, mint a jogegységi határozat.

A kollégiumi véleményt az adott kollégium tagjai magukra nézve kötelezőnek tekintik. Ez a Kúria esetében azt jelenti, hogy ha a jogértelmezés kapcsán a Kúria kollégiuma véleményt alkot, a továbbiakban az adott jogkérdésben a kollégiumi véleményben kifejtettek szerint fog ítélni. Az alsóbb szinten ítélező bíróságok ennek tudatában veszik figyelembe a Kúria kollégiumi véleményét, és bár megtehetik, hogy attól eltérnek, azonban ennek a következményeit ezzel fel is vállalják.

VII. A Ítéletábla 2013. szeptember 24-én kelt, határozati forma nélküli, ekként az eljárási szabályoknak meg nem felelő átíratát követően a Törvényszék büntetés-végrehajtási bírója a 2013. október 2-án a számára megküldött iratokat -- ugyancsak mellőzve a határozat-hozatalt és ezzel ugyancsak eljárási szabálysértést vétve - a Fővárosi Ítéletáblának visszaküldte, lényegében hatáskörének hiányát állapítva meg. A Ítéletábla a 2013. október 30-án meghozott 3.Fkf.363/2013/21. számú végzésében az előtte folyamatban lévő büntetőügyben a II. rendű vádlott nyilatkozattételének engedélyezése tárgyában a határozathozatalt megtagadta és a vádlott nyilatkozattétel engedélyezése iránti kérelmét alakszerű végzéssel a Törvényszék büntetés-végrehajtási bírójához tette át.

Az ügyben tehát mind a Törvényszék, mind a Ítéletábla megállapította a hatáskörének hiányát. Ezen pedig nem változtat az a tény, hogy a Törvényszék büntetés-végrehajtási bírója nem alakszerű végzésben, hanem átíratban állapította meg a hatásköre hiányát. A Ítéletábla helyesen jogorvoslati jogot biztosított végzése ellen. A két bíróság közötti negatív hatásköri összeütközés tehát fennáll.

A bíróságok közötti hatásköri összeütközés esetén az eljáró bíróságot az ügyész indítványának beszerzését követően ki kell jelölni [Be. 20. § (1) bek.]. A kijelölésről a Kúria határoz, ha a hatásköri összeütközés a törvényszék és az ítéletábla között merült fel [Be. 20. § (2) bek. c) pont]. A Kúria gyakorlata szerint nincs akadálya a Kúria eljárásának, ha olyan ügyet terjesztettek fel -- téves jogalkalmazás folytán, eljárási hiba miatt, más jogcímen - a Kúriához, aminek elintézésére a törvény a Kúria számára biztosít elsőfokú hatáskört [Bsf.III.331/2012/4.szám].

Mindezek alapján a Kúria a Törvényszék büntetés-végrehajtási bírójának átíratát és a Ítéletábla végzése következtében felmerült negatív hatásköri összeütközés folytán - az ügyészi fellebbezést is elbírálva - a Ítéletábla előtt folyamatban lévő büntetőügyben a Bv.tvr. 118/A. § (5) és (9) bekezdése, valamint a Be. 383. § (1) bekezdésének b) pontja alapján a II. rendű vádlott nyilatkozattétele iránti kérelem elbírálására a Fővárosi Ítéletáblát jelölte ki.

Emellett az iratokból megállapíthatóan a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának a Bv.tvr. 118/A. § (4) bekezdése alapján adott nyilatkozata 2013. szeptember 19-én érkezett az Ítéletáblára. A Ítéletábla a negatív hatásköri összeütközést megalapozó végzését 2013. október 30-án hozta meg, és bár az ügyészi fellebbezés 2013. november 6-án megérkezett, az iratokat a fellebbezés elbírálására csak 2014. január 6-án terjesztette fel a Legfőbb Ügyészségen keresztül a Kúriára.

A Be. 64/A. § (1) bekezdésének a) pontja szerint az eljárást soron kívül kell lefolytatni, ha a terhelt előzetes letartóztatásban van. A Bv.tvr. 118/A. § (9) bekezdése alapján a fogvatartotti nyilatkozattétel engedélyezése tárgyában a Bv.tvr.-ben nem szabályozott kérdésekben a Be. szabályai irányadóak. A hatásköri összeütközés folytán a 2013. szeptemberében előterjesztett kérelem még nincs elbírálva, amely az alapjog súlyos sérelmét jelenti. Ezért a Kúria előírta, hogy a Be. 64/A. § (1) bekezdésének a) pontja alapján az eljárás lefolytatására kijelölt Ítéletábla a nyilatkozattétel engedélyezése kérdésében soron kívül határozzon.

VIII. A Ítéletábla végzése 5. oldalának harmadik bekezdésében hivatkozik a tvr. indoklására." A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. §-ának (1) bekezdése értelmében nem a jogszabály elfogadott (kihirdetett) szövegének van indoklása, hanem a jogszabály tervezetének, amelyet a jogszabály előkészítője készít el annak érdekében, hogy bemutassa azokat a társadalmi, gazdasági, szakmai okokat és célokat, amelyek a javasolt szabályozást szükségessé teszik, továbbá ismertesse a jogi szabályozás várható hatásait. Az az indoklás-szöveg, amelyet a Magyarországon leginkább használt elektronikus jogi adatbázis közöl, ennek értelmében nem tekinthető a jogszabály indoklásának, mivel a már hivatkozott jogalkotási törvény szerint nem a végleges (elfogadott) törvényszövegnek, hanem az Országgyűléshez benyújtott törvényjavaslatnak van a törvényjavaslat benyújtója által elkészített indoklása. Erre a tényre egyébként a már említett elektronikus adatbázis is

felhívja a figyelmet.

Számos esetben - még akkor is, ha a benyújtott törvényjavaslatot az Országgyűlés módosítás nélkül elfogadja - előfordul, hogy a törvényjavaslathoz a Kormány által benyújtott ún. miniszteri indokolás olyan jogi fejtegetést tartalmaz, amely nem feltétlenül áll összhangban az elfogadott normaszöveggel. Így a 2008. évi XCII. törvény 9. §-ához is olyan tartalmú miniszteri indokolást csatolt az előterjesztő, amely a normaszöveg tényleges tartalmával nem áll összhangban, mivel kizárólag az indokolás tartalmazza, miszerint az engedélyezésről vagy a megtagadhatóságról a bíróság egyesbíróként dönt.

Az indokolás e kitétele azonban éppen azt nem veszi figyelembe, hogy a Be. szabályai szerint az elsőfokú bíróság nem csak egyesbíróként, hanem tanácsban is eljárhat; ebben az esetben pedig -eltérő tételes rendelkezés hiányában - a Be.-nek azok a rendelkezései irányadóak, amelyek a tanácsban eljáró bíróság esetében a bíróság tanácsa és a tanács elnöke közötti döntési kompetenciát megosztják. Eltérő rendelkezést pedig - a benyújtott miniszteri indokolással ellentétben - az Országgyűlés által elfogadott törvény nem tartalmaz. Azaz a törvényjavaslathoz fűzött indokolás olyan többlet-elemet fogalmazott meg, amelyet sem benyújtott törvényjavaslat, sem az elfogadott törvény alapján - a hatályos jogi környezettel összehasonlítva - nem lehet levezetni a hatályos jog tételes rendelkezéseiből.

Ezzel a Kúria arra kívánja felhívni a figyelmet, miszerint rendkívül körültekintően kell eljárni akkor, amikor a bíróság egy jogszabály értelmezése kapcsán annak indokolására hivatkozik.

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Munkaügyi ügyszak

Mfv.I.10.078/2014/12.

Kormánytisztviselő 2011. május 25-én közölt felmentése jogszerűségét a nemzeti jog szabályai szerint kell elbírálni.

Az Alkotmánybíróság a 8/2011. (II.18.) AB határozatában megállapította, hogy a (határozatában Ktjv-nek nevezett, 2010. évi LVIII. tv.) „Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontja alkotmányellenes, sérti ... [az Alkotmány] 70/B. § (1) bekezdésében szabályozott munkához való jogot, a 70. § (6) bekezdésében szabályozott közhivatal viseléséhez való jogot, az 57. § (1) bekezdésében szabályozott bírósághoz fordulás jogát és az Alkotmány 54. § (1) bekezdésében szabályozott emberi méltósághoz való jogot ...”. Az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján a sérelmezett rendelkezést a jövőre nézve semmisítette meg: „... az 2011. május 31-én vesztő hatályát” (idézett határozat 6. pont). A fentiekből az következik, hogy a felperes felmentése közlésének időpontjában a Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontja alkalmazható volt. Ezért a másodfokú bíróságnak a Ktjv. 8. § (1) bekezdés alkalmazhatóságáról kifejtett jogi érvelése nem jogszabálysértő.

A felperes a fellebbezésében foglaltakat nem egészítette ki a 2012. szeptember 12-én megtartott fellebbezési tárgyaláson az Európai Emberi Jogi Bíróság K.M.C. - Magyarország ügyben időközben meghozott ítéletében felhívott jogszabályi rendelkezésekkel; sem pedig avval, hogy ezeket a közelebről meg nem jelölt szabályokat az alperes megsértette. Erről a jogkérdésről a másodfokú bíróság nem döntött. Mindezek kizárják, hogy a Kúria ezt a felülvizsgálati érvelést vizsgálhassa [Pp. 272. § (2) bekezdés, 273. § (1) bekezdés, EBH 2002.653.].

A felperes a fellebbezésébe és ezzel egyezően a felülvizsgálati kérelmébe foglalta az Alkotmánybíróság 8/2011. (II.18.) AB határozata 6. pontjában rögzítettek egy részét a bírói jogvédelemmel összefüggésben.

A másodfokú bíróság ítélete az Egyezményt nem említi, erre vonatkozóan az ítélete döntést nem tartalmaz. A felperes a felülvizsgálati kérelmében ezzel összefüggésben csupán azt állította, hogy a törvényszék határozata megsértette az emberi jogokat, az emberi méltóságot a 8/2011. (II.18.) AB határozat megfelelő rendelkezésére is tekintettel. Ezen kívül a törvényszék az emberi jogok értelmezését, alkalmazási területének kijelölését is helytelenül végezte el. Mindezek alapján

megállapítható, hogy a felperes a törvénynek megfelelően nem jelölte meg, hogy a másodfokú bíróság ítélete melyik konkrét jogszabály megsértése miatt jogszabálysértő [Pp. 272. § (2) bekezdés]. Ebből következően a Kúria a felülvizsgálati kérelemnek összefoglalóan az emberi jogokra vonatkozó részét érdemben nem vizsgálhatta.

Polgári ügyszak

Pfv.IV.21.262/2013/7.

I. A jogi személy terhére megállapított személyiségi jogsértések esetében a nem vagyoni kártérítés, mint szubjektív jogkövetkezmény szintén magát a jogi személyt terheli, attól függetlenül, hogy a jogsértő magatartást konkrétan saját alkalmazottai tanúsították és a jogsérelmet szenvedettek ugyancsak a jogi személy (volt) alkalmazottai.

II. Az internetes újság kiadója és főszerkesztője önálló (szerkesztői) felelősséggel tartozik a "fórum" rovat témaindító tartalmáért, ha az az internetes újság főoldalán, a szerkesztett tartalom körében is megjelenik, illetve onnan közvetlenül elérhető. A tartalmi vizsgálat ugyanakkor a jogsértés megállapítását kizárhatja.

I. A Ptk. 75. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. Ezen jogok a törvény védelme alatt állnak. A 76. § értelmében személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése. A 78. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés szerint a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel vagy való tény hamis színben tüntet fel.

A 2001. évi CVIII. törvény (továbbiakban: Ektv.) 2. § k) pontja értelmében szolgáltatónak minősül az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó természetes, illetve jogi személy vagy jogi személyiség nélküli szervezet. Az l) pont értelmében közvetítő szolgáltató az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltató, amely az igénybevevő által biztosított információt távközlő hálózaton továbbadja, vagy a távközlő hálózathoz hozzáférést biztosít [la) pont]. Az igénybe vevő által biztosított információt távközlő hálózaton továbbítja és az alapvetően a más igénybe vevő kezdeményezésére történő információ továbbítás hatékonyabbá tételét szolgálja {lb) pont]. A 7. § (1) bekezdése értelmében a szolgáltató felel az általa rendelkezésre bocsátott, jogszabályba ütköző tartalmú információért. A (2) bekezdés szerint a közvetítő szolgáltató a más által rendelkezésre bocsátott, a közvetítő szolgáltató által nyújtott információs társadalommal összefüggő szolgáltatással továbbított, tárolt vagy hozzáférhetővé tett információért - a 8.-11. §-okban meghatározott feltételek fennállása esetén -nem felel. A (3) bekezdés szerint a közvetítő szolgáltató nem köteles ellenőrizni az általa csak továbbított, tárolt, hozzáférhetővé tett információt, továbbá nem köteles olyan tényeket vagy körülményeket keresni, amelyek jogellenes tevékenység folytatására utalnak.

A 2. § lc) pontja szerint közvetítő szolgáltató az is, aki az igénybe vevő által biztosított információt tárolja. A 10. § értelmében 2. § lc) pontjában meghatározott közvetítő szolgáltató akkor nem felel az igénybe vevő által biztosított információért, ha nincs tudomása az információval kapcsolatos jogellenes magatartásról vagy arról, hogy az információ bárkinek a jogát vagy jogos érdekét sérti [a) pont]. Amint az a) pontban foglaltakról tudomást szerzett, haladéktalanul intézkedik az információ eltávolításáról vagy a hozzáférést nem biztosítja [b) pont].

A Kúria szerint tévedtek az eljáró bíróságok akkor, amikor ezen rendelkezések alapján automatikusan arra a következtetésre jutottak, hogy az alperesek felelősége kizárt a kifogásolt tartalomért. A rendelkezésre álló adatokból ugyanis az volt megállapítható, hogy a vitaindító hozzászólás a felperes állításának megfelelően hozzáférhető volt az alperesi hírportál címlapján és miután maga a hírportál sajtóterméknek tekinthető, a Kúria szerint az is egyértelmű, hogy a címlap szerkesztett tartalomnak minősül. A szerkesztett tartalomért pedig az állandó bírói gyakorlat értelmében úgy a kiadó, mint a főszerkesztő is saját személyes felelősséggel tartozik. A felperes az eredeti keresetlevél mellékleteként

becsatolt tartalommal igazolta a témaindítónak a szerkesztett tartalom keretében történő megjelenítését. Ezen túlmenően a Kúria egy másik ügyben hozott határozata a Q. internetes hírportál tekintetében ugyancsak megállapította, hogy a szerkesztett tartalmú főoldalról hozzáférhetővé tett fórum tartalmak ugyancsak szerkesztett tartalomnak minősülnek. Ugyancsak hasonló tartalmú döntést hozott 2013-ban az Emberi Jogok Európai Bírósága is a Delfi AS v. Estonia no. 64569/09 ügyben. Ily módon megállapítható, hogy pusztán a „fórum” rovatban történő elhelyezés a sajtójogi felelősséget automatikusan nem szünteti meg, különösen nem akkor, ha a vitaindító bejegyzés a főoldalon megjelenik vagy arra a főoldalon felhívják a befogadók, azaz az olvasók figyelmét.

A 2010. évi CIV. törvény (továbbiakban: Smtv.) 1. § 6. pontja, valamint a médiatörvény 203. § 60. pontja értelmében sajtóterméknek minősülnek a napilap és más időszaki lap egyes számai, valamint az internetes újság vagy hírportál, amelyek gazdasági szolgáltatásként nyújtanak, amelynek tartalmáért valamely természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság szerkesztői felelősséget visel és amelynek elsődleges célja szövegből, illetve képekből álló tartalmaknak a nyilvánossághoz való eljuttatása tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából, nyomtatott formátumban vagy valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül. Azt helyesen állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a W. internetes hírportál sajtóterméknek minősül. Az is megállapítható volt, hogy a fórum rovat közvetlenül a hírportálról elérhető. A jelen esetben azonban a felperes bizonyította, hogy a témaindító a szerkesztett tartalom részeként megjelent. Ennek tartalmáért ezért a Kúria szerint az I.-II.r. alperesek felelősek, függetlenül attól, hogy az valóban nem nyert bizonyítást, hogy a témaindító szövegét közvetlenül valamely alperes részéről írták volna. Ezek alapján a felülvizsgálati eljárásban a kifogásolt szöveget a bíróságnak érdemben kellett vizsgálnia.

II. A bírói gyakorlat az általános személyiségi jogi perekben is alkalmazza a Kúriának a sajtóhelyreigazítási eljárásokra nézve kibocsátott kollégiumi állásfoglalásaiban rögzített vizsgálati szempontokat. A PK 12. számú állásfoglalás alapján a kifogásolt sajtóközleményt a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni. A sajtóközlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni és az értékelésnél tekintettel lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. A jogosult személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot jogsértés megállapítására. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, politikai, tudományos és művészeti vita önmagában nem lehet jogsértés megállapításának alapja.

A szabad véleménynyilvánításhoz való jog tartalmával, terjedelmével több esetben foglalkozott az Alkotmánybíróság is. Ebben a körben a leginkább részletes okfejtést az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB számú határozatának indokolása tartalmazza és az abban foglaltakat erősítette meg az Alkotmánybíróság 7/2014. (III.7.) AB számú határozatának indokolása is. A szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt annak érték- és igazságtartalmára tekintet nélkül védi. Amennyiben a bíróság egy-egy kitélt véleményként értékeli, nem vizsgálhatja annak érték- és valóságtartalmát, mert az nem a feladata. Az Alaptörvény a szabad kommunikációt biztosítja és nem annak tartalmára vonatkozik a szabad véleménynyilvánítás alapjoga. Ebben a folyamatban helye van minden véleménynek, jónak és károsnak, kellemesnek és sértőnek egyaránt. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata értelmében nincs demokratikus társadalom pluralizmus, tolerancia és nyíltság nélkül. A véleménynyilvánítás szabadsága a demokratikus társadalom egyik alapköve, fejlődésének egyik feltétele. E szabadság az olyan gondolatokat, információkat, elveket és nézeteket is megilleti, amelyek sértőek, meghökkentőek vagy aggodalmat keltenek. Fontos szempont az, hogy az Alkotmány (Alaptörvény) a véleménynyilvánítási szabadság megfogalmazásánál nem tesz kifejezett különbséget tényközlés és értékítélet között. A véleménynyilvánítás szabadsága ezért általában mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, mégpedig függetlenül a közlés módjától és értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóságtartalmától is. Önmagában valamely tény közlése is véleménynek minősülhet, hiszen magának a közlésnek a körülményei is tükrözhetnek véleményt, azaz a véleménynyilvánítás alkotmányos alapjoga nem korlátozódik csupán az értékítéletekre. Az értékítéletekre, az egyén személyes véleményére a véleménynyilvánítási szabadság minden esetben kiterjed, függetlenül attól, hogy az értékes vagy értéktelen, igaz vagy hamis, érzelmen vagy észérveken alapul. A szintén alkotmányos oltalom alatt álló emberi méltóság, becsület, jóhírnév azonban az értékítéletben megnyilvánuló véleménynyilvánítási szabadság külső korlátja lehet. A

véleménynyilvánítási szabadság nem ilyen feltétlen a tényállítások tekintetében. A véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki a becsületsértésre alkalmas valótlan tények közlésére akkor, ha a nyilatkozó személy kifejezetten tudatában van a közlés valótlanosságának vagy foglalkozása, hivatása gyakorlásának szabályai szerint elvárható lett volna tőle a tények valóságtartalmának vizsgálata, de a véleménynyilvánítási alapjog felelős gyakorlásából adódó gondosságot elmulasztotta. A véleménynyilvánítás szabadsága csak a bírálat, a jellemzés, nézet- és kritikaszabadságát foglalja magában, de az alkotmányos védelem nem vonatkozhat a tények meghamisítására. A bírói gyakorlat szerint a véleménynyilvánítás akkor sért személyhez fűződő jogot, ha a kifejtett vélemény kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, sértő vagy megalázó, burkoltan valótlan tényállítást fejez ki, vagy nyilvánvalóan ellentétes a véleményalkotás elemi szabályaival. (BH 1993.89 számú jogeset) Ezen általános szempontok alapján volt vizsgálható a perbeli témaindító szövege.

Miután a szövegben a felperest a nevéen nevezik, személyes érintettsége kétséget kizáró módon megállapítható. A Kúria szerint a közöltek egyértelműen véleménynyilvánítást tartalmaznak igen éles megfogalmazásban, kritikai hangvételben. A „sem mire kellő,” illetve a „hálfék” kifejezések kétség kívül erőteljesek, de nem lépik túl a véleménynyilvánítás korábbiak szerint tágra értelmezendő határait. Az a kitétel, hogy a felperes lejárhatja, illetve megszegyeníti az újságírást szakmai tevékenységével, szintén kritikának, véleménynek tekinthető.

A Kúria szerint ezek a megfogalmazások erőteljesek ugyan, de nem lépik túl a véleménynyilvánítás alkotmányosan megengedett határait. A leírtak nem minősülnek öncélú gyalázkodásnak. A bíróságnak a vizsgálat során nem a felperes személyes sértettség-érzéséből kell kiindulnia, hanem egyfajta külső, objektív mércét kell alkalmaznia. A leírtakban az a vélemény fejeződik ki, hogy feladatának ellátására a szöveg szerzője a felperest alkalmatlannak találja emberileg és szakmailag egyaránt, illetve kifogásolja a felperes jövedelmének nagyságát is. Miután a felperes jövedelme közpénzből származik, az ismeretlenül maradt szerző mindezzel a közhatalmat, illetve annak a sajtóban való megjelenítését végző személyeket bírálja. Összességében is megállapítható, hogy a felperest érintő kritikai rész sem lépi túl a véleménynyilvánítás alkotmányosan megengedett határait. Visszautalt a Kúria arra, hogy önmagában a véleményként történő értékeléssel a bíróság nem a véleménnyel való egyetértését vagy azzal való szembehelyezkedését fejezi ki, mert az nem a feladata.

A Kúria mindezekre figyelemmel arra a következtetésre jutott, hogy a témaindító szövegéért ugyan az alpereseket szerkesztőként, illetve kiadóként a szerkesztői felelősség alól eleve kivonni nem lehet, de a konkrét szöveg nem jogsértő véleménynek minősül, így a kereset jogalapja hiányzik.

Pfv.III.21.594/2013/5.

A büntető ügyben hozott ítéletben lévő téves rendelkezés haladéktalan korrekciója önmagában a kártérítési felelősség alapjául nem szolgálhat, ha a felelősség speciális és általános feltételeinek együttes fennállása nem állapítható meg.

A felperes bírósági jogkörben okozott kárért fennálló kártérítési felelősség alapján érvényesített nem vagyoni kárigényt. A bíróságok jól vizsgálták, hogy ennek a felelősségnek a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdésében írt feltételei a Ptk. 339. §-a (1) bekezdésének feltételeivel együtt fennállottak-e azokból az okokból, amelyekre a felperes a keresetét alapította. Az elsőfokú bíróság azt emelte ki, hogy a felperes a jogellenes magatartást és a kárt nem bizonyította. A másodfokú bíróság a döntését arra alapította, hogy nincs jogellenes magatartás és okozati összefüggés. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítható, hogy a kártérítő felelősség együttes feltételeinek egyike sem áll fenn, egyébként azonban a konjunktív feltételek bármelyikének hiánya is elegendő a kereset elutasításához. A felperes a követelése alapjaként azt jelölte meg, hogy az alperes nyilvánvalóan jogellenes döntésével és a törvénnyel ellentétes indokolással a szabadság hamis illúzióját keltette, majd a kijavítási határozat alapján nyilvánvalóvá vált a felperes számára, hogy nem kaphat semmilyen kedvezményt és le kell töltenie 26 hónap szabadságvesztés büntetést, miközben a kihirdetett ítélet és annak szóbeli és írásbeli indokolása szerint börtönbüntetést már nem kellett letöltenie. A felperes szerint azzal érte őt hátrány, hogy szabadság helyett a büntetés letöltésre szóló behívás és az elfogató parancs alapján üldözötté vált és csak 5 év múlva, a felülvizsgálati eljárásban hozott ítélettel kapta vissza a másodfokú döntés indokolásában biztosított szabadságát.

A nem vagyoni kártérítés iránti igény feltételezi, hogy a felperesnek sérült valamely védett személyhez fűződő joga. Kijelenthető, hogy a keresetben írtak nem jelentenek olyan jogellenességet, amelyek egyúttal a személyhez fűződő valamely jog megsértését is jelentik. A Bszi-ben és az Egyezményben írt jogok, amelyekre a felperes hivatkozott, olyan alapjogok vagy nemzetközi emberjogi normák, amelyek különféle jogvédelmet kapnak ugyan, de nem minősülnek személyhez fűződő jogoknak. Ebből következően a jogerős ítélet által helyesen írt okokból és indokok alapján nem állapítható meg az alperes jogellenes magatartása a személyhez fűződő jogok megsértése kapcsán.

A másodfokú bíróság ítélete a büntető ügyben jogszabálysértő volt annyiban, amennyiben tévesen alkalmazta a Btk. 47. §-ának (3) bekezdését. A rendelkezés törvénytörő voltát a bíróság észlelte és haladéktalanul intézkedett annak kijavításáról, ennek megfelelően született meg a különleges eljárásban az a jogerős végzés, amely kimondta, hogy a feltételes kedvezményre nem kerülhet sor. A jogerős ítélet jogszabálysértő rendelkezése a felperesre nézve tartalmában kedvező volt, hátrányt nem okozott, jogát nem sértette, míg a jogszabályban biztosított különleges eljárás eredményeként hozott végzés a jogszerű korrekcióról rendelkezett, valójában arról, amiről már a jogerős ítéletnek is rendelkeznie kellett volna, és ezzel megteremtette azt a jogszerű helyzetet, amely pedig ennél fogva nem jelenthet jogsérelmet a felperesnek.

A felperes kifogásolta azt, hogy a különleges eljárásban az elsőfokú bíróság járt el, ezt azonban a jogszabály írta elő és az eljárás a jogszabályi előírásoknak megfelelően folyt le. A felperesnek nem kellett börtönbe vonulnia, emiatt tehát hátrány nem érte. A 2006. május 16-án hozott jogerős ítélet korrekciója 2006. szeptember 8-án történt meg ugyan, a korrigált állapotnak azonban már május 16-tól kellett volna fennállnia, ebből pedig okszerűen következik, hogy az a később hozott határozat, amely a korábbi döntést korrigálta, hátrányt eleve nem okozhatott. A szabadság reménye és illúziója egy jogszabályellenes helyzeten alapult, amelyet mindenképpen rendezni kellett, azt pedig, hogy a bíróság milyen más büntetést hozhatott volna, nem lehet figyelembe venni, egyrészt azért, mert fikció, másrészt pedig a büntető bíróság döntésére tartozó kérdés, amely a kártérítési perben nem értékelhető. A Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott döntése figyelembe nem vehető, az ugyanis más jogi álláspont alapján történő rendelkezést tartalmaz a büntetésről és a felezésről, de nem annak alapján, amit ebben a perben a felperes jogellenesnek tart.

A felperes azt is kifogásolta, hogy a büntető ügyben elmebetegét ítélték el, a beszámíthatóság vizsgálata és megítélése azonban abban az eljárásban megtörtént és ez csak arra az eljárásra és nem a kártérítési per bíróságára tartozó kérdés. Helytállóan jutott a jogerős ítélet arra a következtetésre, hogy nem volt jogellenesség és nem sérült a felperes személyhez fűződő joga sem, ezért a kártérítő felelősség nem állapítható meg, de hiányzik a többi feltétel bizonyítása is. A felperes egészsége valójában a büntetőeljárástól függetlenül volt romló, előrehaladó állapotú, ezért az egészséghez fűződő jog megsértésének megállapítására sem volt alap.

Pfv.I.20.014/2014/3.

Ha a végrehajtási eljárás már nincsen folyamatban, mert az adós teljesítése vagy a követelés összegének az adóson történt behajtása folytán befejeződött, a végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránti per indítása fogalmilag kizárt.

A Kúria hangsúlyozta, hogy érvényesültek az Emberi Jogok Európai Egyezménye (Róma, 1950. november 4.) 6. Cikkében foglaltak, amelyek szerint mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában. A felperes nem volt elzárva annak lehetőségétől, hogy az általa sérelmesnek tartott bírósági végrehajtás megszüntetése iránt pert kezdeményezzen, viszont ezt elkésztette meg, akkor, amikor már a végrehajtási eljárás befejeződött.

Kfv.V.35.420/2013/4.

A megismételt közigazgatási eljárás eredményeként hozott határozat kapcsán a bíróság csak azt vizsgálhatja, hogy az megfelel-e vagy sem az ezt elrendelő ítéletben foglalt iránymutatásnak.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, kérte hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását új eljárásra, új határozat hozatalára. Azzal érvelt, hogy az elsőfokú bíróság eljárása és a jogerős ítélet nem felel meg a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 2. § (1) bekezdésében, 5. § (1) bekezdésében, 221. § (1) bekezdésében, 339/B.§-ában, az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok védelméről szóló Egyezmény 6. Cikk (1) bekezdésében foglaltaknak. Előadása szerint az elsőfokú bíróság, mivel nem adott helyt a tárgyalás elhalasztása iránti kérelmének, megfosztotta attól a jogától, hogy a keresettel támadott közigazgatási határozattal kapcsolatos részletes jogi álláspontját kifejthesse, nem biztosította a jogvita elbírálásához, a nyilvános tárgyaláshoz, a tisztesség eljáráshoz való jogát, és nem teljesítette indokolási kötelezettségét sem.

A Kúria a rendelkezésére álló iratokból a következőket állapította meg:

A 2013. február 13. napjára kitűzött tárgyalás kapcsán a felperes halasztás iránti kérelme 2013. február 8-án faxon érkezett meg a bírósághoz. Ebben - az egyébként jogi képviselővel eljáró - felperes arra hivatkozott, hogy személyesen szeretett volna megjelenni, de ezt egészségügyi állapota és kórházi kezelése nem teszi lehetővé, és jogi képviselője -mivel ugyanezen időpontban más tárgyalásra is idézést kapott -sem tud megjelenni. A beadványban kérte, hogy amennyiben a bíróság halasztás iránti kérelmének nem ad helyt, akkor a kitűzött tárgyalást távollétében is tartsa meg.

Az elsőfokú bíróság az 5. sorszámú jegyzőkönyv tanúsága szerint a felperes halasztás iránti kérelmét elutasította és a perben tartott tárgyaláson, amelyen az alperes megjelent és a halasztás iránti kérelem elutasítását indítványozta ítéletet hozott.

A felperes érvelésével ellentétben a halasztási kérelem tárgyában az elsőfokú bíróság a Pp. 151. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően döntött. E törvényhely értelmében ugyanis a bíróság a tárgyalást a feleknek a kitűzött határnap előtt legkésőbb 8 nappal előterjesztett indokolt, közös kérelmére halasztja el, egyoldalú kérelem alapján tárgyalás elhalasztására nem kerülhet sor, és jelen ügyben a felek közösen nem terjesztettek halasztásra irányuló kérelmet a törvény által előírt határidőn belül.

Utalt egyben a Kúria arra, hogy a Pp. 121. § (1) bekezdés c) pontja értelmében az érvényesíteni kívánt jogot és az annak alapjául szolgáló tényeket és bizonyítékokat a keresetlevélben kell feltüntetni. A Pp. 141. § (2) bekezdése szerint a fél köteles a tényállításait, nyilatkozatait, bizonyítékait a jóhiszemű pervitelnek megfelelően kellő időben előadni, előterjeszteni, és közigazgatási perekben a Pp.335/A.§-a szerint a keresetet a perindítási határidőn túl már egyébként nem lehet kiterjeszteni.

Rámutatott a Kúria arra is, hogy az ítélet, amely az új eljárást elrendelte, egyértelmű, konkrét iránymutatást adott az adóhatóságnak arra nézve, hogy a megismételt eljárás során, hogyan kell eljárnia, az mire terjedhet ki. Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 140. § (2) bekezdés második mondata értelmében pedig az adóhatóság a bíróság által elrendelt új eljárásban kizárólag az új eljárás elrendelésére okot adó körülményeket, illetőleg az ezekkel összefüggő tényállási elemeket vizsgálhatja. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 109. § (4) bekezdése is olyan szabályozást tartalmaz, mely szerint a hatóságot köti a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság határozatának rendelkező része és indokolása, a megismételt eljárás és a döntés során ennek megfelelően kell eljárnia. Az előzőekben nevesített kogens jogszabályi rendelkezésekkel összhangban áll a bírói gyakorlat is. A Kúria, illetve jogelődje a Legfelsőbb Bíróság már több határozatában rámutatott arra, hogy a jogerős ítélettel elrendelt megismételt eljárás nem haladhatja meg az Art. 140. § (2) bekezdése, és a Ket. 109. § (4) bekezdése által szabályozott kereteket (Kfv.I.35.373/2009/6., Kfv.III.37.791/2010/4., Kfv.VI.37.100/2011/7.).

A rendelkezésre álló iratokból egyértelműen és nyilvánvalóan, a felperes által sem vitatottan megállapítható, hogy az alperes megismételt eljárás eredményeként hozott határozata megfelel a jogerős ítéletben erre nézve adott iránymutatásának. A megismételt eljárás tehát nem terjedhetett ki és nem is terjedt ki a P-féle kölcsönön kívüli egyéb kölcsönre, tehát az S-féle kölcsönszerződés kapcsán a megismételt eljárás során felperes által előadottak értékelésére. Az elsőfokú bíróság pedig a megismételt eljárás eredményeként hozott határozat tekintetében kizárólag azt vizsgálhatta és vizsgálta, hogy a megismételt eljárás megfelel-e a korábbi jogerős ítéletben rögzített iránymutatásnak. Az ügy tehát egyszerű ténybeli és jogi megítélésű volt, ennél fogva még hivatalból sem merült, és nem is merülhetett fel a tárgyalás elhalasztásának szükségessége.

Nemcsak az előzőekben részletezettek miatt alaptalan az a felperesi előadás, mely szerint nem érvényesültek a Pp. alapvető rendelkezései és sérült a fair eljárás elve, hanem azért is, mivel az elsőfokú bíróság az ügyet nyilvános tárgyaláson bírálta el, ítéletét is így hirdette ki. A tárgyalás nyilvános jellegén nem változtat az, hogy a felperes, illetve jogi képviselője szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg. A felperes egyébként elhalasztás iránti kérelmében maga is kérte a tárgyalás távollétében történő megtartását.

Kfv.IV.37.235/2013/9.

Az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértést eredményez az, amennyiben a bíróság a tárgyaláson kívül meghozott ítéletével együtt kézbesíti a felperes részére az alperes keresettel összefüggésben benyújtott érdemi ellenkérelmét.

A Pp. 3. § (6) bekezdése értelmében a bíróság köteles gondoskodni arról, hogy a felek minden, az eljárás során előterjesztett kérelmet, jognyilatkozatot, valamint a bírósághoz benyújtott okiratot megismerhessenek és azokra - törvényben előírt időn belül - nyilatkozhassanak."A 8. § (1) bekezdése szerint a bíróság köteles biztosítani, hogy a felek és a per többi résztvevője jogaikat rendeltetésszerűen gyakorolják és perbeli kötelelességeiknek eleget tegyenek."

Az eljárási szabályok azt a formalizált rendet adják, amelyek keretei között, az egyes eljárási jogok gyakorlása révén a peres fél hozzájuthat perbe vitt anyagi jogainak érvényre juttatásához, az anyagi igazsághoz." Az önállóan alapjognak nem minősülő eljárási jogok gyakorolhatósága összességében adja a fair bírósági eljárás minőségét. Az egyes eljárási jogok érvényesíthetősége ezért a fair eljáráshoz való alapjog részeként értelmezhető.

Jogsértésre -egyben a fair eljáráshoz való jog sérelmére - vezet a Pp. kontradiktórius eljárásra szabott rendjében az, amennyiben a bíró ítéleti döntése a peres fél eljárási jogainak korlátozásával születik meg.

A perbeli esetben a felperes arra hivatkozott, hogy a Bíróság az ítélettel együtt kézbesítette a részére az alperes keresettel összefüggésben benyújtott érdemi ellenkérelmét. A felperes hivatkozását az ítélet kézbesítését tanúsító tértivevény visszaigazolta.

Az alperes érdemi ellenkérelmének felperes részére történő kézbesítésének egyebekben további jelentősége is lehet. A Pp. 338. § (8) bekezdése értelmében az érdemi ellenkérelemben foglaltak alapján a felperes -az alperes ellenkérelmének kézhezvételétől számított nyolc napon belül - tárgyalás tartását kérheti a Bíróságtól, s így az írásbeliségre alapított eljárásban érvényt kell szerezni a közvetlenség elvének is.

Mivel a Bíróság nem kézbesítette a felperes részére az alperes érdemi ellenkérelmét az ítélet meghozatalát megelőzően, így sérültek a felperes Pp. 3. § (6) bekezdése, valamint a 8. § (1) bekezdése szerinti eljárási jogai. Az eljárási jogsértés az ügy érdemére is kiható volt, ezért a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdése értelmében a Bíróság az ítéletét hatályon kívül helyezte és az ügyben eljáró Bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A megismételt eljárásban a Bíróságnak a Pp. ismertetett szabályainak megfelelően lefolytatott eljárásban kell új határozatát meghoznia.

Kfv.II.37.814/2013/3.

I. Szándékos bűncselekmény elkövetésén tettenért személy elfogása és előállítása kötelező, az intézkedő rendőrnek mérlegelési jogköre nincs.

II. A tettenérés fogalmának tartalma a rendőri intézkedés vonatkozásában.

A szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személy elfogása és előállítása az intézkedő rendőrök részéről -- mérlegelést nem tűrően -- kötelező. A Független Rendészeti Panasztestület álláspontja az alperesi határozat jogszerűségére közvetett módon lehet hatással, míg -- bár az állásfoglalás tartalma minden esetben figyelmet érdemel - a bíróságot nem köti. Így az a tény sem kötötte az elsőfokú bíróságot, hogy az Független Rendészeti Panasztestület. nem találta jogsértőnek a rendőri intézkedést sem az előállítás jogalapja, sem kivitelezése tekintetében.

A Kúria ugyanakkor nem osztja az elsőfokú bíróság álláspontját a hatályon kívül helyező döntést megalapozó érvek tekintetében egyfelől azért, mert a felperes keresetében az alperesi határozat jogszerűségét azért vonta kétségbe, mert nem vizsgálták és így nem is vehették figyelembe tettének motívumait, nem mérlegelték az előállítás szükségszerűségét. Ugyanakkor a felperes nem hivatkozott arra, hogy az alperes tévesen értelmezte volna az alkalmazandó jogszabályt, különös tekintettel a „tettenérés” fogalmára, nem volt felperesi kereseti kérelem a „tettenérés” kifejezés értelmezését illetően, azaz az ítélet e vonatkozásban a kereseten túlterjeszkedett, megsértve ezzel a Pp. 215.§-át.

A Kúria másfelől nem ért egyet a „tettenérés” szó értelmezése körében az ítéletben kifejtettekkel. A Kúria rámutat arra, hogy a „tettenérés” nem ugyanazt fejezi ki, mint a „lebukás”. A „tettenérés” ugyanis mindenekelőtt a folyamatban lévő cselekmény közvetlen észlelését jelenti és csak járulékos, illetve esetleges értelme valamely fedett, titokban végrehajtott tevékenység napvilágra kerülése. A fentiek alapján tévedett az elsőfokú bíróság akkor, amikor jelentőséget tulajdonított annak, hogy a felperes tettenérése - mivel a tüntetést bejelentette, nem rejtőzködött - nem volt egyúttal lebukás is. Tévedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor a „forró nyomos” elfogásról értekezett, az ugyanis irreleváns (a jogalkotó sem értékelte a Rtv. 33.§ (1) bekezdés a) pontja jogszabályi tényállásában), hogy a hatóságoknak milyen módon jutott tudomásra a cselekmény.

A Kúria egyetértett tehát az alperessel abban, hogy az elsőfokú bíróság tettenéréssel kapcsolatos okfejtése minden jogi alapot nélkülöz, és abban is, hogy a jogerős ítélet önmagának is ellentmondó megállapításokat tartalmaz. A Kúria utal az e kérdéskörben követett azon töretlen kúriai gyakorlatra, hogy az elkövetéskor hatályos Btk. 269/B.§ és az Rtv. 33.§ (1) bekezdés a) pontja és annak helyes értelmezésével végrehajtott rendőri intézkedés az alperes által rögzítettek szerint törvényes, és így az alperesi határozat is jogszerű.

Egyetért a Kúria az alperessel abban is, hogy a jogszabályi kollízió feloldása nem az intézkedő rendőr feladata.

Kiadja: A Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Iroda

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Kovács András, Dr. Molnár Gábor, Dr. Osztovits András, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin

Munkatárs: Dr. Kiss Nikolett Zsuzsanna, Dr. Tancsik Annamária

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.